

कान्तिपुर

सातै प्रदेशबाट एकैसाथ प्रकाशित

दुर्गममा उडान गर्ने पाइलटका ठूला दुःख

‘सीडीओ वा प्रहरी प्रमुख, मेयर वा अन्य नेता । जिल्लामा केही पहुँच भएकाहरूले विमानस्थलका एयर ट्रफिक कन्ट्रोलर (एटीसी) लाई प्रभावित गर्छन् । मौसमको अनुकूलता होइन, पहुँचवालाको दबाबमा एटीसीले उडान हुने र नहुने निश्चित गर्छन् ।’

■ **सुरज चौधरी** (काठमाडौं)

‘दुर्गममा उडान हुने कि नहुने ? मौसमले भन्दा स्थानीय नेता, मेयर, सीडीओ र प्रहरी प्रमुखले तय गर्छन्,’ नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणमा छलफलका लागि जम्मा भएका पाइलटहरूले खुलासा गरे, ‘जिल्लामा अलिक पहुँच भएकाहरूले विमानस्थलका एयर ट्रफिक कन्ट्रोलर (एटीसी) लाई प्रभावित गर्न सक्छन्, उनीहरूकै आदेशमा एटीसीले उडान हुने र नहुने निश्चित गर्छन् । पाइलटहरूका अनुसार नेता, प्रहरी र प्रशासकहरूले आफूले टिकट काटेको जहाजको उडान रोक्न चाहँदैनन्, मौसम प्रतिकूल भए पनि उडान रद्द गराउन चाहँदैनन् । ‘एटीसीले पनि उनीहरूकै दबाबमा काम गर्दा उडान जोखिममा पर्छ,’ पाइलटले प्राधिकरणमा भने ।

प्राधिकरणले आयोजना गरेको छलफलमा दुर्गममा उडान गर्ने सीता, समिट, तारा एयर तथा नेपाल वायु सेवा निगमका १५ जुनियर पाइलट सहभागी थिए । उनीहरूले परिचय गोप्य राखे सतर्कता उडानका दुःख बेलबिस्तार लगाए ।

एटीसीहरूले खराब मौसममा पनि उडान गराइदिने गरेको गुनासो गर्दै पाइलटहरूले भने, ‘उदाहरणका लागि काठमाडौंबाट ताप्लेजुड उडानपरे हामी मौसम कस्तो छ भनी त्यहाँको एटीसीलाई सोधेर मात्रै उडछौं, उता एटीसीले आउँदै गर्नु न, मौसम खुल्दै छ भनी बोलाउँछन् । जब हामी नजिकै पुग्छौं, विमानस्थल आसपासको मिनिजिलिटी विग्रिएको हुन्छ । अवतरण गर्ने सक्दैनौं ।’ दुर्गममा उडने सबै उडान भीएफआर (आँखाले हेर्ने प्रणाली) बाट हुन्छन् । मौसम छयाङ्ग नभएसम्म अवतरण गर्न मिल्दैन ।

एटीसीलाई प्रभावित पार्ने नेता, प्रहरी र प्रशासकहरू ‘ठूला’ लाई स्वागत वा विदाइ गर्न मात्र होइन, राफगाफ गर्न र घाम तापन पनि एयरसाइड (विमानस्थलभित्रको हवाई क्षेत्र) मा जम्मा हुने गरेको पनि पाइलटहरूको भनाइ छ ।

कृष्णगोपाल श्रेष्ठ

अभ्र, कहिलेकाहीँ एटीसीले टावर छोडेर बजारतिर निस्कनाले अवतरणमा आपत्त परेको अनुभव पनि एक पाइलटले सुनाए । ‘एक पटक हामी नेपालगन्जबाट बाजुराको कोल्डी विमानस्थल गइरहेका थियौं, कर्णाली खोचबाट विमानस्थल देखियो । अवतरणका लागि जहाजबाट एटीसीलाई बोलायौं तर जवाफ नै आएन । यस्तो अवस्थामा हामीले अवतरण गर्न मिल्दैन । किनकि धावन मार्गमा पशुचोपाया वा कुनै मानिसहरू हुन सक्छन् । अनि विमानस्थलको फन्को लगाउन

थालेपछि एटीसी सम्पर्कमा आए, उनी खाजा खान बजारतिर गएका रहेछन्,’ उनले भने ।

अरू पाइलटका अनुसार दुर्गममा विमानस्थलमा जहाज उडेको जानकारी पाएपछि पनि एटीसीहरू एकैछिन त हो भन्दै चियाखाजा खान वा अरू काममा हराउने घटना भइरहन्छन् । यो हदका लापरवाही हुन नदिन उनीहरूले प्राधिकरणको ध्यानाकर्षण गराएका छन् ।

निगमका पाइलटहरूले त जहाज र एटीसीबीच संवादमा प्राविधिक रूपमा पनि समस्या हुने गरेको

वताए । ‘हामी जहाज उडाइरहेका बेला एटीसीले बोलाइरहेका हुन्छन् । तर, जहाजमा प्रायः सुनिदैन । फ्रिक्वेन्सी हराउँछ । दोहोरो संवाद नहुनु उडान सुरक्षाका लागि गम्भीर हो,’ एक पाइलटले भने ।

निगमका पाइलटहरूका अनुसार पटक-पटक गुनासो गर्दा पनि प्राविधिक सुधारमा व्यवस्थापनले वास्तै गरेको छैन । उनीहरूले भने, ‘टावर र जहाजबीच संवाद गराउने भीएचएफ रेडियो सेट नै धेरै पुरानो भयो । जहाज भुईँमा छँदा टावरसँग राम्रै संवाद हुन्छ । तर, आकाशमा पुगेपछि संवाद अवरुद्ध हुन्छ । टवीनअटरका भीएचएफ सेट मर्मत गरिदिन वा बदल्न धेरै पटक भन्यौं तर, व्यवस्थापनले यसमा ध्यानै दिएको छैन ।’

महानिदेशक प्रदीप अधिकारीसहित हवाई सुरक्षा नियमन गर्ने प्राधिकरणका अधिकारीहरूसँग पाइलटले भने, ‘जहाजमा रहने लगबुकमा पनि हामीले बारम्बार गुनासो लेखेका छौं, तर व्यवस्थापनले भीएचएफ सेट बदल्ने पैसामा नयाँ जहाज आउँछ भन्छ । अनि हामीले कसलाई गुनासो सुनाउनु ?’ उनीहरूले प्राधिकरणमा पनि लिखित रूपमै उजुरी गरेका छन् ।

दुर्गम तथा हिमाली क्षेत्रको उडानका लागि निगमसँग ४० वर्ष पुराना टवीनअटर विमान छन् । यी विमानले काठमाडौं र नेपालगन्जबाट पहाडका १६ गन्तव्यमा पालेपालो सातामा एकैदिन चारसम्म उडान गर्छन् । निगमका यी जहाज अधिकांश समय विप्रेर ‘ग्राउन्ड’ हुन्छन् । निगमका मार्केटिङ र ग्राउन्ड स्टाफले ‘ओभरलोड कार्गो’ राखे गरेको पनि पाइलटहरूको गुनासो छ ।

‘नेपालगन्जबाट हुम्ला, जुम्ला, मुगु, बाजुरा र डोल्पा उडानमा ओभरलोड राखे प्रवृत्ति अत्यधिक छ, यो उडानका लागि जोखिमपूर्ण हो,’ पाइलटले उजुरीमा लेखेका छन्, ‘नेपालगन्ज विमानस्थलस्थित निगमको मार्केटिङ शाखाका कर्मचारीले निगमको केन्द्रीय कार्यालयका अधिकारीहरूसँग मिलेरै बढी सामान राख्छन् । यसमा पनि अनुसन्धान हुनुपर्छ ।’ **बाँकी पृष्ठ ११**

सरकारलाई सर्वोच्चको प्रश्न

राहदानी दुरुपयोग मुद्दा नचलाउनुको कारण के हो ?

■ **जयसिंह महारा** (काठमाडौं)

राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका सभापति रवि लामिछानेले करिब तीन वर्षसम्म दोहोरो राहदानी बोकेको पुष्टि भए पनि उनीविरुद्ध मुद्दा नचलाउनुको कारण के हो ? सर्वोच्च अदालतले सरकारसँग कारण मागेको छ । अमेरिकी राहदानी बोकेर गैरपर्यटक भिसामा नेपाल आएका बेला रविले ‘म नेपाली नागरिक हुँ’ भनेर २०७२ जेठ १३ मा नेपालको राहदानी लिएका थिए । विवादपछि २०७५ जेठ ४ मा अमेरिकी नागरिकता र राहदानी त्यागेको घोषणा गरेका थिए ।

अमेरिकी नागरिकता लिएपछि नेपालको नागरिकता गुमाएका रविले फेरि नेपालको नागरिकता नलिएको ठहर गर्दै सर्वोच्च अदालतको संवैधानिक इजलासले सांसद, उपप्रधानमन्त्री तथा गृहमन्त्री, पार्टी सभापति र साधारण सदस्यतासमेत खारेज गरिदिएको थियो । गत माघ १३ मा भएको फैसलापछि उनले प्रक्रिया पूरा गरी नेपालको नागरिकता लिएका छन् । तर, तीन वर्षसम्म दोहोरो राहदानी बोकेको विषयमा मुद्दा चल्ने कि नचल्ने भन्ने विवाद सर्वोच्च पुगेको छ ।

सांसदको योग्यतासम्बन्धी मुद्दामा फैसला दिँदै सर्वोच्चले राहदानीसम्बन्धी मामिलामा प्रहरीले छानबिन गरिरहेको उल्लेख थियो । तर पछि प्रहरीले दिएको प्रतिवेदनका आधारमा महान्यायाधिवक्ताले मुद्दा चलाउन नपर्ने निर्णय गरेका थिए ।

राहदानी दुरुपयोगसम्बन्धी कसुर फौजदारी भएकाले मुद्दा चलाउने कर्तव्य र अधिकार सरकारसँग हुन्छ । तर, प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले संसद्मा विश्वासको मत लिने दिन ६ चैतमा महान्यायाधिवक्ता कार्यालयले रविबिरुद्ध मुद्दा नलाग्ने निर्णय गरेका थिए । यसका लागि जिल्ला सरकारी वकिलको कार्यालयले उठाएको

प्रधानमन्त्री दाहालले संसद्मा विश्वासको मत लिने दिन ६ चैतमा महान्यायाधिवक्ता कार्यालयले रविबिरुद्ध मुद्दा नलाग्ने निर्णय गरेको थियो

अमेरिकी नागरिकता रूपमा नेपाल आएको व्यक्तिले म नेपाली नागरिक हुँ भन्ने भूटा विवरण दिएर राहदानी प्राप्त गर्नु दण्डनीय कसुर हो

● **सुरेन्द्र भण्डारी**
वरिष्ठ अधिवक्ता

फाइल उच्च हुँदै ३६ घण्टामै महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय पुगेर निर्णय भएको थियो । यो निर्णयसँगै राखपाले प्रधानमन्त्री दाहाललाई विश्वासको मत दिएको थियो । **बाँकी पृष्ठ ११**

सरकारले किनेन किसानको धान

खरिद गर्ने लक्ष्यको १० प्रतिशत र उत्पादनको ०.६४ प्रतिशत मात्र खरिद

■ **राज चौधरी** (काठमाडौं)

धानको समर्थन मूल्य तोक्न हिलाइ गरेको सरकारले धान खरिदमा पनि भेल गरेको छ । चालु आर्थिक वर्षमा किसानको सवा ३ लाख टन धान किन्ने लक्ष्य राखेको सरकारले १० प्रतिशत मात्रै खरिद गरेको छ । खरिद गरिएको धान उत्पादनका हिसाबले ०.६४ प्रतिशत मात्रै हो । कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयका अनुसार यस वर्ष ५४ लाख ८६ हजार ४ सय ७२ टन धान उत्पादन भएको थियो । तर, खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीले जम्मा १३ हजार ४ सय ३४ टन र कृषि मन्त्रालयले सहकारीमार्फत २२ हजार टन मात्रै खरिद गरेका छन् ।

जानकारका अनुसार सरकारले किसानका नाममा धेरैजसो ठाउँमा व्यापारीबाटै धान खरिद गरेको छ । ‘रोपाई हुनुअघि नै समर्थन मूल्य तोक्नुपर्नेमा धान बाली आधा विक्री भइसकेपछि, मूल्य तोकियो । खरिद

गर्ने बेला थोरै किनेर सरकारले भुक्त्याएको छ,’ राष्ट्रिय कृषक समूह महासंघ नेपालका संस्थापक अध्यक्ष उद्वव अधिकारीले भने, ‘खरिद गर्ने क्रममा पनि किसानभन्दा व्यापारीबाटै किनिएको छ ।’

हिलो गरी तोकिएको समर्थन मूल्य, त्यसमा पनि सरकारले समयमै धान खरिद नगर्दा किसानले व्यापारीलाई विक्री गरिसकेका थिए । खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीले डिपोबाट मात्र खरिद गर्दा समर्थन मूल्यमा व्यापारीकै रजाई भएको महासंघको भनाइ छ ।

‘धानको समर्थन मूल्य कात्तिक १६ गते तोकियो, त्यस बेला अधिकांश किसानले धान बेचिसकेका थिए । खाद्यले आफ्ना डिपोबाट मात्रै खरिद गर्दा किसानहरू त्यहाँसम्म पुग्न सकेनन्,’ अधिकारीले भने, ‘अन्ततः धान व्यापारीबाटै किन्ने हो । कर्मचारीको मिलेमतोमा व्यापारीबाटै खरिद हुन्छ । नियामक निकायले तत्काल अनुसन्धान गर्नु आवश्यक छ ।’ **बाँकी पृष्ठ ११**

APEX COLLEGE
Building Human Capital.

MBA
Master of Business Administration

- Finance
- Marketing
- Human Resource Management
- General Management
- Management Science & Systems

Level up your career with the Apex MBA. Learn from the Doers at Nepal's Corporate Business School.

Key Dates Last Date of Application: April 07, 2023
Admission Test (PUMAT): April 10, 2023

FREE PUMAT ENTRANCE PREPARATION CLASSES

Start your journey towards the Apex now. Inviting applications for: >>>

MBA MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION

The Apex MBA prepares learners to become leaders. You will expand your vision, knowledge and networks through experiential learning facilitated by the best of professors and practitioners. You will learn a new way of looking at the world, business, and yourself, as you become the Master of Business Administration.

MBA Evening (EVENING SHIFT)

MBA Evening at Apex is designed to let you work while studying and prepare you for life-long leadership. Students enrolled in this program receive placement or career growth opportunities during their course of study. By the time you graduate, you'll have an exceptional network of fellow Apexians and corporates, which will last a lifetime.

Note: Pokhara University provides scholarships at Apex to the needy and deserving students.

01-4578841 | 01-4567922 | 9801299922 | 9851079266

www.apexcollege.edu.np

apexcollegeofficial

1261 Devkota Sadak, Mid Baneshwor, Kathmandu, Nepal

नेपाल सरकार

भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय

विकास सहायता समन्वय तथा गुणस्तर महाशाखा

(निर्माण व्यवसाय प्रवर्द्धन तथा कार्यान्वयन समिति)

निर्माण व्यवसाय प्रवर्द्धन शाखा

निर्माण व्यवसाय इजाजतपत्र नविकरण सम्बन्धी सूचना

प्रस्तुत विषयमा निर्माण व्यवसाय ऐन, २०५५ को दफा ४ तथा निर्माण व्यवसाय नियमावली, २०५६ को नियम ६ बमोजिम कुनै पनि सार्वजनिक निर्माण कार्य गर्न दिइएको इजाजतपत्रको अवधि सोही ऐनको दफा ५ तथा नियमावलीको नियम ७ अनुसार प्रत्येक आर्थिक वर्षमा समाप्त हुनेछ । इजाजतपत्रको अवधि समाप्त भएको मितिले तीन महिना भित्र निर्माण व्यवसायी नियमावली, २०५६ को अनुसूची-२ बमोजिमको दस्तुर तिरी नवीकरण गराउनु पर्नेछ । उक्त अवधि भित्र नवीकरण गराउन नसक्ने व्यवसायीले त्यस्तो म्याद नाघेको ६ महिना भित्र सो इजाजतपत्र नवीकरण गराउन चाहेमा थप दस्तुर तिरी नवीकरण गराउन सक्ने र उक्त म्याद भित्र नवीकरण नभएको इजाजतपत्र स्वतः खारेज हुने हुँदा तोकिएको समयवाधी (चैत्र मसान्त) भित्रै आ-आफ्नो इजाजतपत्र नवीकरण गर्नु गराउनुहुन अनुरोध छ ।

साथै निर्माण व्यवसाय नियमावली, २०५६ को नियम ६ को उपनियम (२) मा दिइएको इजाजतपत्रको अभिलेख अद्यावधिक गराई राख्नु पर्ने कानूनी प्रावधान रहेको हुँदा इजाजतपत्रको नवीकरण गर्न आउँदा निर्माण व्यवसाय नियमावली, २०५६ को अनुसूची-४ बमोजिमको विवरण र पछिल्लो आर्थिक वर्षको कर चुक्ताको प्रमाणपत्र समेत अनिवार्य रूपमा लिई आउनु हुन सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

वीरगन्जको विविध स्वाद

भुजा-पकौडीदेखि पान, चिया, दही र लस्सीसहित रैथाने परिकारका मौलिक स्वाद

■ भूषण यादव (वीरगन्ज)

शिरमा राजस्थानी टोपी। सेतै फुलेका वाक्ला जुंगा। धपक्क बलेको अनुहारको ठूलो तस्खर वीरगन्जको कैलाश होटलदेखि घडिअर्वातर्फ जाने सडकको बायाँतर्फको एकतले घरमा राखिएको छ। हँसिलो अनुहारको त्यो तस्खर राखिएकै घरमा वीरगन्जको चर्चित 'बब्बु टी' सञ्चालनमा छ। करिब २८ वर्षअघि सञ्चालनमा आएको यो चिया पसल अहिले वीरगन्जमा पुराना स्वाद दिने ठाउँ खोजेको रोजाइमा पर्छ। रामनिवास शर्माका जेठो छोराको नाम हो बब्बु। बाबुले छोराको नाममा चौकी (खाट) माथि स्टोभ राखेर चिया पसल सुरु गरेका हुन्।

'पहिलो दिन त एक पोके दूधको चिया पनि खपत भएन,' ७७ वर्षीय शर्मा स्मरण गर्छन्, 'अहिले त कति विक्री हुन्छ, त्यसको लिमिट नै छैन।' जीवनयापनका सिलसिलामा अनेकन कामको अनुभव बढुलेका शर्मा २०१५ सालतिर वीरगन्जमा चिया पसल गर्ने निजो गरेका थिए। भारत राजस्थानको भुवनेश्वर निवासी शर्माको त्यसअघि हरियाणा र नेपालको हेटौँडा, काठमाडौँ र वीरगन्जको सीमावर्ती सहर रस्सीलामा अनेकन काम गरेका थिए।

कस्तो भए चियाको स्वाद ग्राहकको जिब्रोमै बस्छ भनेर पारंगत हुनुअघि रामनिवासले अनेकन दुखका काममा हात हालेका थिए। ९ कक्षामा २ पटक फेल भएपछि उनी घरबाट भगेर हरियाणा पुगेका थिए। त्यहाँ ७ रूपैयाँ प्रतिमाहिनामा एउटा आँटा मिलमा काम गरे। ६/७ महिना काम गरेपछि उनलाई भाइले उडिसा लगेको थियो। त्यहाँ मशिनलेको पसल खोलेका थियो, शर्माको भने, 'मशिनले कारोबार नजमपछि केही महिनापछि ठूलो दाइले नेपालको हेटौँडा ल्याए।'

हेटौँडाको टेलरिङ कपडा उद्योगमा काम थालेकै बेला उनको विवाह सीमावर्ती बजार रस्सीलामा भइसकेको थियो। हेटौँडाबाट उनी फेरि राजस्थान नै फर्किए र परिवारमा अरबन बढेपछि उनी रस्सीलस्थित ससुराली आए। त्यहाँको ब्जक रोडमा उनले आफ्नै होटल सञ्चालनमा ल्याए। तर, घाटाको व्यापारले उनी अडिन सकेनन्। सीमावर्ती क्षेत्रमा सामानको ओसारपोसार र भार सट्टीको काम थाले। तर यसमा पनि घाटाले नै पछ्याइरहयो। त्यसपछि उनी वीरगन्ज आए र चिया पसल सुरु गरे। त्यसपछि भने उनलाई अनेकानर चहान्न परेन।

उनले जतिबेला चिया बेच्न सुरु गरेका थिए, त्यतिबेला वीरगन्जमा पसलमा आएर चिया खाने चलन थिएन। भीडभाड हुने चोक/ठाउँमा चिया पिउने चलन थियो। त्यसैले उनी केतलीमा चिया बोकेर वही भीडभाड हुने भन्सार, घण्टाघर, बसपार्क, माईस्थानलगायतका चोक पुग्थे। चिया पसलमा आएर चिया नखाने ग्राहकको शैलीका कारण उनी केतलीमा चिया राखेर भीडभाड भएपति पुग्थे। यसरी ६ महिना चिया बेचेपछि उनका ग्राहक पसलमै आउन थाले।

उनको चियाका पारखी बढ्दै गए। खोजीखोजी चिया पिउने बढेपछि ती भीडको ग्राहकलाई उनले पसलसम्म तानेर ल्याए। र, आफ्नो तस्खरसहित बोर्ड टाँगे। अनि सुरु भयो- बासनादार कडक चियाको यात्रा। उनको चिया यात्रामा केही कुरा उस्तै छन्। चियाको स्वाद अनि उही मटका। फरक यति हो, पहिले मटका हातेले बन्थे। अहिले मेसिनले। अर्को कुरा पनि फरक छ, पहिले उनी विहानदेखि साँझसम्म आफैँ कसिन्थे। अहिले त हार्डवेयरका दुई छोराले उनलाई चिया दोकानमा सघाउन थालेका छन्।

उनको चियाको पारखी हरेक उमेर समूहका छन्। चिया पारखी बिहान ६ बजेदेखि दोकानअघि आइसक्छन्। दिउँसो केहीबेर भीड पातलिए जस्तो देखिन्छ। तर बेलुका फेरि बाढिहाल्छ। दैनिक ६० देखि ८० लिटरसम्म दूधको चिया बेच्ने रामनिवास आफ्नो कर्मबाट प्रसन्न देखिन्छन्। २८ वर्षदेखि उनी वीरगन्जको एउटा चोकमा चियाको वासना फैलाएर यहाँको परिवर्तन र गति नियन्त्रित गरेका छन्। 'पहिले र अहिलेको वीरगन्जमा धेरै अन्तर छ,' उनले भने, 'माछेहरूले पैसा धेरै कमाए, रोड र ठूला बिल्डिङ पनि बने। तर, व्यवहार र विचार पहिला जस्तै थियो, त्यो अब छैन।'

वीरगन्ज निवासी लेखक चन्द्रकिशोर पछिल्लो समय परिकार व्यवसायमा वीरगन्जलाई बब्बु टीले जोगाईएको बताउँछन्। 'विहानदेखि साँझसम्म त्यहाँ हरेक वर्ग र तप्काका मान्छेको जमघट हुने गर्दछ,' चन्द्रकिशोर भन्छन्, 'वाहिरबाट आएका साथीलाई जाडो मटका चिया खान भन्न पाइएको छ। यहाँको तारे होटलमा बस्ने पनि विहान वा साँझ अनुकूल मिलेको समयमा पैदलै त्यहाँ पुगेर माटोको भाडामा चियाको चुस्की लिन्छन्।'

चन्द्रकिशोरका अनुसार वीरगन्ज गाउँहरूको महानगर हो। यहाँ केही पुराना गाउँ छन्। यो सहर हुनुभन्दा अगाडि केही बस्ती थिए। ती अर्भे पनि छन्। ती बस्तीका आफ्नै विशेषता थिए। केही विशेषता अर्भे जोगिएका छन्। जब यो सहरले वीरगन्ज नाम धारण गर्‍यो, धेरै गाउँ समाहित भयो। नगवा, मुर्ली, लक्ष्मनवा, घडिअर्वा, पिपा, छपकैया पुराना बस्ती हुन्। यही गाउँ सम्पन्न पनि थिए। गाउँहरू मिलेर जब सहर भयो, सहरलाई चिनाउने केही पात्रहरू हुन्छन्। केही व्यवसाय हुन्छन्।

वीरगन्जलाई एक समय ताप्लेले चिनाउँथ्यो। कुनै समय वीरगन्जको ताप्ले मसहर थियो। माईस्थानमा चिउरा-दहीको कारोबार हुन्थ्यो। चोकको दक्षिण पश्चिम कुनामै दही-चिउराको पसल थियो। ७३ वर्षीय भरत साह कानु २०२२ सालदेखि दही-चिउराको कारोबारमा छन्। माईस्थान चोकमा रहेको आफ्नो दाजुको पसलमा उनले १३ सालसम्म काम गरे। २०३१ सालपछि भने उनले आफ्नै दही-चिउराको पसल थाले। उनका अनुसार

सुरुमा देहातबाटै दूध आउँथ्यो। पछि हेटौँडाबाट पनि आउन थाल्यो। 'गाउँ देहातबाट दूध खरिद गरी आफैले दही जमाउँथे,' भरत भन्छन्, 'त्यसबेला ३ रूपैयाँ प्रतिकेजी विक्री हुने दही अहिले १ सय ६० रूपैयाँमा विक्री हुन्छ।'

माईस्थान चोकदेखि गहवामाई मन्दिर जाने क्रममा वार्धापट्टि छ, भरत दही एन्ड स्वीट्स पसल। अस्वस्थताका कारण भरत अहिले पसलमा नियमित बस्दैनन्। तर पनि उनले पुरानै दहीको स्वाद कायमै राखेका छन्। उनका अनुसार पहिले दही खान आउने अधिकांशले घरबाटै भुजा/चिउरा लिएर आउँथे। भोगलानको पत्तामा भुजा र दही राखेर खान्थे। सहरभन्दा पनि देहातका मान्छेले त्यसबेला वही दही खान्थे, भरत विगत सन्धिदेखि भन्छन्, 'अहिले त सहरका बासिन्दा पनि दहीका सौखिन भएका छन्।' जाडो महिनाभन्दा गर्मीमा दहीको खपत बढी हुने गरेको उनले बताए। दही-चिउरा खान आउने ग्राहकलाई दही तोलेर चिउरा र खुसानी प्लेटमा राखेर पार्किने गरिन्छ। दही-चिउराकै कारोबार फैलिएर अहिले भरतले मिठाई र कपडाको व्यवसाय पनि विस्तार गरेका छन्। शिधा, भौतिक पूर्वाधारमा धेरै विकास भएको छ, उनले वीरगन्जको बदलाव सन्धिदेखि सुनाए, 'पहिले धेरैले पढ्न रुचाउँदैनथे, गहवामाईको मन्दिर पनि यो स्वरूपमा थिएन।'

वीरगन्जका चोक गल्लीका दसौँ वर्षदेखि अनेकन स्वादका परिकार बेचेरुले यो सहरको मौलिक स्वादलाई कायम राख्ने प्रयास गरेका छन्। तिनैमध्येको एक हो, आदर्शनगरमा मुख्य सडकमा सराफ मार्केट अगाडिको गल्लीमा रहेको बनारसी पान पसल। पसल सञ्चालक सुरेश चौरसियाका अनुसार करिब ६५ वर्ष अगाडि उनका हजुरबुवा जंगीलाल चौरसियाले पान व्यवसाय सुरु गरेका थिए। हजुरबुवापछि उनका बुवा लक्ष्मीचन्द्र चौरसियाले पान व्यवसाय अगाडि बढाए। 'बुवा हुँदा उनकै छेउमा बसेर सहयोगीको काम गर्थे,' उनले भने, 'बुवा वितेको १० वर्ष भयो। अहिले एकैले व्यवसाय हेर्ने गरेको छु। छोरा वाहिर काम गर्छन्।' सुरेशले बुवाबाटै पानको पातमा विभिन्न मसला मिलाएर राख्न सिकेका थिए। आदर्शनगर क्षेत्रमा रहेको उनको पसलमा विभिन्न वर्ग र समुदायका पानका पारखी आउने गरेका छन्। 'अहिले त व्यापारमा मन्दी चलिरहेको छ,' सुरेश भन्छन्, 'तीन पुस्तादेखिको चलिरहेको व्यवसाय अहिले खस्किँदो छ।' व्यापार चलेका बेलामा दिनमा सय खिल्लीभन्दा बढी पान विक्री हुने गरेको उनले सुनाए। उनको पसलमा मगही, मीठा, बनारसी पत्तामा पान उपलब्ध छन्। हजुरबुवाको पालादेखि चल्दै आएको व्यवसायी उनीपछि सम्हालेकोही पनि छैनन्। 'छोराहरू वाहिर काम गर्छन्,' उनले भने, 'यो व्यवसाय धान्ने मर्पाछि परिवारमा कोही पनि छैनन्।'

वीरगन्ज आइराखेलाई थाहै होला, भुजा-पकौडाको स्वाद। अदालत रोड र पुरानो बसपार्क पश्चिमपट्टि पाउने भुजा-पकौडा खानेको भीड सधैं देखिन्छ। रेडक्रस अगाडिको पकौडाका पसल सञ्चालक ७५ वर्षीय सुरेन्द्रप्रसाद कानु २०१६ सालदेखि यो पसामा छन्। यसअघि विर्ता, लोहारपट्टी चोक, गीता मन्दिर, मुर्ली चोक, बसपार्कलगायत एक दर्जन ठाउँमा उनले पसल सञ्चालन गरिसकेका छन्। दिनको ४ हजारदेखि ५ हजार रूपैयाँ बराबरको कारोबार हुने गरेको कानु बताउँछन्।

पुरानो बसपार्कको पश्चिमपट्टि भुजा-पकौडा विक्री गर्दै आएका बन्नीजी विगत २५ वर्षदेखि यो पसामा छन्। वीरगन्ज-३ प्रगतिनगरका किरण कटवाल दिउँसोको खाजा प्रायःजसो उनकै पसलमा पुग्छन्। 'बन्नीजीको पकौडाको स्वादले तान्छ,' कटवाल भन्छन्, '५० रूपैयाँमा भरपेट खान पाइन्छ।' आदर्शनगरमै रहेको एक विन्तीय संस्थामा काम गर्ने आशिष पटेलको पनि खाजामा पहिलो रोजाइ बन्नीजीकै भुजा-पकौडा पर्ने गरेको छ। वीरगन्जमा एकताका सेकुवाका लागि गीता मन्दिर रोडका पसल चर्चित थिए। तर, अहिले सहरको धेरै ठाउँमा सेकुवा पसल खुलेका छन्। एक दशकअगाडि रौतहटको कटहरिवाट आएको मटका मासुको ब्राँडिङ यहाँको पानीट्याकी क्षेत्रमा भएको थियो। पछिल्ला ६/७ वर्षयता भने वीरगन्जमा मटका मासुको स्वाद फैलिन थालेको छ।

विगतमा सेकुवाको स्वादमा रमाएको सहरलाई कटहरियाको मटका मासुले फरक स्वादको अनुभूति दिएको छ। 'वाहिरबाट आएका साथीभाइ वा आफन्तलाई वीरगन्जमा पनि मटका मासु पाइन्छ भनेर स्वाद फेर्न पाएका छौं,' वीरगन्ज-१२ का रामेश्वर तिवारी भन्छन्, 'मासु खान सौखिनहरूका लागि कटहरियाको मटका मासुले स्वाद थपिदिएको छ।' एकताका वीरगन्जमा मान्छे बगेडीको स्वाद लिन पनि आउँथे।

गीता मन्दिर-माईस्थान रोडमा सञ्चालनमा रहेको लक्ष्मी सेकुवाका सञ्चालक धिरेन्द्र श्रेष्ठका अनुसार पछिल्लो समय बगेडी खानेहरूको संख्या घट्दो छ। 'अहिले बगेडीको खपत घटेको छ,' श्रेष्ठ भन्छन्, 'हप्तामा सय वटा पनि विक्री हुन गाह्रो छ।'

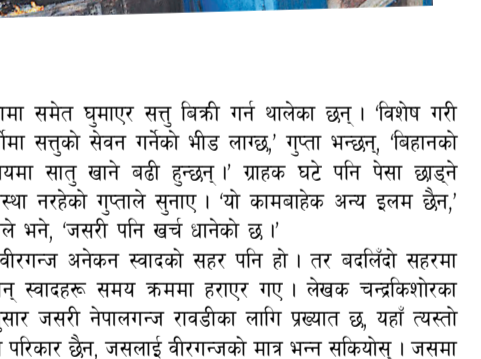
वीरगन्जमा अर्को स्वाद लस्सी पनि हो। यहाँका गर्मी काट्न धेरैले यसको स्वाद लिन्छन् तर लस्सीको कारोबारमा कोही जन्म सकेको देखिँदैन। माईस्थान चोकबाट आदर्शनगरतर्फ जाने क्रममा वार्धापट्टि भगवती मेडिकलको छेउमा माखन, मिश्री स्पेशल लस्सीको पसल छ। वीरगन्जमा अरू ३ वटा लस्सी पसलहरू सञ्चालनमा छन्। तर, माईस्थान चोक अगाडि मेडिकल हलको छेउमा विपुवी कुशवाहले सञ्चालनमा ल्याएको लस्सी पसल जसरी चलेका छैनन्। गर्मीको सिजनमा दैनिक करिब २ सय ग्लास लस्सी विक्री हुने गरेको कुशवाह बताउँछन्।

उनले लस्सीमा काजु, किसमिस, खोवा, मलाई, बरफ मिसाएर ग्राहकलाई विक्री गर्छन्। विगत १६ वर्षदेखि उनी यो पसामा छन्। 'पहिले सिसाको गिलासमा लस्सी दिन्थे,' कुशवाह भन्छन्, 'स्वादमा कुनै परिवर्तन त आएको छैन, तर, सिसाको गिलासको ठाउँ अहिले प्लास्टिक गिलासले लिएको छ।' लस्सी खान आउने ग्राहक बन्दका लागि केही थान माव कुर्सी राखिएका छन्। गर्मीमा भीड हुँदा अधिकांश उभिएर लस्सी पिउने गरेको उनले बताए।

कुनै जमानामा वीरगन्जमा हिमाञ्चल केबिन र अमृत केबिन आग्नेसामने थिए। सम्भान्तरु त्यहाँ गएर खाजा खान्थे। ४० को दशकमा त्यो ब्राँडेड थियो। काठमाडौँको राजकर्णिकार परिवार वीरगन्ज बसाइँ सर्दा विसं २०१० सालमा हिमाञ्चल केबिन सञ्चालनमा ल्याएका थिए। पछिल्लो समय हिमाञ्चल केबिन सञ्चालन गर्दै आएका विजय राजकर्णिकारलगायत परिवारका तीन जनाको मृत्यु कोरोना संक्रमणले भएपछि परिवार अहिले काठमाडौँ पलायन भएको छ। हिमाञ्चल केबिन सञ्चालनमा रहेको घरलगायतका अन्य सम्पति विक्री गरी परिवारका अन्य सदस्यले वीरगन्ज छोडेका छन्। अमृत केबिन अहिले वीरगन्जको लिंक रोडमा सञ्चालनमा रहेको छ। कारोबार विगत जस्तो नरहेको सञ्चालक बताउँछन्। ४० को दशकमा वीरगन्जमा सम्भान्तरु मम, चाउमिन खान हिमाञ्चल केबिन पुग्थे। तर अब यो त सम्भान्तरु मात्रै भइसक्यो।

वीरगन्जलाई पछिल्लो समय सातु, भुजा-पकौडा र चिया पसलले चिनाउने काम गरेका छन्। गर्मीमा सातु खाने प्रशस्त हुन्छन्। यहाँको २ नम्बर रोड, ६ नम्बर गेट अगाडि, माईस्थान मन्दिर वरिपरि, मकालु होटल अगाडि सातुका राम्रा पसल खुलेका छन्। वीरगन्जको रानीघाटमा विगत २६ वर्षदेखि सातुको व्यापार गर्दै आएका गुड्डु गुप्ताका अनुभार सुरुमा व्यापार थाल्दा विर्ता, गीता मन्दिर रोड र घण्टाघरमा मात्र सातु विक्री हुने गरेको थियो। सातुको व्यापार विगतमा राम्रो हुने गरेको उनी बताउँछन्। 'बजारको मान्छे पनि पसलमा सातु खान आउँथे,' उनले भने, 'अहिले त ठाउँ-ठाउँमा नयाँ पसल खुलेका छन्।'

पछिल्लो समय बढ्दो बेरोजगारीका कारण हरेक चोक र गल्लीमा सातु विक्री हुन थालेको उनी बताउँछन्। कतिपयले साइकल र

ठेलामा समेत घुमाएर सातु विक्री गर्न थालेका छन्। विशेष गरी गर्मीमा सातुको सेवन गर्नेको भीड लाग्छ,' गुप्ता भन्छन्, 'विहानको समयमा सातु खाने वही हुन्छन्।' ग्राहक घटे पनि पैसा छाड्ने अवस्था नरहेको गुप्ताले सुनाए। 'यो कामवाहेक अन्य इलम छैन,' उनले भने, 'जसरी पनि खर्च थानेको छ।'

वीरगन्ज अनेकन स्वादको सहर पनि हो। तर बदलिँदो सहरमा केयन्त स्वादहरू समय क्रममा हराएर गए। लेखक चन्द्रकिशोरका अनुसार जसरी नेपालगन्ज रावडीका लागि प्रख्यात छ, यहाँ त्यस्तो कुनै परिकार छैन, जसलाई वीरगन्जको मात्र भन्न सकिँयोस। जसमा वीरगन्जकै विशेषता होस्। उनले सहरको स्वाद दुई प्रकारले कायम हुने बताए। एक, पुराना गाउँहरू, जसका केही मौलिक परिकार हुन्। जस्तो कि, काठमाडौँमा जुजु धौ। सहर महानगर भइसके पनि जुजु धौ बाँचेकै छ। उनले वीरगन्जसँग त्यस्तो मौलिक स्वाद नभएको बताए। उनले भने, 'भोजपुरी समाजको दुधपुवा एकदम पावरफुल खाना हो,' उनले भने, 'तर, यहाँको कुनै पनि होटलमा त्यो परिकार पाइँदैन। गाउँको विशेषता भएको जुन परिकार थियो, त्यसलाई यहाँका आधुनिक व्यवसायीले जोड्न सकेनन्। मार्केटिङ गरिँएपनन्।'

जग्गा चाहियो

म गरिब हु मैले पैसा ऋण गरेर भएपनि जग्गा किन्न खोजेको हु खोसमा हुमा वालुवा भएको सफा पानी ढल नमिसिएको भलवादीले नभेट्ने ठाउँ खोलाको फरक २० र ३० मिनेट जति टाढा भएको जग्गामा गाउँ जस्तो ठाउँमा भएपनि हुन्छ। आनाको ७० देखि ८० हजारसम्मको जग्गा ४ आना मात्र चाहिएको छ चैत्र, वैशाख, जेष्ठसम्म खोला नसुक्ने ठाउँमा होस् जुगा र सप नआउने ठाउँमा जग्गा केने असल र इमान्दार मित्रहरूले नढाटीकन बेच्नेलाई मात्र सम्पर्क ९८०३८६२८०८

VACANCY ANNOUNCEMENT

A reputed school in Mitranagar is searching qualified teachers for the following posts:

Level	Post	No.
Pre-Primary	In-Charge Grade Teachers	2
	English	1
Primary	In-Charge English	1
	Nepali	1
Lower Secondary	Science	2
	English	2
	Maths	2
	Computer	1
Secondary	Social	1
	Account	1
Computer Operator		1

Contact: 01-4982983, 9841436418, 9851038946

Career Opportunity

An internationally supported and fast growing basic level school in Palpa, Rampur, Jyabadi announces a vacancy for the following post:

- Principal - 1
- Accountant - 1

3.Primary Level Science Teacher

Send your CV at: heartlandacademynepal@gmail.com

Heartland Academy

Bafal-13, Kathmandu
9861176396
9851007485

HOUSE TO - LET

7776 sq.ft. 3 stories house in one ropani area having conference halls, meeting rooms, totalling 18 rooms 7 bathrooms are for rent. Preferably for INGOs, IT Outsourcing Companies, UN Projects, Research Training Centre etc at

Jhamsikhel, Lalitpur nearby Panchakuti Apartments
Contact: 9851097395, 9849245994

माटो बिक्रीमा

गोदामचौर, ललितपुर स्थित ४०,०००-६०,०००cu.ft माटो विक्रीमा। सम्पर्क ९८४३००७६६

USED/GOOD CONDITION CONSTRUCTION EQUIPMENTS SALE

- XCMG Grader- 2 units
- Pneumatic Roller - 1 unit
- XCMG Excavator - 2units
- ACE Backhoe Loader- 1unit
- ACE 15Ton Hydra - 1 unit

IDMC

Call: 9801849134 9851059553

Teachers Wanted

Level	Post	No.
Primary	In-charge English	1
	Nepali	1
	Math	1
Lower Secondary	Science	1
	Math	1
Secondary	English	1
Secondary	Science	1

Mahalaxmi English High School
Tarakeshwor-7, Phutung, KTM
Ph: 01-5189117, 9843639686

वर्गीकृत डिसप्ले

श्याम स्वेत: रु. ३०००/-*
स्पट कलर: रु. ३५००/-*
मल्टि कलर: रु. ५०००/-*

क्रोएसिया सपना : गन्तव्य न रोजगारी

मध्य तथा दक्षिणपूर्वी युरोपको बिन्दुमा उभिरको क्रोएसियालाई ट्रान्जिट बनाएर पोर्चुगल फिर्नेको संख्या बढ्दो छ, अहिले पनि करिब १५ हजार नेपाली क्रोएसियामा छन्, नेपालका म्यानपावर र तिनका एजेन्टले भाषा र कामका बारेमा राम्रो जानकारी नदिएँ ल्याउने गरेकाले नेपालीको बिजोग छ

■ दि सापकोटा (पेरिस)

खाडीको तानो मौसममा वर्षा वित्ताएर मनगो पैसा कमाउने लोभमा युरोपको क्रोएसिया हानिएका नेपाली यतिखेर थप मारमा छन्। कतार, दुबई, मलेसिया र साउदी अरबमा कमाएको ५-७ लाख खर्चेर युरोपमा सुख पाउने, दाम कमाउने भन्दै आएका नेपालीले फ्रन् सास्ती व्यहोर्नुपरेको छ। ती नेपाली क्रोएसिया आएर फेरि अवैध बाटो हुँदै पोर्चुगल भागिरहेका छन्।

नेपाली, भारतीय, पाकिस्तानी र बंगाली दलालहरूलाई लाखौँ तिरेर भालेने क्रममा कतिको अंगभंग भएको छ। केहीले पटक-पटक जेलनेले भोगेका छन्। कतिपयको हातमा दाम त के पासपोर्टसम्म छैन। दाम कमाउन भन्दै आएका कतिपयले काम गर्न भनेर आएको कम्पनीको सम्पर्कमा समेत नपुगी विमानस्थलबाटै फरार हुनुपरेको छ। क्रोएसियाको पहाडी जिल्ला माकारस्कामा काम गर्दै आएका धरानका प्रताप तामाङसहित २४ जनाको टोली सन् २०११ को फेब्रुअरीमा क्रोएसिया आएको थियो। तर, तीन जनाबाहेक क्रोएसियाबाट ती अन्य मुलुक मूलतः पोर्चुगलतिर भागिसकेका छन्।

'हामी २४ जना थियौं। तीन जना छैँ, बाँकी भागिसके,' तामाङ भन्छन्। उनको भनाइमा नेपाल वा खाडीबाट ल्याउँदा एजेन्टले भनेको काम नदिने, फरक काम लगाउने गर्छन्। नजानेको काम गर्नुपर्दा कम्पनीले कि निकाला गरिदिन्छ कि भने मानसिक यातना र तनाव दिन्छ। त्यस्ता कतिपय नेपाली त्यही तनाव सहन नसकेर पनि अरू देशतिर भाग्छन्। क्रोएसिया आएका आधाभन्दा बढी पोर्चुगलमै पुगेका छन्।

सबैभन्दा ठूलो उद्देश्य रातो पासपोर्ट बनाउने भनेर जान्छन्। क्रोएसियाबाट पोर्चुगल गएकाहरूले दुई तीन महिना काम गरे। बाँकी समय बसेको बस्थै भए। कमाउन आएका तिनले उल्टो नेपालबाट खर्च मगाउँदै बस्ने खाने गर्नुपर्थ्यो। 'पोर्चुगलको काँड बनाएर भविष्य बनाउने भन्दै गए साथीहरू। बर्तमान नै विगारेर भविष्य कहिले बनाउने? मान्छेको कम बिजोग छ पोर्चुगलमा? बर्तमान नै विगिरिएपछि भविष्य केही बन्छ?', प्रताप तामाङ भन्छन्।

क्रोएसिया आइपुग्ने अधिकांश नेपालीले गर्ने काम भवन निर्माण, बेकरी, होटेल रेस्टुरेन्ट, चाउचाउ कारखाना, प्याफिड र खेती किसानीमा हुन्। अहिले साउदी अरब, कतार बसेका नेपाली धेरै आइरहेका छन्। उता काम गरेका दुई चार लाख पनि हुन्छ तीसित। साउदी, कतारमा काम गरेको पैसा भर्ना कोभिसि गछे दलावले। युरोप छिर्ने मात्रै पाए हुन्छ भनेर लोभ्याउँछन्। पाँच-सात वर्ष खाडी बसेपछि एक पटक युरोप जाऊ न त, हेरौं। पैसो पनि कमाइ भन्ने हुन्छ तिनलाई। छिर्ने मात्रै पाए हुन्छ भनेर दलाल-एजेन्टहरूले लोभ्याउँछन्। 'अरबमा दिक्क भएका हुन्छन् नेपालीहरू। युरोप हो नि, युरोप छिर्ने पाए सबै थोक मिन्छ भन्ने हुन्छ,' तामाङ भन्छन्, 'दलालले बोलेको सम्झिन्छु। यस्तो मिठो भलादमी बोल्छ कि यो भिसा पनि किन छिटो आउँदैन, आइहालेर, गइहाल पाए हुन्थ्यो नि भन्ने बनाउँछ।'।

क्रोएसिया आएर पोर्चुगल पुगेकी म्याग्दीकी केशरी मानन्धरको भनाइ पनि तामाङसित मिल्दो छ। उनको भनाइमा कतिपय नेपाली त क्रोएसिया आउनासाथ आएको कम्पनीमा मुबसमेत नदेखाई अर्को देशतिर भागिहाल्छन्। क्रोएसिया आएको तीन दिनमा काम सुरु हुने भए त्यो पहिले नै बुझ्छन्। त्यो तीन दिनमै अन्त सम्पर्क गरेर हिँडिहाल्छन्। यहाँ आएपछि बल्क सिजनल रैछ भन्ने थाहा पाउँछन्। किर्नाक क्रोएसिया ल्याउँदा भिसामा छाप मात्रै हुन्छ। एग्रिमेट गराउने बेला एजेन्टले काम गर्ने घण्टा, तलब, समय सबै देखाउँदैन। क्रोएसिया आएपछि त कम्पनीले भन्छ। क्रोएसियाबाट भिसाका लागि सिफारिस पठाउने र नेपालको एजेन्टबाटै कुरा भएर देखाउँदैनन्।

'उताको नेपालीले क्रोएसिया गएपछि केही न केही उपाय लागिहाल्छ भन्ने सोच्छन्। आउने नेपाली पनि उड्न पाए हुन्थ्यो भन्ने सोच्छन् र कति घण्टा काम, बस्ने कहाँ,

क्रोएसियामा रहेका नेपाली ।

अधिकार के हो र विमा छ कि छैन केही सोच्नेनन्। खालि उड्न पाए हुन्थ्यो भन्ने सोच्छन्। यता आएपछि दुख भोग्नुपर्छ,' मानन्धर भन्छन्।

क्रोएसियाको दूतावास नेपालमा नभएकाले भिसाको प्रक्रियाका लागि दिल्लीस्थित दूतावास आउनुपर्छ। आफ्नै तरिकाले भारतमा भिसा लिन गए सबै प्रक्रिया पूरा गर्दा पाँच लाख पनि लादैन। तर अहिले नेपाली एजेन्टले १०/११ लाखसम्म लिने गरेका छन्। गोरखाको अजरकोटका एक युवक क्रोएसियाको राजधानी जाग्रिभवाट ४० किमि परको जेरिनामा काम गर्छन्। उनी करिब आठ महिनाअघि क्रोएसिया आएका हुन्। आएपछि क्रोएसियाको मेनपावरका नेपाली एजेन्टले कबुलअनुसारको काम दिएनन्। रकम बुझाउँदा मासिक एक हजार युरो तलब भनेर ल्याए पनि क्रोएसिया आइसकेपछि कम्पनीले घण्टाको दरमा काम लगायो। 'मलाई मासिक न्यूनतम एक हजार युरो तलब हुन्छ भनेर एनआरएनए क्रोएसियाका एक जना पदाधिकारीले ल्याए। यहाँ आएपछि घण्टाको हिसाबले काम गर्नुपर्छ भने। अन्त जाऊँ भाषा र परमिट थिएन। भनेको नमाने नेपाल फिर्ता पठाइदिन्छ भनेपछि वाध्यताले काम गरिरहेको छु,' उनले भने, 'खाडीमा हन्डर ठक्कर खाएको हुन्छ। आठ घण्टाको दरले सातै दिन काम गरिहाल्छन् नि भनेर पेल्लन्।'।

कलकारखानाका लागि औजारहरूको फिटिङ गर्ने कम्पनीमा कार्यरत उनीसित धेरै त फिलिपिनी, मलाय, बंगाली, भारतीय छन्, जो कतार, दुबई, साउदीबाटै आएका हुन्। उनीहरूले भने नेपालीहरूले भैँ दलाल र एजेन्टलाई लाखौँ तिरका छैनन्। ती मेडिकल टेस्ट, टिकटको खर्च न्यूनतम मात्रै तिरेर आउने गरेका छन्। त्यसका लागि बढीमा एक लाख रूपैयाँ पनि खर्च हुन। तर नेपालीहरूले भने दुबईबाट न्यूनतम सात लाख घडी आउन सक्ने अवस्था छैन। नेपालीहरूले क्रोएसियामा फिलिपिनी, भारतीय, बंगालीसित एकै ठाउँमा एउटै काम गर्छन्। तलब समान दिइन्छ। काम एकै प्रकारको, एकै ठाउँमा, एउटै तलब हुँदा

उनीहरूले फ्रिमा आउने तर नेपालीले भने ६/७ लाख तिरेर आउनुपर्ने अवस्था रहेको उनको दुखैसो छ।

'हामी जति आउँछौँ नेपालीको माध्यमबाट आउँछौँ। नेपालीले नेपालीलाई टाँछ, अरूलाई ठग्न सक्दैन। त्यो पैसा लादैन तर पनि तिरिरहेका छन्। एजेन्सीलाई तिर्नुपर्ने, बर्क परमिट, विमा जस्ता अनेक नाममा टाँछन्,' उनी भन्छन्। क्रोएसिया, युकेन, सर्बिया र रोमानिया जस्ता मुलुकले नेपाली कामदार लिन लागेपछि अहिले दुबईमा पनि नेपालका मेनपावर जस्तै छरपट भएका छन् नेपालीका कन्सल्टेन्सी। तिनको काम क्रोएसियाका एजेन्सीसित कनेक्सन गर्ने, कमिसन दिएर नेपाली ओसार्ने हो।

नेपालका तर्फबाट क्रोएसियाको पर्यटन सद्भावना राजदूत हरिवहादुर तामाङ कोरोनाकालभरि लगभग दुई वर्ष युरोपका सानाठूला सबै देश बन्द हुँदा क्रोएसिया खुला रहेकाले आकर्षण बढेको र धेरै मानिस थुप्रिएको बताउँछन्। क्रोएसियामा नेपालीहरू आउन थालेको भने सन् २०१८ तिरबाटै हो। यो क्रम बढ्दै गएको छ। तामाङ अहिले पनि भारतको नयाँदिल्लीस्थित क्रोएसियाको दूतावासमा ४-५ हजार नेपालीको भिसा आवेदन परेको अनुमान गर्छन्। 'नेपालीहरू क्रोएसिया आएको आएकै छन्,' उनले भने।

क्रोएसिया जाने नेपालीहरू ठगिनुको एउटा प्रमुख कारण प्रहरीको रिपोर्ट पनि हो। क्रोएसिया आउन चाहने व्यक्ति कहींकतै अपराधिक घटनामा संलग्न छैन भन्ने नेपाल प्रहरीको रिपोर्ट बनाउनुपर्छ। त्यसलाई नेपालको कन्सुलरमा छाप लगाएपछि दिल्लीस्थित नेपाली दूतावासमा लगेर फेरि छाप लगाउनुपर्छ। त्यही रिपोर्ट एजेन्सीलाई दिँदा काम भइरहेकोमा सन् २०१९ को फेब्रुअरीदेखि त्यसलाई फेरि क्रोएसिया दूतावासमा छाप लगाउनुपर्ने नियम लगाइएपछि नेपालीलाई थ थप फर्कभट्टिले र खर्चिलोसमेत बन्यो। यसैको फाइदा एजेन्ट र दलालहरूले उठाउन थाले।

त्यो काम दिल्लीसित नेपाली दूतावासले एकै दिन गरिदिए पनि क्रोएसिया दूतावासले लामो समय लगाइदिन्छ। प्रहरी

रिपोर्ट नै कहिलेकाहीँ डेढदेखि तीन महिनासम्म लाग्ने भएकाले एजेन्टहरूले खाडी मुलुकका कामदार तान्न थालेका हुन्। खाडीका कामदारहरूको हकमा भने तिनको पुराने कागजले काम गर्छ। युकेन, क्रोएसिया, सर्बियालगायत देशमा अदृश कामदारहरू आउने गरेकाले पनि नेपाली थप समस्या पर्ने गरेका हुन्।

'पर्यटन सद्भावना दूत तामाङ कहिल्यै नदेखेको, कहिल्यै नगरेको काम कहिल्यै नसुनेको भाषामा सिकेर एकदमै छिटो र राम्रोसित गर्नुपर्ने हुनाले पनि नेपालीहरूलाई क्रोएसियामा समस्या हुने गरेको बताउँछन्। 'नेपालीले हलो नजोपे पनि अरूले पर जाँतिराखेको, रूख ढालिराखेको, दाउरा चिरिराखेको, दुबाली छेकिराखेको, माछा मारिराखेको देखिराखेको हुन्छ नि। तर युरोपमा कहिल्यै नसुनेको, नगरेको, कहिल्यै नगएको ठाउँमा, कहिल्यै नसुनेको भाषा सिकेर छिटो र राम्रो गर्नुपर्छ,' तामाङ भन्छन्, 'भाषाको समस्याले मान्छेलाई काम लगाउन इरिटेड (रिस उठ्ने) भइराखेको हुन्छ। इरिटेड भएपछि कम्पनीले निकालिदिन्छ।'

उनको अनुभवमा नेपालीले नजानेको काम पनि जानेको छु भन्दै ढाँटेर आउँछन्। 'काम सुरु गरेपछि चला भनेर कामचलाउ 'सिभी' (व्यक्तिगत विवरण कागजात) बनाउँछन्। काम सिकाउँदा सिकाउँदै कम्पनी तनावमा पर्छ र कामबाटै हटाइदिन्छ,' उनले भने, 'त्यसपछि जाने विकल्प के त? बंगाली, पाकिस्तानी, नेपाली, अफगानी एजेन्टमार्फत इटाली, स्पेन र खासगरी पोर्चुगलतिर २०/२५ घण्टा जंगल, पहाड र हिउँको बाटो हिँडेर बाटो लाग्छन्।'

तामाङका अनुसार दलालले पोर्चुगल पुर्‍याउने बाटारू अनेकौँ हुन्छन्। क्रोएसियाबाट इटाली लैजाने करिब २७ वटा बाटो थिए र तिनमा सीमा सुरक्षाकर्मीको निगरानी, अवस्था हेरेर फेरिफेरि लैजाने गर्छन्। रोमानिया, सर्बिया, क्रोएसियालगायत मुलुकबाट पोर्चुगल जानेहरूलाई प्रायः हंगेरी, अस्ट्रिया, फ्रान्स, इटाली, स्पेन, स्विट्जरल्यान्ड आदि

देशको सहज बाटो खोजेर लैजाने गरेका छन्।

त्यसरी जोखिम लिएर हिँड्दा बीच बाटोमा विरामी पर्ने र कतिपयको त ज्यानसमेत गएको छ। कतिपय त्यस्ता नेपालीलाई क्रोएसियाका नेपालीले उद्धारसमेत गरेका छन्। 'करिब ६ महिना पहिले एक जना नेपाली महिला त्यसैगरी लुकिछिपी अर्को देश जाने क्रममा बीच बाटोमा पुगेपछि जंगलमा हिउँ पर्थ्यो। उनी बाटोमै विरामी परिन्। स्लोभेनियामा उनको मृत्यु नै भयो,' तामाङले सुनाए।

विशेषगरी क्रोएसियालाई ट्रान्जिट बनाएर अहिले धेरै नेपाली आइरहेका छन्। यहाँ आएकामध्ये अधिकांश अन्यत्रै लागे पनि यहाँ अहिले पनि करिब १५ हजार नेपाली रहेको उनको भनाइ छ। नेपालका एजेन्ट र दलालहरूले भाषा र कामका बारेमा राम्रो जानकारी नै नदिएँ ल्याउने गरेकाले पनि नेपालीको बिजोग हुने गरेको हो। भाषा र सीप नजानेकालाई कम्पनीले निकालिदिएपछि उपाय नहुँदा धेरै नेपाली पोर्चुगल जान्छन्।

कतिपय भने कोही न कोही गाउँले, आफन्त वा चिनजानमार्फत सर्बिया, क्रोएसिया वा कुनै न कुनै युरोपेली मुलुक छिर्ने जुक्ति मात्रै सोच्छन्। त्यस्ता नेपालीले क्रोएसियालाई ट्रान्जिट बनाउँछन्। एयरपोर्टबाटै सेटिङ मिलाएर क्रोएसियाको कम्पनीमा उपस्थिति नै नजनाइकनै एयरपोर्टबाटै भाग्छन्। कतिपयलाई भने एजेन्टहरूले नै ढाँटेर ल्याई काममा लगाउँछन्। एजेन्टहरूले पैसा धेरै लिएर तलब हजार युरोसम्म हुन्छ भनेर पठाउँछन्। पठाउँदाको सर्त पूरा गर्दैनन्। धेरै पैसा तिरिकोले पोर्चुगल गए, धेरै पाइन्छ, काँड पनि बन्छ भन्ने लोभमा पोर्चुगल जाने गर्छन्। थुप्रै नेपालीहरू क्रोएसियामा 'सिजनल काम' मा आउँछन्। दलालहरूले भिसाको अवधिबारे भने खुलसत पार्दैनन्। सिजनल भिसाको अवधि जम्मा १ सय ८० दिन हुन्छ। आउँदा आउँदै २०/३० दिन गइसक्छ। यहाँको कम्पनीले जति समय बाँकी छ त्यति समयको मात्रै परमिट बनाइदिन्छ। सिजनल काममा आएर अवधि सकिएपछि कहाँ जाने? उता तिरेर आएको लगानीसमेत उठाउन सकेका हुँदैनन्। ती क्रोएसियाबाट अन्यत्र भाग्छन्।

कतिपय एजेन्टले भने १२/१३ लाखमा सिधा पोर्चुगल लिंगिदने भनेर पनि ल्याउने गरेका छन्। क्रोएसियामा अर्को समस्या के छ भने यदि कुनै कम्पनीको जागिर मन परेन वा कामबाट निकाला गरिदिएमा नयाँ जागिर खोज्न एजेन्सीमार्फत नै जानुपर्छ। अर्को ठाउँमा काम गर्नुअघि पुरानो कम्पनीबाट कन्ट्र्याक्ट रद्द गराउनुपर्छ। नयाँ जागिर खोज्न काम छाडेको प्रमाणपत्र चाहिन्छ। नयाँ जागिरका लागि एजेन्सीले ५ सय देखि ७ सय युरोसम्म लिन्छन्। पोर्चुगलमा भने रँसडेन्सी काँड पाएपछि काम खोज्न आफैँले पाइन्छ।

'ओहो एजेन्सीलाई ६/७ सय युरो दिनुपर्ने रैछ। अर्को ६ सय थपे त पोर्चुगल नै पुगिन्छ भनेर पनि मान्छे हानिन्छन्। तर, उता पुगेपछि फर्नु दुख पाइरहेका छन्,' तामाङ भन्छन्। नेपालीहरू कतिपयमा सोभार् छुनै भनेर कतिपयलाई त नक्सा हेर्ने पनि आउँदैन। तिनले क्रोएसिया, रोमानिया र सर्बियाबाट पोर्चुगल पुगेको नक्साकै लागि पनि दलालहरूलाई २ सय ५० युरोसम्म तिर्ने गर्छन्।

'दलालले यसरी यसरी आउनु भनेर पोर्चुगलबाट मोबाइलबाटै नक्सा ट्रांसफर गर्छ। त्यही नक्सा हेरेर नेपालीहरू जंगलजंगलै जान्छन्। दलालको कमाइ नै त्यही हो,' प्रताप तामाङ भन्छन्। नेपाल र क्रोएसियाबीच श्रम सम्झौता छैन। त्यसले गर्दा नेपाली एजेन्टहरूले व्यक्तिगत सम्झौता गर्छन्। केही विप्रियो भने प्रक्रिया सबै व्यक्तिगत रूपमा गरेकाले व्यक्ति स्वयं जिम्मेवार भन्ने कागज बनाउँछन्।

नेपाली कामदारहरूलाई अवैध तरिकाले युरोप भित्र्याउने प्रक्रियालाई सरकारले नियन्त्रण गर्न नचाहेको भने होइन। सद्भावना दूत हरिवहादुर तामाङलगायतको 'क्रोएसियामा नचाहोनेहरूले सन्तुल्य पर्थो' भनेर दिएको सुफावापछि किसान श्रेष्ठ श्रममन्त्री हुँदा व्यक्तिगत (निजात्मक) रूपमा आउन रोक्का गरिदिएका थिए। तर, त्यो निर्णय एक डेढ महिना पनि टिक्न सकेन।

एकल महिलाबाट जन्मेका

सन्तानले जन्मदत्ता पाउने

■ विद्या राई (काठमाडौँ)

एकल महिलाबाट जन्मेको बच्चालाई मावलीकै थरबाट जन्मदत्ता प्रदान गर्न सरकारले स्थानीय पञ्जिकाधिकारीहरूलाई परिपत्र गरेको छ। गृह मन्त्रालयको राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागले ७४३ पालिकाका ६ हजार ७ सय ४३ वटै बढाका स्थानीय पञ्जिकाधिकारीलाई बुधवार परिपत्र गरेको हो। विवाहअर्थि जन्म भएको तर पितृत्वको ठेगान नभएको बच्चा, एकल महिलाले विवाह गरी बच्चासहित पतिको ठेगानामा सँगै बसेको अथवा बच्चालाई मावलीकै जिम्मामा छोडेको भए उक्त बच्चाको दोहोरो दत्ता नहुने गरी मावलीकै थर राखी आमाको हालको स्थायी ठेगानामा जन्म दत्ता गरिदिनुपर्नेछ। बाबु पता लागेको अवस्थामा मावलीको थरबाट पाएको जन्मदत्ता रद्द गरी नयाँ जन्मदत्ता लिन पाउनेछन्।

एकल महिलाबाट जन्मेका बच्चाहरूले जन्मदत्ता नपाएकै कारण शिशुवादीशामा अवरोध, बाल पोषणलगायत सामाजिक सुरक्षा सुविधा तथा नागरिकता नपाउने सास्ती खेप्दै आएको गुनासाहरूको सम्बोधन गर्न यस्तो परिपत्र गरिएको उपप्रधान तथा गृहमन्त्री नारायणकाजी श्रेष्ठले बताएका छन्। यिनै विविध गुनासाहरूको परिपत्र गरेको हो, अर्कै पनि पितृसत्तात्मक मानसिकताका कारण एकल महिला र उनीहरूका सन्तानले धेरै समस्या भोग्नुपरेको छ,' मन्त्री श्रेष्ठले भने, 'यस्ता समस्याहरू समग्र समाधानका लागि थप योजना बनाउने काम भइरहेका छन्।' महिलाको पहिचान पतिसँग जोडेर हेर्ने विभेदकारी सोच, संस्कारका कारण नागरिकता बनाउन मुख्य प्रमाणका रूपमा लिइने जन्मदत्ता बनाउनसमेत बुबाकै थर, ठेगाना खोज्ने गर्दा समस्या छ।

परिपत्रले जनगणना २०७८ अनुसार १८ वर्षभन्दा कम उमेरका आमासँग मात्र ७७१ प्रतिशत र नातेदारसँग बच्चा ३ प्रतिशत गरी कुल २०१ प्रतिशत अर्थात् १९ लाख ८३ हजार बालबालिकाले आमाको थरबाट जन्मदत्ता पाउनेमा भने अन्योल यथावतै छ। 'बाबुको पहिचान कतै नखुट्टा पनि आमाका नामबाट जन्मदत्ता जारी गर्न सकिने व्यवस्था लागू गर्न समान बुझाइ हुन नसकेका स्थानीय पञ्जिकाधिकारीहरूलाई तत्कालका

लागि यो परिपत्रले सहज गरेको छ तर महिलाले विवाहअर्थि जन्म दिएका बच्चाको जन्मदत्ता मात्रै समस्या होइन,' अधिवक्ता विमला खड्का भन्छन्, 'पतिले छोडेपछि आमाले एकै हुर्काइरहेका र उनका सन्तानले पति वा बुबाको परिचय राख्न नचाहेका, आवश्यक नठानेकाहरूलाई समेटेको छैन, यी कुराहरू छुटेका छन्।'

संविधान, बालबालिकासम्बन्धी ऐन, विद्यमान र प्रचलित व्यक्तिगत घटना दत्ता गर्ने ऐन र नियमावलीबमोजिम प्रत्येक बालबालिकाहरूलाई आफ्नो पहिचानसहित नामकरण र जन्मदत्ताको हकको सुनिश्चित गरेको छ। बाबुआमा नभएको खण्डमा संरक्षकले, संरक्षक नभएको खण्डमा बडाब्याक्क सुचक

गृहको परिपत्रले पतिले छोडेपछि आमाले रक्लै हुर्काइरहेका र उनका सन्तानले पति वा बुबाको परिचय राख्न नचाहेका, आवश्यक नठानेकाहरूलाई समेटेको छैन

भएर जन्मदत्ता पाउन सक्ने व्यवस्था छन्। यति हुँदाहुँदै पनि एकल आमाले जन्माएका बच्चाले जन्मदत्ता नपाउने समस्या समाधान गर्न परिपत्रले स्पष्ट गरेको अधिवक्ता शशि बस्नेतको जसरी सम्बोधन गरेको छ, सरकारकम हुँदाहुँदै पनि बाबु पता लागेको खण्डमा उस्तै थर, ठेगानाबाट नयाँ जन्मदत्ता जारी गर्ने कुरा अर्कै पनि विभेदकारी नै छ, बच्चाको आमाको पहिचानलाई विकल्पका रूपमा मात्रै हेर्ने खोजेको देखिन्छ,' उनले भनिन्। तर, पत्नीले पतिको थर, वतन राख्न नचाहे पनि बच्चाले बाबुको पहिचान थाहा पाउन र सर्मातिमा हकदावीको

लागि जन्मदत्तामा उल्लेख गर्नुपर्ने उनको तर्क छ। 'बच्चाको बाबु बदमास नै छ भने पनि मेरो बाबु फलाना हो भनेर थाहा पाउने अधिकार हुनुपर्छ, यसमा आमासँग बुबाको सम्बन्ध नराप्नो भएर आमाको इच्छाभन्दा पनि बच्चाको अधिकार महत्त्वपूर्ण हुन्छ,' उनले थपिन्। एकल आमाको सन्तानको जन्मदत्ताको सवाल जसरी नै नेपाली आमा र विदेशी बाबुबाट जन्मेको बच्चाले स्थानीय पञ्जिकाधिकारीबाट जन्मदत्ता पाउने पनि समेटिनुपर्ने उनले बताइन्। जनगणना २०७८ अनुसार देशभर १८ वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जनसंख्या ९८ लाख ६९ हजार ४ सय ८३ छ।

अधिवक्ता सविन श्रेष्ठ भन्छन्, 'एकल आमाको सन्तानले जन्मदत्ता पाउने हकमा यो सरकारत्मक कदम हो तर प्रावधानहरू हुँदाहुँदै पनि अनेक प्रमाण र कागजातहरू खोज्ने, सेवाग्राहीलाई दुःख दिने परिप्राटी छ, आशा छ एकल आमाका सन्तानले जन्मदत्ता पाउने हकमा थप कागजात मागेर हैरानी दिइने छैन।'

यसअघि बाबुको पहिचान नभएको कारणले छोरीको जन्म दत्ता गर्न इन्कार गरेको भन्दै निवेदिका दिप्ती गुरुङले तत्कालीन ललितपुर उपमहानगरपालिकाविरूद्ध हालको रिटमा सर्वोच्च अदालतले ०७ माघ २६ मा फैसला गर्दै जन्मदत्ता गरिदिनु भनी परमादेश जारी गरेको थियो। सोही क्रममा दिप्तीको जस्तो परिस्थितिमा समायोजन हुनसके गरी प्रचलित 'जन्म, मृत्यु तथा अन्य व्यक्तिगत घटना (दत्ता) गर्ने' नियमावली २०३४' पुनरावलोकन गरी परिमार्जन वा संशोधन गर्न प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयसमेतका नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरेको थियो।

यसैगरी अदालतको विशेष इजलासले 'वादी समुदायका बालबालिकाहरू लगायत बाबुको ठेगान नलागेका सबै बालबालिकालाई बाबुको ठेगान नभएको भन्ने कारणले निजहरूको जन्म दत्ता गर्न इन्कार गर्नु' भनी आदेश गरिसकेको थियो। सोही आदेशका आधारमा २०६२ माघ १३ मा तत्कालिन स्थानीय विकास मन्त्रालयले सबै स्थानीय पञ्जिकाधिकारीहरूलाई बाबुको ठेगान नलागेका बालबालिकाको जन्म दत्ता गर्न निर्देशन दिइसकेको थियो।

न्यायाधीश गिरीविरूद्ध

पक्राउ पुर्जी

■ मन्मोहन चौडेल (काँपलबन्त)

न्याय परिषदका न्यायाधीश भुवन गिरीविरूद्ध पक्राउ पुर्जी जारी भएको छ। जिल्ला अदालतले सोमवार उनलाई पक्राउ गर्न प्रहरीलाई अनुमति दिएको हो। श्रीमती आरती गिरी रावलले न्यायाधीश गिरीविरूद्ध वैवाहिक बलात्कार आरोपमा जिल्ला प्रहरीमा जाहेरी दत्ता गराएकी थिइन्।

न्यायाधीश भएपछि गिरी गत असारमा जिल्लामा पहिलो पटक पदस्थापन भएका थिए। गिरीको एक महिनाअघि काठमाडौँस्थित न्याय परिषदमा सरुवा भएको थियो। उनकी कान्छी श्रीमती लामो समयदेखि वैवाहिक बलात्कारको आरोप लगाएर श्रीमान्बिरूद्ध आन्दोलित थिइन्। जिल्ला प्रहरी प्रमुख प्रहरी उपरीक्षक प्रेमबहादुर बस्नेतले जाहेरी दत्ता भएर गिरीविरूद्ध अनुसन्धान सुरु भइसकेको जानकारी दिए। 'पक्राउ पुर्जी अनुसन्धानको एउटा पाटो हो,' उनले भने, 'अन्य कुराबारे पनि अध्ययन थालेका छौं।'

गिरीको काठमाडौँ सरुवा भएसँगै जिल्लास्थित प्रहरी उक्त जाहेरीबारे अनुसन्धानमा सक्रिय भएको थियो। श्रीमतीले सन्तुल्य गर्दै आफूलाई कूटपिप, यौन शोषण र हिंसा गरेको आरोप लगाएकी थिइन्। कानुनअनुसार कारवाहीको

काठमाडौँ गएर विभिन्न सञ्चारमाध्यममा अन्तर्वार्ता दिएकी थिइन्। उनले अदालत अगाडि प्रदर्शन गर्नेदेखि सरोकारवाला निकायमा पुगेर दबाव सिर्जना गर्दै आएकी थिइन्।

त्यसपछि गत फागुन ३ गते बानेश्वरस्थित संसद् भवनअघि केही महिलालाई लगेर उनले विरोध प्रदर्शन गरेकी थिइन्। त्यसबेला अन्य चार महिलासहित पक्राउ परेकी थिइन्। त्यसपछि यो घटनाले बढी चर्चा भएको थियो। जिल्लामा प्रहरीले उजुरी लिन नमानेपछि उनले राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग र महिला आयोगमा पुगेर उजुरी दिएकी थिइन्। दुवै आयोगले प्रहरीलाई पत्र पठाउँदै चासो राखेका थिए।

केही दिन महिला आयोगको संरक्षणमा उनी काठमाडौँमा बसिन्। कारवाहीका लागि न्याय परिषदमा समेत उजुरी गरेकी थिइन्। जिल्लामा हुँदा गिरी ४ नम्बर न्यायाधीश थिए। पहिलो श्रीमतीसँग कानुनअनुसार छुट्टीभित्र भई यिनीसँग बस्दै आएका थिए। २०७८ फागुनमा १८ जना जिल्ला न्यायाधीशका लागि काठमाडौँमा गिरीसहित ३ जना मात्र उतीर्ण भएका थिए। गिरी तालिम लिएर ३ महिनाअघि मात्र जिल्लामा हाजिर भएका थिए।

उनकी पत्नीले वैवाहिक बलात्कारमा कारवाही माग गर्दै राजधानीमा प्रदर्शन गर्दै आरूकी थिइन्

माग गर्दै जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा गत मंसिरमै उनले जाहेरी निवेदन दिएकी थिइन्। श्रीमतीले आफूविरूद्ध जाहेरी दिएसँगै गिरीले पनि पत्नीले पैसा चोरेको आरोप लगाउँदै कारवाहीका लागि जिल्ला प्रहरीमा उजुरी दिएका थिए। दुवै निवेदन लिएर प्रारम्भिक अनुसन्धान गर्दै रहेको प्रहरीले जनाउँदै आएको थियो। जिल्लामा प्रहरीले जाहेरी दत्ता गर्न नमानेपछि श्रीमतीले

जंगल घुमाउँदै महिला गाइड

निकुञ्जमा जंगली जनावरले आक्रमण गर्ने जोखिम उत्तिकै हुन्छ, तर तालिम र अनुभवबाट खारिस्का महिला गाइडले जोगिंदे र जोगाउँदै पर्यटकलाई जंगल घुमाउँदै आएका छन्

रमेशकुमार पौडेल (चित्रकला)

एक साताअघि अलिक विसन्धो भएर उनी घरमै थिइन्। आफ्नो १६ महिने बच्चाको ख्याल गर्नु त छँदै थियो। तर आफू नै चाहिने भन्दै फोन आएपछि सौराहा घर भएकी २७ वर्षीया सम्मना आचार्य तिवारी काममा निस्किएन्। उनी पेराले गाइड हुन्। पर्यटकलाई चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज र आसपासको जंगल डुलाउँछन्। 'पोस्टले खोजेको सुनेपछि विसन्धो भएको विर्सै। ड्रेस लगाए, बाइनाकुलर बोकेर निस्कें,' सम्मनाले सुनाइन्।

कोरोना महामारीअघि सम्मनाले अस्ट्रेलिया बस्ने नेपालीको एउटा समूहलाई निकुञ्ज घुमाएकी थिइन्। त्यही समूहमा आएका व्यक्तिका आमाबुवा यो पटक उनलाई खोज्दै आइपुगेका रहेछन्। 'उनीहरूले आफ्ना बाआमालाई सम्मना गाइडलाई भेटेर डुल निस्कनु भनेका कारण सोधखोज गर्दै होटलमा पुगेका रहेछन्,' उनले भनिन्। आफ्नो कामबाट प्रभावित भएको हुँदा सम्मनाले पनि आफू विरामी भएको बिसिइन्। हुन त आफ्नो पेरामा उनी यति दत्तचित छिन् कि बच्चा जन्मेको तीन महिनामा नै काममा फर्किएकी थिइन्।

निकुञ्ज घुम्न निस्कनु भनेको दुर्लभ वन्यजन्तुलाई नजिकबाट हेर्न जानु हो। निकुञ्जमा पाटो बाधहरू छन्। एकसिंगै गैँडा त्यही वस्छन्। जंगली हातीको हूल पनि हिँडडुल गरिरहन्छ। सानाठूला धेरै खाले जीवजनावर, चरा र बोटविस्तैवालाई चिनाउने तथा पर्यटकको जिज्ञासा साम्य पार्नु गाइडको जिम्मेवारी हो। ठूला जंगली जनावरबाट जोगाएर पर्यटकलाई घुमाउने पेसा कम चुनौतीपूर्ण छैन। बाघ, गैँडा, जंगली हातीले गर्ने 'उद्युम' का खबर सुनेकालाई यो काम खतरनाक लाग्छ। तर यी वन्यजन्तुको आनीबानी बुझेर

त्यहीअनुसारको व्यवहार गर्न सके जनावर आफ्नो धुनमै रहेका बेलामा त्यो हेरेर आनन्द लिन सकिन्छ।

जंगल घुमाउने गाइडले यसबारे तालिम लिन्छन्। दुवै जाँदा थप खारिन्छन्। अनि जोगिंदे र जोगाउँदै पर्यटकलाई जंगल घुमाउँछन्। चितवनमा यसरी जंगल डुलाउने गाइड चार सयको हाराहारीमा छन्। तर सम्मनाजस्ता महिला जंगल गाइड निकै कम छन्। 'कोभिडअघि आठ सय जति गाइड थिए। कोभिडका कारण आधा विस्थापित भए। महिला भने कम छन्। फिल्डमा ८-१० जना होलान्,' गाइडहरूको संस्था नेचर गाइड एसोसिएसन चितवनका अध्यक्ष राजेन्द्र धामीले भने।

महिला भएकै कारण तालिमदेखि नै चुनौती भोग्नुपरेको अर्की गाइड अस्मिता गोदारले सुनाइन्। 'केटीहरू जंगल डुल्दै जाँदा मयूर देखे पनि तर्सने होलान् भनेर जिस्काउने थुप्रै थिए,' उनले भनिन्, 'तालिम र लाइसेन्स लिँदा यस्ता घोरचपेच सुन्नुपरेको थियो। त्यसैले हामीले आफूलाई प्रमाणित गर्नु थियो।' चुनौती स्वीकार गरेर काममा जुटेको र अहिले चौतर्फी प्रशंसा पाइरहेको उनको भनाइ छ। उनीहरूले पाँच वर्षअघि यो काम सुरु गरेका हुन्।

हुन त यो पेसामा महिलाको उपस्थिति अलि अघिवाटै थियो। डोमा पौडेल सौराहामा देखिने महिला गाइडको सुरुवाती अनुहार हुन्। उनी सन् २००९ देखि यो पेसामा छिन्। पछिल्लो समयका महिला गाइड उनैलाई प्रेरणाको स्रोत मान्छन्। वन, संरक्षण र स्थानीयका विषयमा डकुमेन्ट्री बनाउन आएको विदेशी टिमलाई महिना दिन गाइड गरेर फर्किएका बेला उनीसँग भेट भयो। 'त्यो बेला हामी चार जना महिला गाइड तालिममा बसेका थियौं। तर दुई जनाले लाइसेन्स लियो,' डोमाले भनिन्। उनीसँग लाइसेन्स लिएकी सुनेना राउत पनि सकिन्छ नै छिन्।

डोमाको कद अलि होचो, ज्यान पातलो छ। त्यसैले तालिम लिए पनि काम पाउन सुरुमा गाह्रो भयो। गाइड अफिसमा जागिर त भयो तर फिल्डमा खटाउन आनाकानी गर्न थाले। उनी जिद्दी गरेर आधा दिनको टुर प्याकेजमा सामेल भइन्। विस्तारै पूरै दिन पर्यटक डुलाउने काम पाइन्। निकुञ्जको जंगल पैदलै छिचोल्दै तीन चार दिनसम्म जंगल डुल्ने पर्यटकको समूह पनि आउने गर्दछ। डोमाले त्यस्तो शुभसंग जाने इच्छा राखिन्। तर काम सुरु गरेको दुई वर्षपछि 'लड बाक' को अवसर पाइन्। अहिले डोमालाई अविश्वास गर्ने कसले ? १५ दिनसम्म जंगलमै डुलेको अनुभव पनि उनीसँग छ।

यो बीचमा जंगली जनावरसँग जम्काभेटका एकाध यस्ता घटना पनि भए, जुन सुनेको आड सिरिङ्ग हुन्छ। तर डोमालाई यस्तै घटनाले निखाउँदैन थियो। एक पटक छ, जना पर्यटक र दुई जना गाइडको टोली खोरसोरबाट जंगल हिँडेर द्यौरा मचानमा रात बस्न जडि थियो। बाटोमा उनीहरूले एउटा गैँडा देखे। गैँडा भनै पर पर भाग्यो। गैँडा परे गएजस्तो लागेर उनले अर्को गाइडलाई रूख चढेर पक्का गर्न अह्राइन्। रूख चढेका गाइडले डोमा र टुरिस्टलाई नजिकै आउन इसारा गरेर। त्यसपछि ती गाइड रूखबाट हाम फाले। हाम फालेको आवाज सुनेर हुनुपछि, टाढाको गैँडा हतुँदै आयो। 'यसरी आयो कि त्यो गैँडाभन्दा गाइड भाइ सात मिटर र म त्यस्तै १० मिटरको फरकमा पच्यौं। पर्यटक मेरो पछाडि थिए,' डोमाले भनिन्।

लगत्तै डोमा र अर्को गाइड कराउन थाले। हातमा भएको लट्टी दुवैले भुईँमा बजारे। तर गैँडा पछाडि हटेन। गैँडा डोमा भएको साइडतिर आयो। उनको साइडमा रूख थियो। उनले लौरा रूखमा बेस्सरी हानिन्। दुवै जनाको प्रतिवादले बल्ल काम गयो। गैँडा पछि हट्यो। तर यो संकट त्यसै पार लागेन। गैँडा त उनीहरूलाई छाडेर पर्यटकतर्फ लाग्यो। 'यस्तो भएपछि हामी कराउने र भुईँमा लगातार लौरा बजाउन थाल्यौं। गैँडा हक्कर १५/२० मिटर पर गयो। त्यसपछि हामी दौडन थाल्यौं। हामी दौडपछि गैँडा पनि हामीतर्फ आएको भैँ लाग्यो। निकै पर गएर पछाडि हेर्दा बल्ल गैँडा उतै बसेको देख्यौं। त्यो बेला लागेको थियो कोही न कोहीलाई आज गैँडाले हाने

नै भो तर तालिमको ज्ञानले फिल्डमा पनि काम गयो। सबै सकुशल रह्यौं,' डोमाले भनिन्।

सन् २०१० को फुटबल विश्वकपको समय हो, उनले स्पेनबाट आएका पर्यटकलाई निकुञ्जको देवीताल पुऱ्याउनु थियो। जंगल जाने अधिल्लो दिन भएको विश्वकप फुटबलको लिग चरणमा स्पेन स्विजरल्यान्डसँग पराजित भएको थियो। खेलको हारले पर्यटक टोली निराश थियो। उनीहरू चार जना थिए। जिप सफारीमा १० किलोमिटर पार नहुँदै चितुवा देखेको हुँदा टोलीले फुटबलको हार बिसन थाल्यो। देवीतालमा चराहरू टुन्ने थिए। परपर गैँडाहरू पनि देखिएका थिए। डोमाले तालका बारेमा पर्यटकलाई बताउन सुरु गरिन्।

ताल आइको भाडीमा गैँडा रहेछ। त्यसको ख्याल कसैले गरेन। गैँडा एक्कासि निस्कियो। उनीहरू र गैँडाबीच चार मिटर पनि फरक भएन। आडमा एउटा सानो रूख थियो। हस्याङफस्याङ गर्दै सबै रूखमा चढे। गैँडा पर जान धेरै बेर लगायो। गैँडा बाटो लागेको देखेपछि, डोमा रूखबाट भरिन्। तर फेरि गैँडा त हुरू हतुँदै रूखकै आडमा आयो। 'म फेरि रूख चढदाचढदै मेरो खुट्टाले गैँडाको खाग छोयो। गेटहरू रूख थाले। आधा घण्टापछि मात्रै गैँडा बल्ल धेरै टाढा गयो,' डोमाले भनिन्।

जनावरबाट जोगाउने र चिनाउने यो पेसा कतिको चुनौतीपूर्ण छ, डोमाले गरेको वर्णनबाटै प्रस्ट हुन्छ। 'हाम्रो काम नै चाखलागो, चुनौतीपूर्ण र साहसिक खालको छ। यसलाई आत्मसात गर्न रूचि, हिम्मत, लगाव सबै चाहिन्छ,' उनले भनिन्। मुख्य कुरा तालिम हो। पहिला सात दिनको हुने तालिम अहिले १५ दिनको भएको छ। त्यसपछि बीचबीचमा थप तालिम र सेमिनारले ज्ञान थप्दै जान्छ। फिल्डको दौडधुपले आत्मबल बढ्ने उनी बताउँछिन्।

खैरही-१३ कुमरोज गाउँका २८ वर्षीया विमिता भण्डारीले सन् २०११ देखि यो पेसा सुरु गरेकी हुन्। 'मान्छे जनावर देखे भाइन्छ। हामी जनावर खोज्दै जंगल डुल्नुपर्छ। यो काम गाह्रो त छ। तर रमाइलो पनि छ,' उनले भनिन्। पुरुष मात्रै भएको पेसामा लागेर काममा टिकन उत्तिकै चुनौतीपूर्ण रहेको उनको अनुभव छ। अहिले उनका दाइ पनि यही पेसामा लागेका छन्।

धुव गिरी होटल व्यवसायी हुनुका साथै सामाजिक संस्थाका पनि संलग्न छन्। उनको संस्थाले पनि महिलाका लागि गाइड तालिम आयोजना गर्दै आएको छ। 'सौराहामा अहिले जे जति महिलाले गाइड भएर काम गरेका छन्, गेटहरू उनीहरूको सेवाबाट सन्तुष्ट छन्। उनीहरूको मिहिनेत र ज्ञानको तारिफ नै गरेका छन्,' गिरीले भने। यो काममा जोखिम छ भन्ने थाहा पाएर पनि दृढ इच्छाशक्तिसहित महिला अगाडि आएको नेचर गाइड एसोसिएसनका पूर्वअध्यक्ष जितु तमाङले बताए।

एकाध पर्यटकले गुनासो गर्ने र गलत नियत पनि राख्छन्। 'तर जंगली जनावरको स्वभाव बुझेर उनीहरूसँग व्यवहार गर्न सिकेका हामीलाई मान्छेका यस्ता टिप्पणी र नियतले खासै फरक पाउँदैन। हामी जनावरबाट सुरक्षित रहने पेसामा छौं, मान्छेको के कुरा,' डोमाले भनिन्। उनका अनुसार काम भएको बेला महिनामा कम्तीमा २० हजारसम्म आम्दानी हुने गर्छ। तर पर्यटन संवेदनशील क्षेत्र हो। भूकम्प, बन्द, राजनैतिक घटनाक्रम, महामारी, आर्थिक मन्दीमा पर्यटक नै कम हुन्छन्। काम कम हुन्छ। आम्दानी घट्छ। यस्तो बेला धेरै नराखेहरू पेसाबाट पलायन हुन्छन्। धैर्यवान् त हुने पर्दछ। महिलालाई भन्नु ज्ञान, तालिम र प्रोत्साहनको खाँचो छ,' डोमाले भनिन्। डोमा, सुनेना, विमिता, अस्मिता, सम्मनासँगै सौराहामा अस्मिता महता, काजल तमाङ, सुस्मिता न्यौपाने र आकृति

आजकै दिन

आधुनिक ओलम्पिक सुरु

खेलकुदको महाकुम्भ मानिने ओलम्पिकको आधुनिक स्वरूपमा पुनः सुरुवात सन् १८९६ मा आजकै दिन (अप्रिल ६) मा भएको थियो। प्राचीन ओलम्पिक स्थापित भएको करिब डेढ दशकपछि आधुनिक ओलम्पिक सुरु भएको हो। यसको सुरुवातको श्रेय भने फ्रान्सका पियरे डे फ्रेडीलाई जान्छ। उनले सन् १८९४ मा अन्तर्राष्ट्रिय ओलम्पिक कमिटी गठन गरी त्यसको दुई वर्षपछि प्रिसको एथेन्समा यो खेल मेला आयोजना गरेका थिए। त्यस ओलम्पिकमा १४ देशका २ सय ४१ खेलाडीले ४३ विधामा प्रतिस्पर्धा गरेका थिए, जसमा टुबाक एन्ड फिल्ड, जिम्न्यास्टिक, पौडी, कुस्ती, साइक्लिङ, टेनिस, भारातोलन, स्विड र फोन्सिड थिए। अमेरिकी खेलाडी जेम्स कोलोनी आधुनिक ओलम्पिकका पहिला स्वर्ण विजेता हुन्। उनले ट्रिपलजम्पमा स्वर्ण पदक प्राप्त गरेका थिए।

ओलम्पिक हरक ४ वर्षमा आयोजना गरिन्छ। सन् १९९२ देखि ग्रीष्मकालीन र हिउँदे ओलम्पिकको आयोजना हुन थाल्यो। संयुक्त राष्ट्रसंघले २०१३ अगस्ट २३ मा आधुनिक ओलम्पिकको सुरुवात भएको मिति अप्रिल ६ लाई खेलकुद विकास र शान्तिका लागि अन्तर्राष्ट्रिय दिवसका रूपमा मनाउने निर्णय गरेको थियो। ओलम्पिक खेलको चिह्नको निर्माण पाँच वटा गोला चक्का नीलो, पहेँलो, कालो, हरियो, रातोलाई एउटा सेतो पट्टीमाथि मिलाएर बनाइएको छ। प्रत्येक रङको चक्काले महादेशहरूको प्रतिनिधित्व गर्छ। आगामी ओलम्पिक सन् २०२४ मा फ्रान्सको राजधानी पेरिसमा हुँदै छ।

१० वर्षपछि अस्ट्रेलियामा 'मंगोलियन हार्ट'

काठमाडौँ (कास)- नेपालको पुरानो ब्यान्ड मंगोलियन हार्टले १० वर्षपछि अस्ट्रेलियामा सांगीतिक यात्रा गर्ने भएको छ। नेपाली टच अस्ट्रेलियाको व्यवस्थापनमा हुने सांगीतिक यात्रा यही अप्रिल १० देखि सुरु हुने ब्यान्डका म्यानेजर एचम गितारिस्ट बबी लामाले बताए। उनका अनुसार अस्ट्रेलियाका विभिन्न ८

सहरमा ब्यान्डले सांगीतिक प्रस्तुति दिनेछ। 'हामी शुक्रवार नै नेपालबाट अस्ट्रेलिया प्रस्थान गर्दै छौं,' लामाले भने, '१० वर्षपछि अस्ट्रेलियामा प्रस्तुति दिन पाउँदा उत्साहित छौं। दशक-श्रोतालाई सरप्राइज दिने तयारी गरेका छौं।' नेपाली टच अस्ट्रेलियाका सीईओ दीपेश पुनका अनुसार ब्यान्डको पहिलो सांगीतिक प्रस्तुति १० तारिखमा मेल्वन सहरमा हुनेछ। त्यसपछि १३ तारिखमा ब्रिस्बेन, १५ मा सिड्नी, १६ मा केन्बेरा, २३ मा पर्थ, २९ मा होवर्ट हुँदै ३० तारिखमा एडलेडमा पुगेर टुंगिनेछ।

सन् १९९२ मा स्थापना भएको यो ब्यान्डबाट चर्चामा आएका गायक हुन्, राजु लामा। लोक, स्लो रक, पप मेलोडी सांगीतिक लागि प्रिय रहेको यो ब्यान्डको रिदम गीतारमा बबी लामा, ड्रममा सन्तोष थापा मगर, लिड गितारमा किरण नगरकोटी, बेसमा पवन कपाली, बाँसुरीमा विनय महर्जन र मादलमा बाबुराजा महर्जन छन्। ब्यान्ड यात्रा ३० वर्ष पुरानो अवसरमा अस्ट्रेलिया टुर गर्न पाउँदा उत्साहित छन्, ब्यान्डका फ्रन्ट म्यान गायक राजु लामा। 'ब्यान्डका पुराना र केही नयाँ गीत त्यहाँ प्रस्तुत गर्नेछौं। अस्ट्रेलियासँगको हाम्रो पुरानो सांगीतिक सम्बन्ध फेरि नवीकरण गर्न पाउँदा साँडे उत्साही छौं,' उनले भने। 'बादलपारिको देशबाट', 'म माया लाउँदिन', 'हल्ला चलेछ', 'तिमीलाई देखेर', 'पखाइमा', 'सायद तिमी बाटोमा' आदि मंगोलियन हार्टका चर्चित गीतहरू हुन्।

आजको राशिफल

प्रीति आश्वे ज्ञवाली, फलिन्त ज्योतिषाचार्य

मेघ
मन तनावरहित हुँदा ज्यानमा पुष्टि रहनेछ। न्यायिक, शैक्षिक, सामाजिक कार्यमा सफलता मिलेछ। नयाँ रोजगारीको सम्भावना छ।

वृष
अपेक्षाअनुसार काममा सफल हुन बढी खटनुपर्नेछ। स्वास्थ्य र खानपानको ख्याल गर्नुपर्ने बेला छ। जति धैर्य र शान्त हुन सक्थो काम सजिलो हुनेछ।

मिथुन
नयाँ कामका लागि प्रस्ताव आउन सक्छ। के गरी भन्ने भावनाले मनमा द्विविधा हुन सक्छ। निर्णय गर्दा नहतारिनु नै राम्रो हुनेछ।

कर्कट
काममा सोचेअनुसृत सफलता मिलेछ। आर्थिक क्रियाकलापमा फाइदा हुने योग छ। कतैबाट कुनै कुराको लाभ हुन सक्छ।

सिंह
कुनै कामविशेषले कतै जानुपर्ने हुन सक्छ। स्वागत सत्कार पाइनेछ। किनमेल गर्दा भने सजग रहनु उचित हुनेछ।

कन्या
समयको राम्रो व्यवस्थापन हुनेछ। सबै काम यथासमयमा पूरा हुँदै जानेछन्। आत्मसम्मानको ख्याल गर्दै काम गर्ने प्रयास हुनेछ।

तुला
धोका पाइने सम्भावना भएकोले सतर्क रहनु उचित हुनेछ। कसैमाथि पनि आँखा चिस्लेर विश्वास नगर्नुहोला। काम आफैँ गर्ने प्रयास गर्नुपर्नेछ।

पश्चिम
आर्थिक पक्षका कामको जिम्मेवारी आइलान सक्छ। सबै कार्य तपाईंको मातहतमा सम्पन्न हुनेछन्। कुनै नयाँ काममा लगानी हुन सक्छ।

धनु
योजनाअनुसार सबै काम सम्पन्न हुँदै जानेछन्। इच्छाअनुसारको काममा समय दिन म्याइनेछ। मनमा सन्तोष हुनेछ।

मकर
एकैखालको काम गर्दा दिक्क लाग्न सक्छ। पुनर्ताजगीका लागि समय छुट्याए राम्रो हुनेछ। स्वास्थ्य र खानपानमा सजग रहनुपर्ने समय छ।

कुम्भ
जाँगर हराएर शिथिलता आउन सक्छ। जति गरे पनि यस्तै हो भन्ने भावनाले निराशा बढ्न सक्छ। पुनर्ताजगीलाई पनि समय व्यवस्थापन गरेको राम्रो हुनेछ।

मीन
कार्यक्षेत्रबाट सम्मान एवं सद्भाव मिलेछ। पदीय मर्यादको ख्याल गर्दै काम गर्ने प्रयास हुनेछ। पार्टी/समारोहमा सहभागिता जनाउने अवसर मिल्न सक्छ।

हात्तीको सुँडमा 'आपराधिक आँखा'

घटनाले सौराहाका पर्यटन व्यवसायी स्तब्ध, दोषी छिटो पत्ता लगाएर कारबाही गर्न माग

रमेशकुमार पौडेल (चितवन)
ओहित्व पोखरेल (काठमाडौं)

चितवनस्थित राष्ट्रिय प्राकृतिक संरक्षण कोष कार्यालयका भेटेरिनरी प्राविधिक किरण रिजाललाई मंगलबार मध्यरातमा हात्तीको सुँडबाट रगत बगिरहेको भन्दै फोन आयो। युनाइटेड हात्ती सहकारीको हात्तीसारमा रहेको करिब ४५ वर्ष चञ्चलकली हात्ती सुँड काटिएको अवस्थामा कराइरहेको थियो। उनी घटनास्थल पुगे। हात्ती स्थानीय दीपेन्द्र खतिवडाको नाममा छ।

रिजालका अनुसार हात्तीसारमा बेलाबेला जंगली हात्ती आउंदा कराउने गर्दा सामान्य लिइन्थ्यो। मंगलबार लगतार कराउन थालेपछि माउतेले देखा, हात्तीले डोरी चुँडाएको छ। सुँडबाट रगत बगिरहेको देखेपछि उनले खतिवडालाई खबर गरे। घटनास्थलमा सुँडको काटिएको भाग खोज्दा अँध्यारो भएकाले भेटिएन। वृधवार विहान हात्तीको काटिएको सुँडको भाग लिडा (हात्तीको गोबर) फाल्ने ठाउँमा भेटिएको थियो। सुँडको १६ सेंटीमिटर लामो भाग काटिएको रहेछ। रिजालले भने, 'तौल गर्दा ६ सय ४० ग्राम थियो।' घटनाको प्रकृति हेर्दा सुँडलाई चूँडन बाँकी भाग छोडेको र बाँकी भाग हात्ती चलमलाई चूँडिएर मलखाल्डोमा पुगेको हुन सक्ने अनुमान गरिएको उनले बताए।

सौराहामा २१ वर्षदेखि हात्तीले पर्यटकलाई सेवा दिँदै आएको छ। हात्ती सहकारीका अध्यक्ष ऋषि तिवारीले भने यस्तो घटना पहिलो पटक भयो। छिटोभन्दा छिटो अनुसन्धान होस्। हात्ती निकुञ्जसँग र निकुञ्ज ऐनसँग सम्बन्धित भएकोले तत्काल अनुसन्धान गरेर दोषीमाथि कारवाही होस् भन्ने चाहन्थे। चितवन निकुञ्ज कार्यालयले वृधवार नै घटनास्थलमा अनुसन्धान टोली खटाएको छ। कसराबाट अनुसन्धान गर्न तालिम प्राप्त कुकुर लगाएर पनि कुनै सुराक नभिएपछि विहीवार पुनः टोली खटिएर अनुसन्धान अघि बढाउने प्रतिवद्धता आएको तिवारीले जानकारी दिए।

निकुञ्जका प्रमुख संरक्षण अधिकृत वाइँन दिलबहादुर पुनले घटनालाई गम्भीर रूपमा लिएको बताउँदै दोषीलाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को दफा २६(१) अनुसार कारवाही गर्ने प्रतिवद्धता जनाएका छन्। ऐनअनुसार गैरकानुनी तरिकाले गैँडा, बाघ, हात्ती, कस्तुरी मृग, ख्रिसि चितुवा, हिउँ चितुवा वा गौरी गाई मार्ने, घाइते बनाउने, खरिद गर्ने, विक्री गर्ने वा हस्तान्तरण गरी लिनेदिने तथा संरक्षित वन्यजन्तुको आखेटोपहार राख्ने, खरिद गर्ने, विक्री वा ओसारपसार गर्नेलाई ५ लाखदेखि १० लाखसम्म जरिवाना वा पाँच वर्षदेखि १५ वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय हुने उल्लेख छ। यो घटनामा संलग्नलाई कडा कारवाही हुन्छ, पुनर्ले भने।

हात्तीको सुँड सुनिर्वाचित तरिकाले काटिएको यो मुलुकमै पहिलो घटना भएको संरक्षणकर्मीहरूले बताएका छन्। राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका प्रमुख डा. महेश्वर डकालले यस्तो घटना यसअघि अभिलेखमा नरहेको बताए। 'निजी क्षेत्रले घरमा व्यावसायिक पाल्नुका रूपमा पालेको हात्ती हो। चोरी सिकारीको हिसाबले सुँड काटिएको जस्तो देखिँदैन,' उनले भने, 'हात्तीघर्नासँग

तखिर सौजन्य : सुराजन श्रेष्ठ

युनाइटेड हात्ती सहकारीको हात्तीसारमा रहेको सुँड काटिएको चञ्चलकली हात्ती।

वा माउतसंगको व्यक्तित्व रिसिडवीमा सुँड काटिएको हुन सक्छ।

युनाइटेड हात्ती सहकारीका अध्यक्ष तिवारी यो घटनामा मुख्य दुई कारण हुन सक्ने अनुमान गर्छन्। हात्तीको आनीबानी रागोसँग बुझ्नेको मानिसले मात्रै हुन सक्छ, उनले भने, 'हात्तीको माउत परिवर्तन भइरहन्छन्। साहस्यसंगको व्यक्तित्व रिसिडवी साँझका लागि यो हर्कत गरेको हुनपर्छ।' हात्तीसारमा हात्तीको नजिक माउत मात्रै जान सक्ने उनले बताए। भेटेरिनरी प्राविधिक रिजालका अनुसार हात्तीले आफ्नो सुँडको नजिक अपिचितलाई आउने दिँदैन। सुतेको अवस्थामा मात्रै यस्तो हर्कत हुन सक्ने उनको अनुमान छ।

अर्को कारण भने च्याउ खोज्न आउनेले गर्न सक्ने हर्कत। हात्तीको लिडा (गोबर) फाल्ने ठाउँमा एक किमिको विषालु च्याउ उपरन्छ। स्थानीयले यसलाई 'भ्याजिकल ममरुम' पनि भन्छन्। यो च्याउको सेवन गर्दा मानिस लट्टर र एग्रेसिभ हुन्छन्। सहकारीको हात्तीसारमा बेलाबेला यो च्याउ लिनका लागि लागूऔषध प्रयोगकर्ताहरू आउने गरेको पाइएको थियो। तिवारी भन्छन्, 'राति च्याउ लिन आएकाहरूले धारिलो हातियारले काटिदिए कि भन्ने पनि अनुमान छ।'

तीन वर्षअघि सहकारीकै एउटा हात्तीको दुर्घटनाका टिनको छापो तान्ने क्रममा एउटा हात्तीको सुँडको सानो भाग काटिएको थियो। सुँडको अगाडिको लिपलिपे भाग काटिए पनि पछि हात्तीले खाना र पानी लिएको रिजालले बताए। 'अहिलेचाहिँ १६ सेंमी भाग काटिएको छ। सुँड मोडिने भाग नै काटिएको अवस्था छ। सुँडले काम गर्छ, गर्दैन भन्ने सकिँदैन,' उनले भने।

हात्तीको सुँड घाइते हात्तीलाई अहिलेसम्म उखुको घाँस हातैले दिइएको छ। हात्तीसारका माउतेले नै हात्तीको मुखसम्म खानेकुरा लगेर खुवाइदिएका छन्। हात्तीले सुँडबाट पानी लिन नसकेको तिवारीले बताए। करिब २ मिटर लामो हुने सुँड हात्तीको मुख्य अंग हो। सुँड नै हात्तीको जीवन चलाउने प्रमुख अंग हो। उसले सुँडबाटै पानी जम्मा गरेर मुखमा लैजाउँछ। जित्रो लाठी तरिकाले बस्ने भएकाले पानी लिनका लागि सुँड अति नै आवश्यक पर्ने विज्ञहरू बताउँछन्।

जापानको क्यूटेक विश्वविद्यालयमा हात्तीमा पोस्टडक गरिरहेकी हात्तीविद् डा. सञ्जिता शर्मा पोखरेल हात्तीको सुँड मानिसका लागि हातभन्दा महत्त्वपूर्ण अंग रहेको बताउँछन्। हात्तीले सुँडबाट खाना खाने, पानी खाने, घाँस लिन तथा सास फेर्ने उनी बताउँछन्। हात्तीको सुँड काटिनु भनेको मानिसको दुईबटै हात नहुने भन्दा पनि गाढो अवस्था हो,' उनी भन्छन्, 'हात्तीको सुँडमा धेरै नै अल्कास्ट्री रिसेप्टरहरू पनि हुन्छन्। उसलाई सास फेर्नमा पनि समस्या हुन्छ।'

स्तनधारी जीवमा हड्डीविनाको सबैभन्दा दृढो र लामो मांसपेशीका रूपमा हात्तीको सुँडलाई लिन गरिन्छ। हात्तीको सुँडमा मात्रै ४० हजार वटा मांसपेशीहरू हुने अनुसन्धानहरूले देखाएका छन्। जबकि मानव शरीरमा ६५० वटा मांसपेशी हुन्छन्। हात्तीको सुँडले जित्रोको जस्तो स्वाद लिनेदेखि हल्केलाको जस्तो काम गर्ने हात्तीहरू पोखरेल बताउँछन्। रूखको हाँगा भाँचेदेखि भुईँको केराउको दानासमेत हात्तीको सुँडले चिन सक्ने क्षमता हुन्छ।

यस्तै, सुँडमा २ हजारभन्दा बढी अल्कास्ट्री

कोषिका (सूँचे कोष) हरू हुने अनुसन्धानहरूमा उल्लेख छन्। सुँडमा हड्डी नहुने नभएकाले हात्तीले यसलाई जता पनि चलाउन सक्छ। अंगलाई जता पनि घुमाउन सकिने भएकाले मानिसको जित्रो, अक्टोपसको टेन्टागलस र हात्तीको सुँडलाई मस्कलर 'हाइड्रोस्टाट' का रूपमा लिन गरिन्छ।

हात्तीमा विद्यार्थि दिनेश चौपाने सुँड नै काटिँदा हात्तीको शरीरमा पनि असन्तुलन हुने बताउँछन्। हात्तीलाई एषियाली मुलुकहरूमा पुग्ने तथा विभिन्न शुभकार्यहरूमा लगाउने गरिन्छ। श्रीलंका, थाइल्यान्ड, नेपाल, भारतजस्ता मुलुकहरूमा हात्ती पर्यटन र संस्कृतिसँग जोडिएकाले सुँड नै काटिएको घटना नभएको पोखरेल बताउँछन्। प्राकृतिक अवस्थामा मानिसले थापेको धरापमा परेर सुँड काटिएको घटनाहरू भने श्रीलंकामा भएका छन्। श्रीलंकामा वंदेल मार्न थापिने तारको धराप (स्नेरी) मा परा हात्तीका सुँड काटिएका घटनाहरू भएका छन्।

सौराहाका सफारीका प्रयोग हुने ३२ वटा हात्ती सहकारीमा छन्। कोरोनाकालअघि संख्या दोब्बर थियो। सुँड काटिएको घटनाले पर्यटन व्यवसायी स्तब्ध छन्।

मन्त्रीको नाम दिन देउवालाई दाहालको ताकेता

काठमाडौं (कास)- प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले मन्त्री हुनेहरूको नाम दिन कांग्रेस सभापति शेरबहादुर देउवालाई ताकेता गरेका छन्। सरकार सञ्चालनको सय दिन विन्दा पनि मन्त्रिपरिषद्लाई पूर्णता दिन नसकेको भनेर आलोचना हुन थालेपछि दाहालले दबाव बढाएका हुन्।

'प्रधानमन्त्रीले चाँडै नाम दिनहोस् भनेर मागिरहनुभएको छ, पार्टीभित्र छलफल टुंग्याएर एक-दुई दिनमै नाम दिन सभापतियू छलफलमा हुनुहुन्छ,' कांग्रेस संसदीय दलका प्रमुख सचेतक रमेश लेखकले भने, 'अब केही दिनमै मन्त्रिपरिषद्ले पूर्णता पाउँछ।'

स्वास्थ्य समस्याका कारण अस्पताल भर्ना भएका राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेल वृधवार डिस्चार्ज भएसँगै प्रधानमन्त्री दाहालले देउवालाई मन्त्रीहरूको नाम दिन अप्रह गरेका हुन्। दाहालले विहीवार कांग्रेसबाट थपिने मन्त्रीलाई शपथ गराउने तयारी गरे पनि देउवाले साँफसम्म नाम दिन सकेका छैनन्। सत्ता गठबन्धनमा कांग्रेसले ८ मन्त्रालयसहित एक राज्यमन्त्री पाए पनि पार्टीबाट चार मन्त्री मात्रै सहभागी छन्। उपसभापति पूर्णबहादुर खड्का उपप्रधानसहित रक्षा, प्रकाशरण महत अर्थ, सीता गुरुङ सहरी विकास र रमेश रिजाल उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय लिएर सरकारमा सहभागी भएका छन्।

कांग्रेसको भागमा परेका परराष्ट्र, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या र युवा तथा खेलकुद मन्त्रालयसहित ६ मन्त्रालय प्रधानमन्त्री दाहालसँगै छन्। संस्थापनपक्षीय एक नेताका अनुसार देउवा वृधवार एनपी साउद र मोहन बस्नेतलाई मन्त्री बनाउने निर्णयमा पुगेका थिए। साउदलाई परराष्ट्रमन्त्री बनाउने देउवाको तयारी थियो। नेता शेरबहादुर देउवा र गगन पञ्चले कुन-कुन मन्त्रालय लिने भन्ने टुंगो नलागेकाले बस्नेतको मन्त्रालय निश्चित भएको थिएन तर शेरबहादुर देउवा र गगन पञ्चले मन्त्रालयको अडानबाट पछि हटेको छैन। देउवा तीन मन्त्रालय दिने पक्षमा छैनन्। तनहुँको उपनिर्वाचनका विषयमा छलफल गर्न वृधवार सभापतिसँग भेट गरेका थापालाई देउवाले तत्काल मन्त्रीको नाम दिन अप्रह गरेका थिए। थापाले नेता शेरबहादुर देउवालाई मन्त्री जवाफ दिएर निस्किएका थिए।

देउवाले केही समय अघिसम्म शेरबहादुर देउवालाई मन्त्री हुने भए तीन वटा मन्त्रालय दिन तयार भएको जनाउ दिएका थिए। शेरबहादुर देउवाले यो च्याटर बन्द भइसक्यो, म सरकारमा जाने कुरा छैन भनेपछि सभापतिले गगन थापालाई पनि परराष्ट्रमन्त्रीको अफर गर्नुभएको हो,' शेरबहादुर देउवाले भन्छन्, 'अरु साथीलाई मन्त्री बनाउन लडिरहनुभएकाले आफैँ जान उहाँले चाहनुभएन।'

नेता कोइरालाले तीन मन्त्रालय नदिएसम्म आफ्नो पक्षबाट नाम दिन नसकिने जनाउ वृधवार पनि दिएका छन्। महासमि थापाले आफ्नो समूहले नाम नदिएका कारणले सरकार विस्तारमा ढिलाई नभएको बताए। 'सभापतिले मिलाउनुसाथ पाँच मिनेटको नाम दिने काम हुन्छ,' उनले भने।

प्रधानमन्त्रीका राजनीतिक सल्लाहकार हरिवोल

गजुरेले विहीवार कांग्रेसबाट थप मन्त्री सहभागी हुने सम्भावना रहेको बताए। 'प्रधानमन्त्रीले वृधवारसम्म नाम दिनहोस् भनेर मागिरहनुभएको हो, कांग्रेस सभापतिले पार्टीभित्र मिलाएर वृधवार नाम दिने बताउनुभएको थियो। उहाँले विहीवारसम्म नाम दिनभन्ने भोली (विहीवार) नै मन्त्रिपरिषद् विस्तार हुन्छ,' गजुरेले भने।

गजुरेलेका अनुसार विहीवार विहान सत्ता गठबन्धनको बैठक बस्दै छ। 'सरकारको न्यूनतम साक्षा कार्यक्रम गठबन्धनबाट समझदारी बनाएर साँफसम्म सार्वजनिक गर्ने र मन्त्रिपरिषद् विस्तार गर्ने प्रधानमन्त्रीको तयारी छ,' उनले भने, 'भोली भएन भने पनि अब लामो समय जाँदैन।'

प्रधानमन्त्रीसँग रहेका अरु दुई मन्त्रालय जसपा र जनमत पार्टीको भागका हुन्। बारा-२ को उपनिर्वाचनमा जसपा अध्यक्ष उपेन्द्र यादव आफैँ उम्मेदवार भएकाले उक्त पार्टीको भागमा परेको वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा तत्काल मन्त्री पठाउने सम्भावना देखिएको छैन। जसपाबाट बरिष्ठ नेता

पार्टीभित्रको किचलोले देउवाले नाम दिन सकेनन्, तीन मन्त्रालय पाउनुपर्ने अडानमा कोइराला-थापा समूह

अशोक राई शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय सहाइले गरी मन्त्री भइसकेका छन्। यादव वैशाख १० पछि मात्रै मन्त्री पठाउने तयारीमा छन्। तनहुँ-१, चितवन-२ र बारा-२ वैशाख १० मा उपनिर्वाचन हुँदै छ।

'एउटा मन्त्रालयका लागि मन्त्री बन्न धेरैको दौडधुप छ, अहिलेका नामाङ्कित हुने भए पार्टीभित्रको असन्तुष्टिको असर बारा-२ को निर्वाचनमा देखिन सक्छ, भनेरै रोकिएको हो,' जसपाको कार्यकारिणी समितिका एक सदस्यले भने, 'वैशाख १० अघि हामी नाम दिँदैनौं।' सत्ता गठबन्धनमा रहेको जनमत पार्टीले भने रोजेको उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय नपाएपछि सरकार छोडेको छ। सरकारलाई दिएको समर्थन कायम राख्दै जनमतबाट मन्त्री भएका अर्जुन खानले केही दिनअघि राजीनामा दिएका थिए। उपनिर्वाचनमा एकैले अघि बढेको जनमतलाई सत्ता गठबन्धनमा राख्ने कि नराख्ने भन्नेमा सत्तारूढ दलभित्र फरक मत प्रकट हुन थालेका छन्।

कांग्रेस सभापति देउवाले जनमत अब सरकारमा आउने भन्दै उसले सहाइलेको खानेपानी मन्त्रालय लिने प्रयास गरेका छन्। गठबन्धनको निर्णयविपरीत बारा-२ मा जनमतले उम्मेदवार दिएपछि गठबन्धनभित्र उसलाई सामेल गर्न नहुने दबाव छ। खासगरी जसपाले जनमत पार्टीलाई गठबन्धनबाट अलग गर्न दबाव दिइरहेको छ। यादवले जनमतलाई मधेश सरकारबाट समेत अलग्याउने प्रयास गरेका छन्।

संक्रामक बन्दै नयाँ भेरिएन्ट

काठमाडौं (कास)- नयाँ भेरिएन्ट फिट भएसँगै कोभिड संक्रमण दिनानुदिन बढ्दै गएको छ। दिनमै करिब सय जनामा संक्रमण भेटिएको छ।

पछिल्लो २४ घण्टामा २ सय ३७ पीसीआर र १ हजार ३ सय ४१ एन्टिजेन गरी कुल १ हजार ७ सय ६८ जनामा परीक्षण गर्दा ९८ जनामा संक्रमण पुष्टि भएको हो। मंगलबार १ हजार १ सय १७ जनामा गरिएको परीक्षणमा ८० जनामा संक्रमण पुष्टि भएको थियो। त्यसैगरी सोमबार १ हजार १ सय ५१ जनाको परीक्षणमा ७६ जनामा संक्रमण देखिएको थियो। स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको यो तथ्यांकले कोभिड संक्रमण बढ्दै गएको देखाएको छ।

सीमानाकामा पनि संक्रमितको संख्या बढ्दै गएको छ। पछिल्लो चार दिनमा भारतबाट रूपन्देहीको बेलहिया नाका हुँदै नेपाल भित्रिएका ३६ जनामा कोरोना संक्रमण देखिएको छ। यो संख्या अरु नाकामा पनि बढ्दो क्रममा छ। सीमानाकाबाट आवतजावत गर्ने शंकास्पद लक्षण भएका यात्रुलाई सीमानाकाका हेल्थ डेस्कमा अनिवार्य परीक्षण गराउन पनि मन्त्रालयले अप्रह गरेको छ।

इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखा (ईडीसीडी) का अनुसार कोभिड रोकथामका लागि सीमानाकाहरूमा निगरानी तथा स्क्रिनिको दायरा बढाउन सबैलाई निर्देशन गइसकेको छ। ईडीसीडीअन्तर्गत इपिडिमियोलोजी तथा महामारी व्यवस्थापन शाखाका प्रमुख डा.अभिमान गौतम भन्छन्, 'भारतमा देखिएको दुई सातापछि नेपालमा पनि संक्रमण बढ्छ। यो भेरिएन्ट अति संक्रामक छ।'

VACANCY ANNOUNCEMENT

ENSSURE II, is a bilateral initiative of Governments of Nepal and Switzerland. It seeks to help Nepalese youths, women, and men, gain social and economic benefits from a federalized TVET system. To the end, the project has been supporting 3 spheres of governments to deliver TVET functions as per their constitutional mandate. The project is being implemented by the Council for Technical Education and Vocational Training (CTEVT) at the federal level, by the Ministry of Social Development at the provincial level, and by municipalities within these provinces at the local level with technical support from Helvetas Nepal. Building on the experience of its phase 1, the project has been supporting the governments to scale up and institutionalize work-based learning, which includes Dual VET- Apprenticeship, Training with OJT and Workers' Further Training. Besides, the project has been providing career guidance to youths, and students in grade 9 and 10. The project is being implemented in Koshi Province, Bagmati Province and Lumbini Province.

Helvetas Nepal invites applications from competent and committed Nepali Citizens for the following position:

Position: Province Manager - 1 no

Job Purpose: This position is responsible to:

- Lead the province Project Support Unit and work closely with the Project Implementation Unit of the relevant Province Ministry;
- Provide technical assistance to Province Government (PG) and Local Governments (LGs) for the implementation of the project activities;
- Collaborate with PG, LGs, private sectors and their associations in respective provinces regarding the Dual VET;
- Facilitate to establish TVET coordination unit/skill development unit within industry associations as necessary;
- Be responsible for respective province office's finance, administration and human resource management.

Required Education, Experience and Social Competence:

Master's degree in Development Studies, Social Science, Business Management, or any relevant discipline. Minimum 7 years of working experience in project/program implementation with 3 years of working experience in a TVET sector with similar responsibilities with experience of managing finance, administration, and human resources of the project. Working experience with industry associations/chambers will be an advantage. Commitment towards gender equality, social inclusion, and poverty reduction is a must.

Duty Station: Bagmati Province.

Duration: Till 15 July 2025.

Salary and Benefits: As per rules and regulation of Helvetas Nepal.

Priority will be given to the local candidates (candidates from or the surroundings of the duty station).

Application Procedures: Interested candidates who meet above requirements are requested to visit our website at <http://apply.helvetas.org.np> and submit application through online portal. Detailed job description is available in the website.

Telephone enquiries will not be entertained. Only short-listed candidates will be contacted for the selection process. Helvetas Nepal reserves the right to reject any or all applications without assigning any reasons.

Helvetas Nepal promotes workforce diversity and applies positive discrimination to candidates from discriminated groups (women, Dalit, Janajati, Madhesi/Terai, and other minority communities).

Deadline for submission of application: 18 April 2023

VACANCY ANNOUNCEMENT

Save the Children believes every child deserves a future. In Nepal and around the world, we give children a healthy start in life, the opportunity to learn and protection from harm. We do whatever it takes for children - every day and in times of crisis - transforming their lives and the future we share. Save the Children adheres Safeguarding Policy, including its Child Safeguarding and Global Anti-harassment Policy, with high importance and commits rigorous procedure to ensure all our personnel and programs are safe for children. Therefore, all candidates will be subjected to strict background checks.

Save the Children is seeking following positions for an anticipated five-year USDA-funded Food for Progress (FFPr) program in Nepal. The Food for Progress program helps developing countries and emerging democracies modernize and strengthen their agricultural sectors. This project is expected to build the capacity of work with the federal, provincial, and local levels of the Government of Nepal (GoN) to support efficient aquaculture standards and practices throughout the value chain.

Through the Food for Progress (FFPr) program, the United States Department of Agriculture (USDA) will continue its work in food security by assisting farmers to increase their income through diversification, stronger market linkages, and adoption of exceptional agricultural practices. The overall goal is to address food security through improvements in the aquaculture value chain by 1) incorporating climate smart technologies, 2) improving end market linkages and income for farmers, 3) increase access to finance for farmers to expand trade of agricultural products, and 4) strengthen the public and private sector.

These positions are contingent upon donor approval and funding.

Position	Brief Description	Eligibility
Chief of Party, Food for Progress Required No.(s): 1 Term & Location: Fixed term; based in Kathmandu, Country Office	Will provide overall strategic direction in the design, management, implementation, and overall quality assurance of the project. The Chief of Party (COP) will collaborate closely with relevant Government of Nepal (GoN) line ministries and other critical partners to provide high-level support for effective cooperation at the national and local level	Master's degree in development studies, international relations, agriculture, nutrition, public health, business administration, or a related field (preferably in aquaculture) and minimum of 7 years increasing management responsibility in international development projects
Technical Director, Food for Progress Required No.(s): 1 Term & Location: Fixed term; based in Kathmandu, Country Office	Will oversee a team of program managers and support staff, and in coordination with the Chief of Party (COP), will collaborate with relevant Government of Nepal (GoN) line ministries and other critical partners to provide high-level support for effective cooperation at the national, provincial, and local level	Master's Degree in relevant areas of expertise, aquaculture, agriculture sciences, international development, nutrition, or related field of study, Ph.D. level is preferred and minimum of 7 years of technical experience in managing and implementing food security and aquaculture programs in South Asia

For detail job description(s) of the position(s), log on to <https://stcuk.taleo.net/careersection/ex/jobsearch.ftl>

The application deadline is 23:00 hrs, Wednesday, 12 April 2023.

Only the shortlisted candidates will be contacted for further selection process. Canvassing at any stage of the processes shall lead to automatic disqualification. No telephone inquiries will be entertained.

Save the Children does not charge a fee at any stage of the recruitment process.

Qualified candidates from minorities, indigenous groups, women, and people with disabilities are highly encouraged to apply.

सम्पादकीय

कुपोषणको दुश्चक्र हटाउ

सरकार र विकास साझेदारहरूले दशकौंदेखि देशैभरि खाद्य सुरक्षा र पोषणयुक्त खाद्य व्यवस्थामा बढी नै जोड दिइरहेका छन्। विशेष गरी कर्णाली र सुदूरपश्चिममा महिला र बालबालिकाको पोषण सम्बन्धी कार्यक्रममा ठूलो लगानी पनि भएको छ। यद्यपि कुपोषणको समस्या भने ज्यूँका त्यूँ छ। वर्षौंदेखि बजेट छुट्याउने, योजना बनाउने तर त्यसबाट समस्याको दीर्घकालीन समाधान ननिस्कने चक्र अब तोडिनुपर्छ। त्यसका लागि सुशासनलाई सुदृढ तुल्याउँदै स्थानीय खाद्य उत्पादन बृद्धि, रैथाने वालीको प्रवर्द्धन, कुपोषणको पहिचान र उपचारका लागि स्वास्थ्य चौकीहरूको स्तरोन्नति गर्नु जरुरी छ।

कर्णाली र सुदूरपश्चिमका अधिकांश भेगमा आमाले सुत्केरी अवस्थादेखि नै उचित स्याहर पाउदैनन्। त्यहाँ महिलाको अवस्था दयनीय छ। बालविवाह, निरन्तर बच्चा जन्माउनुपर्ने बाध्यता, पोषण तथा भिन्डामिनयुक्त खानेकुराको कमीले गर्दा बालबालिका कुपोषणको सिकार हुने गरेका छन्। अधिकांश भेगमा गरिवी र खाद्य उत्पादनमा कमीका साथै परिवार र समाजमा सम्मानजनक स्थान नहुँदा महिलाले प्रजनन स्वास्थ्य र सुत्केरी अवस्थामा उचित हेरचाह पाउन सकेको छैनन्। यसले कुपोषण निम्त्याइरहेको छ। मातृ र शिशु मृत्युदर पनि देशका अन्य भेगको तुलनामा उच्च छ। यसर्थ, कुपोषण समस्या निदानमा केन्द्रित सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूको योजनालाई परिणाममुखी बनाउनु अपरिहार्य छ।

कर्णाली प्रदेश स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालयका अनुसार यहाँका पाँच वर्षमुनिका ५५ प्रतिशत बालबालिका अधिक पोषण, न्यून पोषण, मोटोपन, पुङ्कोपन, कम तौलजस्ता समस्याबाट ग्रसित छन्। कर्णालीमा पाँच वर्षमुनिका ३६ प्रतिशत बालबालिका कम तौलका छन् भने ५५ प्रतिशत बालबालिकामा पुङ्कोपनको समस्या छ। यस्तै भयावह अवस्था सुदूरपश्चिमको पनि छ। जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय दार्चुलाले गत साउनमा त्यहाँका ६१ वडामा पाँच वर्षमुनिका १ सय ६८ जनामा कडा खालको कुपोषण रहेको पहिचान गरेको थियो, जिल्लाभरिका १३ हजार ४८ बालबालिकामध्ये छ महिनादेखि पाँच वर्षमुनिका ५ हजारभन्दा बढी कुपोषणको समस्यामा छन्। बैतडीमा पनि जिल्ला स्वास्थ्य कार्यलय अनुसार गत वर्ष २ सय २५ बालबालिकामा कुपोषण देखिएको थियो।

कुपोषण लक्षित कार्यक्रम अन्तर्गत प्रत्येक महिना बच्चाहरूको तौल लिने, गर्भवतीलाई जाँच गर्ने, रक्तअपत्या हेर्ने, आइरन चक्की खुवाउने, बच्चाहरूलाई जुकाको औषधि र भिटामिन ए खुवाउने लगायतका गतिविधिका लागि स्थानीय तह अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाहरूको नाममा ठूलो बजेट विनियोजन गरिन्छ। सरकारले यो समस्या न्यूनीकरणकै निम्ति पोषण तथा खाद्य सुरक्षाका दृष्टिले अति जोखिममा रहेका मध्यपश्चिम र सुदूरपश्चिम क्षेत्रका हिमाली तथा पहाडी भेग र मध्यतराईलाई प्राथमिकतामा राखेर देशैभरि २०६९ सालदेखि बहुक्षेत्रीय पोषण योजना पनि लागू गरेको थियो। उक्त योजना २०६९ देखि २०७३ सम्मका लागि भनिए पनि आर्थिक वर्ष २०७०-०७१ देखि मात्रै कार्यान्वयनमा आयो। राष्ट्रिय योजना आयोग अनुसार यो कार्यक्रमका लागि सरकार र विकास साझेदारहरूले १९ अर्ब २ करोड बजेट विनियोजन गरेका थिए, जसमा सरकारको ५१ प्रतिशत र विकास साझेदारहरूको ४९ प्रतिशत वित्तीय दायित्व थियो। कुपोषणको तथ्यांकमा कुनै कमी नआएपछि यसको उचित समीक्षा नगरी फेरि सरकारले आर्थिक वर्ष २०७५-०७६ देखि २०७९-०८० सम्मका लागि दोग्रो चरणको बहुक्षेत्रीय पोषण योजना लागू गरेको छ, जसको सञ्चालनका लागि ४८ अर्ब ९० करोड रूपैयाँ लागत अनुमान गरिएको छ।

गरिवी, महिलाप्रतिको विभेद लगायत आर्थिक-सामाजिक पक्ष मात्र होइन, यस्ता परि योजनाहरूको कार्यान्वयनमा देखिएको फितलो सुशासनले पनि कुपोषणको समस्या जस्ताको तस्तै रहेको हो। यति धेरै लगानीका बावजुद पनि परिणाम नदेखिनुले योजनामा अनिश्चितता नै भएको शंकालाई टाउँ दिएको छ। यसरी लगानी उपलब्धिमूलक नहुनुमा कुपोषण समस्यालाई 'व्यवसाय' बनाइरहने गैरसरकारी संस्थाहरूको प्रभावहीनताको पनि हात छ। पोषण केन्द्रहरूको सञ्चालन, कुपोषण देखिएका स्थानमा खाद्यान्न वितरण तथा स्थानीय तहमाफत कतिपय स्थानमा पौष्टिक तत्वका लागि 'लिटो' को व्यवस्था गरे पनि यसले समस्याको तत्कालीन समाधान मात्र दिने गरेको छ। अन्न, खाद्यान्नकै लागि स्थानीय समुदायलाई परनिर्भर बनाएको छ।

पोषण कार्यक्रम बढी संस्थामुखी हुनुले रैथाने वालीमा पाइने पौष्टिक तत्वको उपयोग हुन सकेको छैन। उच्चनी हुने क्षेत्रमा पनि स्थानीय उत्पादनलाई खानामा कसरी उपभोग गर्ने भनेर सिकाइएको छैन। खासमा, खाद्य विविधता र स्थानीय रैथाने वालीको प्रवर्द्धनले मात्र कुपोषण समस्याको दिगो समाधान निस्कन्छ।

त्यसका लागि यस्ता भेगमा छुट्याइने बजेटको निश्चित हिस्सा कुपोषणबाट बच्न स्थानीय खाद्य संस्कृतिको शिक्षा दिने गरी जनशक्ति परिचालन गर्नमा लगाउन सकिन्छ। यसैगरी, कुपोषणको पहिचान र उपचारका लागि कर्णाली र सुदूरपश्चिम लगायतका स्वास्थ्य चौकीको स्तरोन्नतिमा पनि ध्यान दिनुपर्छ। पहिचान गरिएका कुपोषित बालबालिकाको निगरानी गरी सुधार नहुँदासम्म उपचार र औषधिको निरन्तर आपूर्ति गर्न स्थानीय स्वास्थ्यकर्मी र स्वास्थ्य चौकी क्रियाशील रहनुपर्छ। कुपोषणको अवस्था, विवरण र त्यसका लागि चाहिने सहयोग स्थानीय तहले पहिचान गर्दा प्रदेश र सघलाई पनि आवश्यकता अनुसार सहयोग र सहजीकरण गर्न सजिलो हुन्छ। तसर्थ, कुपोषण समस्याको दीर्घकालीन हल खोज्न सांस्कृतिक-सामाजिक अवरोधलाई छिड्छोल्दै स्थानीय जनस्वास्थ्यलाई सबल बनाउन उचित पहलको खाँचो छ।

विज्ञानको विकासका लागि गोलमेच

तसुधा

उतमबाबु श्रेष्ठ

सन् २००८ जुन १३ को अंकमा वैज्ञानिक जर्नल साइन्समा 'नेपाल काउन्ट्र्स अन साइन्स टु टर्न स्ट्रान्जिड कन्ट्री अराउन्ड' शीर्षकमा एउटा समाचार छापियो। सविधानसभाको चुनावमा माओवादी पहिलो दल बनेपछि अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' प्रधानमन्त्री र अर्को नेता डा. बाबुराम भट्टराई अर्थमन्त्री बनेका थिए। सोही सरकारले प्रस्तुत गरेको वार्षिक बजेटमा तत्कालीन वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयलाई दिइने बजेट अघिल्लो वर्षको भन्दा '१२ गुणा' ले बढाइएपछि त्यसलाई विश्व प्रसिद्ध वैज्ञानिक जर्नल साइन्सले साताको विशेष खबर (न्युज अफ द विक्) बनाएर छापेको थियो। नेपालजस्ता देशका खबर त्यस्ता जर्नलहरूमा किरलै छापिन्छन्। त्यसैले विज्ञान-प्रविधिमा गतिले बजेत बढाइएको सुखद आश्चर्य साइन्समा समाचार बन्नुलायक भए तापनि उक्त खबरमै वैज्ञानिकहरूसँग उक्त बजेट खर्च गर्ने क्षमता नभएको, वैज्ञानिक प्रतिभा पलायन उच्च रहेको, र नेपालको आर्थिक पछोटेपन र न्यून साक्षरताका तगारारुह्रारे पनि छापिएको थियो। उक्त समाचार छापिएको १५ वर्षमा पनि वैज्ञानिक क्षेत्रमा खासै प्रगति भएको छैन। वरु यतिखेर देश छोड्ने युवा विद्यार्थीहरू बढेका छन्। देशभित्र उच्च शिक्षामा विज्ञान पढ्नेहरू घट्टा छन्। शिक्षाको गुणस्तर खस्केको छ। र, संयोगले यतिखेर प्रधानमन्त्री फेरि पनि प्रचण्ड नै छन्। तर उनमा त्यो बेलाको जस्तो 'विज्ञानले देश बढल्छ' भन्ने आत्मबोध हराएको जस्तो देखिन्छ। जुन कुरा प्रधानमन्त्री स्वयं कूलपति रहेको देशकै विज्ञान र प्रविधिको शीर्ष संरचना (एपेक्स बडी) भनिने नास्टको उपकूलपति चयन नहुनुले स्पष्ट पार्दछ।

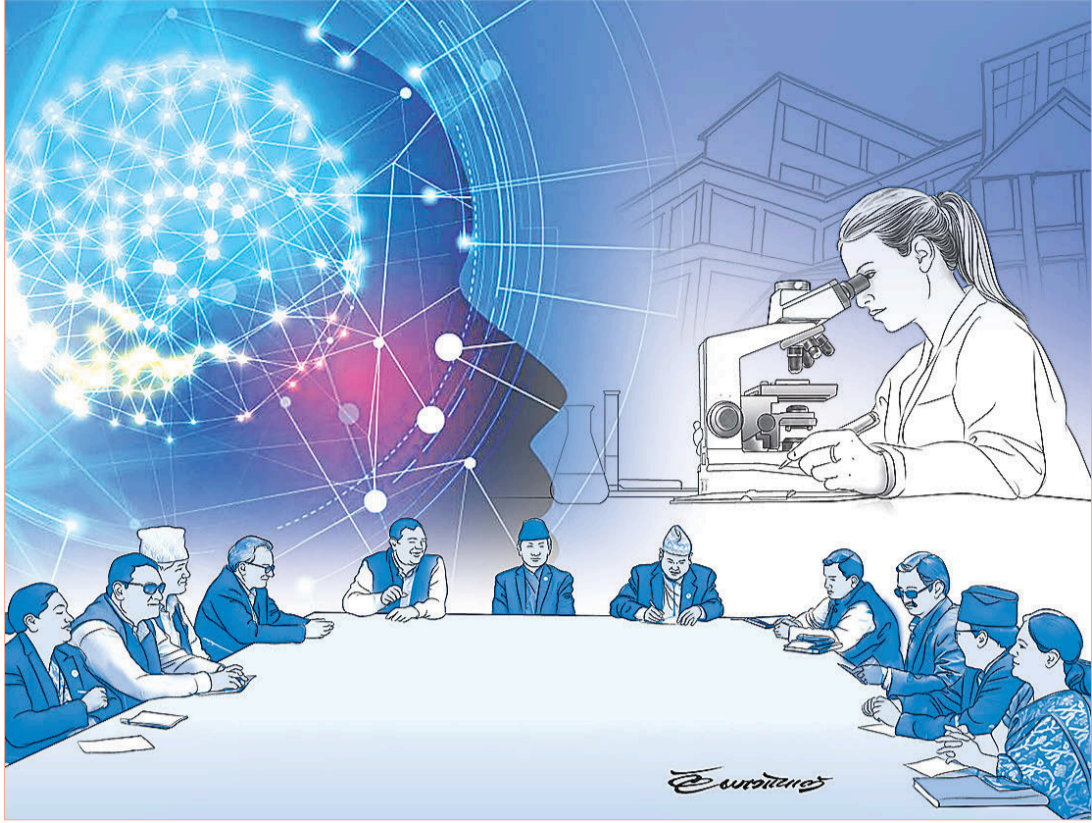
दलीय तहमा विज्ञानको महत्त्वको आत्मसात्

सत्ताको दाउपेचमा अलमलिइरहँदा प्रधानमन्त्री प्रचण्डले विज्ञान क्षेत्रलाई बेवास्ता गरेता पनि उनी र सरकारमा सामिलित र प्रतिपक्षी दलहरूको चुनावी घोषणापत्रमा विज्ञानको महत्त्वलाई आत्मसात गरेको देखिन्छ। माओवादीले चुनावी घोषणापत्रमा छुट्टै विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय बनाउनेदेखि नाकै, नास्टजस्ता संस्थाहरूको पुन:संरचना गर्ने, विज्ञान-प्रविधि विकासको १० वर्षे गुरुयोजना बनाउनेदेखि '१ अर्ब रूपैयाँ बराबरको राष्ट्रिय विज्ञान, प्रविधि तथा नवप्रवर्तन कोष' स्थापना गर्नेसम्मका कुरा उल्लेख गरेको थियो। चुनावपछि पहिलो पार्टी बनेको र वर्तमान मन्त्रिमण्डलमा धेरै मन्त्री भएको दल नेपाली कांग्रेसले अनुसन्धानमा हाल खर्च गरिएको जीडीपीको ०.३ प्रतिशतलाई ०.७ प्रतिशतमा पुऱ्याउने, विज्ञान-प्रविधि, सञ्चार र डिजिटलाइजेसनलाई समुन्नतिको आधार मान्ने, डाटासंग्रह केन्द्र, आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्सजस्ता क्षेत्रको दृग्गामी रणनीति बनाउने कुरा उल्लेख गरेको थियो। प्रमुख प्रतिपक्षी दल एमालेको घोषणापत्रमा टेलिकम्मुनिकेसन, फर्मान्यूटिकल्स, वैज्ञानिक उपकरण, चिपस, सफ्टवेयर, आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स लगायतका विशिष्ट ज्ञान र उच्च प्रविधिमा आधारित उद्योगहरू स्थापना गर्ने, विज्ञान-प्रविधिका क्षेत्रमा विवरुत्तरको अध्ययन, अध्येयन र अनुसन्धान गर्ने विशिष्ट प्रतिष्ठाहरू स्थापना गर्ने कुरा समावेश थिए। राख्नपाले 'भविष्यका लागि तयार जनशक्ति योजना' अन्तर्गत स्टेम (साइन्स, टेक्नोलोजी, इन्जिनियरिङ र म्याथम्याटिक्स) शिक्षामा आधारित वार्षिक ५० हजार जनशक्ति तयार पार्न सातै प्रदेशमा स्टेम केन्द्र स्थापना गर्ने, सातै प्रदेशमा आधुनिक विधि विज्ञान प्रयोगशाला स्थापना गर्ने, राष्ट्रको एक प्रतिशत बजेट नवीन अध्ययन, अनुसन्धान र विकासका लागि छुट्ट्याउने कुरा घोषणापत्रमा राखेको थियो। राप्रपा र जसपाले पनि स्टार्टअपहरूको प्रवर्द्धन र विकासमा जोड, विज्ञान प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठानलाई साधन सम्पन्न बनाउनेजस्ता कुराहरू चुनावी घोषणापत्रमा उल्लेख गरेका थिए।

हामीकहाँ चुनावी घोषणपत्रमा उल्लिखित प्रतिवद्दातको कार्यान्वयन खासै नहुने भएकाले त्यसलाई कागजको खोस्टा बराबर मान्ने प्रचलन छ। तथापि चुनावी घोषणापत्र दलहरूको सुक्रबुक्र र प्राथमिकता पहिल्याउने आँखिभ्रूयाल पनि हो। त्यस दृष्टिकोणबाट हेर्दा समग्र देशले विज्ञान र प्रविधिको क्षेत्रमा भोगिरहेको अलमल, अन्योल र चुनौतीहरूको प्रतिबिम्ब दलहरूको घोषणापत्रमा देख्न सकिन्छ। दलका नेताजस्तै कर्मचारी, प्रशासक र वैज्ञानिकहरूमा पनि हाम्रो देशको वैज्ञानिक अनुसन्धानका प्राथमिकता के-के हुन् ? हाम्रा लागि विज्ञान प्रविधिका तुलनात्मक लाभका क्षेत्रहरू कस्ता छन् ? त्यस्ता अनुसन्धान कसले र कसरी गर्ने ? त्यस्ता अनुसन्धानलाई कुन निकायले आर्थिक, प्राविधिक लगायतका सहायता प्रदान गर्ने ? र, अनुसन्धानबाट उत्पन्न नतिजाहरूलाई कसरी र कुन निकायमार्फत नीति र निर्णयहरूमा प्रयोग गर्ने भन्नेबारेमा अत्योल छ। त्यसैको कारण अनुसन्धान नीति बन्दा, कार्यक्रम तयार पार्दा, अनुसन्धान बजेट छुट्ट्याइँदा र वैज्ञानिक अनुसन्धान सम्बन्धी आवश्यक जनशक्ति उत्पादनमा समस्या छ।

नेपाली विज्ञान क्षेत्रको अय्योल र चुनौती

नेपाली वैज्ञानिक क्षेत्रले यतिखेर एकैसाथ १८ औं, १९ औं, २० औं र २१ औं शताब्दीमा भएका खोज, अनुसन्धान र अन्वेषणका चुनौतीलाई

हाम्रा अनुसन्धानले न त आर्थिक विकास र जीवनस्तर सुधारमा भूमिका खेलेका छन्, न त मानव जिज्ञासा मेटाउने ज्ञानको सिर्जना नै गरेका छन्।

सामना गरिरहेको छ। उदाहरणका लागि, १८ औं शताब्दीका वैज्ञानिक कार्ल लिनियासले सन् १७३५ मा वनस्पतिको पहिलो वैज्ञानिक अभिलेख राख्ने कामको सुरुआत गरेका थिए। उनले स्थापित गरेको जीवको वैज्ञानिक नामांकन प्रथा (वाइनोमियल नोमेक्लेचर) अर्को प्रयोग गरिन्छ। तर १८ औं शताब्दीमा विकासित देशहरूमा भएका प्राकृतिक विज्ञानका सामान्य खोज र अनुसन्धानको स्तरमा अहिलेसम्म पनि हामी नपुगेको कुरा नेपालको वनस्पतिको संग्रह 'फ्लोरा अफ नेपाल' हालसम्म पनि पूरा हुन नसकेको दृष्टान्तले पुष्टि गर्दछ।

त्यसै गरी, सन् १८५९ मा चार्ल्स डार्विनले प्राकृतिक छनोटको सिद्धान्त 'अन द ओरिजिन अफ स्पेसिज' नामक पुस्तकसँगै प्रकाशित गरे। प्रजातिहरूको उत्पत्ति र विकासको विश्वव्यापी नयाँ वैज्ञानिक मान्यता स्थापित गर्न त्यो सफल भयो। समयक्रममा प्रविधि विकाससँगै त्यसको प्रयोग गरेर डार्विनको सिद्धान्तलाई निखार्न र थप प्रमाण जुटाउने विधा उद्विकास विज्ञान (इभोलुसनरी बायोलोजी) नै स्थापित भयो। यतिखेर संसारभर उक्त विधाका थुप्रै ससाना हाँगाहरूमा अध्ययन-अनुसन्धान गरिन्छन्। तर नेपालका विश्वविद्यालयमा अरूै पनि उद्विकास विज्ञानको विशिष्टीकृत पढाइ हुने विभाग र अनुसन्धान गर्ने एउटा पनि प्रयोगशाला स्थापना हुन सकेको छैन।

सन् १९२९ मा अलेक्जेन्डर फोर्स्मइले बहुचर्चित टुन्ट्री बायोटाक (व्याक्टेरिया नाशका) पेनिसिलिनको आविष्कार गरे। त्यसपछि औषधि विज्ञानमा विश्वभर थुप्रै आविष्कार, अभिनव र अकल्पनीय परिवर्तनहरू भए, जसबाट मानिसको आयु बढाउने र रोगलाई पछि धकेल्ने भीमकाय परिवर्तन भयो। तर परम्परागत औषधि जडीवुटीको धनी देश भनेर सधैं फलाकने हामीहरूले आफ्नै बलबुतामा हालसम्म कुनै पनि विश्वस्तरमा मान्यताप्राप्त औषधि उत्पादन गर्न र त्यसतर्फ भरपर्दो वैज्ञानिक अनुसन्धान अघि बढाउन सकेका छैनौं।

सन् २००३ मा मानवको सम्पूर्ण अनुवंश पता लगाउने 'हुमन जिनोम प्रोजेक्ट' सफलतापूर्वक सकियो। त्यसपछि संसारभर मोलिक्युलर बायोलोजी र जिनोमिक्स विधामा अकल्पनीय प्रगति भएको छ। त्यसमा प्रयोग हुने विधि, रसायन, उपकरणहरू सुपथ र सर्वसुलभ बन्दै गएका छन्, तर हालसम्म नेपालमा जिनोमिक्सको अध्ययन र अनुसन्धान गर्ने गतिलो संस्था नै छैन। थप, आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स (एआइ) को एकस्वरूप च्याट जीपीटी (जिनिर्गिटिभ फिटेन्ड टान्स्फर्मर) को पहिलो मोडल सन् २०१८ मा रिलिज गरियो र त्यसको पहिल्लो भर्सन गत महिनामा। मानिसले जस्तै लेख्ने च्याट जीपीटीले यतिखेर संसारभर तहल्का मच्चाएको छ। प्रविधि कम्पनीहरू बीचमा एआइ प्रविधिको थप विकास गर्ने तीव्र होडवाजी चलेको छ। एआइको विकासले विश्वविद्यालयको प्राध्यापन र परीक्षा प्रणालीमा, वैज्ञानिक अनुसन्धान र अनुसन्धान प्रकाशन गर्ने पद्धतिमा आमूल परिवर्तन हुनुका साथै अन्य क्षेत्रमा पनि करोडौंको संख्यामा रोजगारी खोसिने भन्दै चिन्ता-बहस जारी छ। तर नेपालमा एकध पत्रिकामा एआइका बारेमा अनुवाद समाचार लेखिएवाहेक हाम्रा विश्वविद्यालय, अनुसन्धान

संस्था र प्राज्ञिक व्यक्तित्वहरूबीचमा यसबारेमा बहस र छलफल हुनु त परै जाओस्, उनीहरू यसबारेमा सुसूचितसमेत देखिदैनन्।

त्यसकारण, नेपालको वैज्ञानिक जगतले चार शताब्दीमा अन्यत्र भएका वैज्ञानिक खोज र अनुसन्धानलाई आत्मसात् गर्दै अघि बढ्नुपर्ने चुनौती एकैसाथ भोगिरहेको छ। साथै देशको अनुसन्धानको प्राथमिकता तय नहुँदा हाल अनुसन्धानमा लगानी गरिएका क्षेत्रबाट लाभ लिने कुरामा देश चुकेको छ। त्यसैले नेपालले न्यून रूपमा वैज्ञानिक अनुसन्धानमा हाल गरिरहेको खर्च पनि बालुबामा पानी खन्याए बराबर भएको छ। र, हाम्रा अनुसन्धानले न त आर्थिक विकास र जीवनस्तर सुधारमा भूमिका खेलेका छन्, न त मानव जिज्ञासा मेटाउने ज्ञानको सृजना नै गरेका छन्।

वैज्ञानिक गोलमेच सम्मेलन

माथि उल्लिखित साइन्स जर्नलको समाचारको अन्त्यमा नेपालको मुद्दार फेर्न 'वैज्ञानिक क्रान्ति जरुरी' रहेको बताइएको थियो। जुनसुकै नयाँ कुरा गर्दा वा समाजमा कुनै कुरामा कसरी बढ्ने भन्ने अन्योल र असहजता पैदा हुँदा सरोकारवालाहरूबीचमा मिथिल छलफल गरेर निर्णय लिने गरिन्छ। वैज्ञानिक प्रगत्तामा त फर्नुै विधागत अनुसन्धानका प्राथमिकता तय गर्न विधाविज्ञ र सरोकारवालाहरूको सम्मेलन आयोजना गर्ने र त्यहाँ अनुसन्धानको प्रश्न र प्राथमिकताको सहउत्पादन गर्ने गरिन्छ। अक्सर त्यस्ता अभ्यासले १०० प्रासंगिक प्रश्नहरू निर्धारण गर्ने हुनाले त्यसलाई 'सय प्रश्नावली अभ्यास' (हन्ड्डेड कोइन्च एक्सरसाइज) भन्ने गरिन्छ। त्यस्ता अभ्यासमार्फत तयार पारिएका प्रासंगिक र महत्त्वपूर्ण मानिएका प्रश्नहरूलाई सार्वजनिक रूपमा प्रकाशित गरेपछि ती प्रश्नहरूको उत्तर खोज्न विधागत विज्ञ, अध्येता, प्राध्यापक, विद्यार्थीहरू केही समयका लागि मरिमेटछ्न्। भुईँतहबाट सुरु हुने (बटम अफ विधि) र सरोकारवाला आफैँ समावेश हुने यस्तो समावेशी अभ्यास सम्भवत: मिथिलजस्तो स्रोत र साधनको कमी भएको र अनुसन्धान प्राथमिकतामा नपर्ने देशका लागि उपयोगी हुन सक्छ। उक्त अभ्यासका लागि देशभित्र र बाहिरका विश्वविद्यालयमा कार्यरत प्राध्यापक, सरकारी, निजी र गैरसरकारी संस्थानका अनुसन्धानकर्ता, वैज्ञानिक पेशागत संगठनमा आवद्ध अध्येताहरू र केही नीतिनिर्माताहरू छनोट गर्न सकिन्छ। छनोटका आधार वैज्ञानिक उत्कृष्टता, अनुसन्धानको प्रासंगिकता र विधागत विविधता लगायतका हुन सक्छन्। हालका लागि विज्ञान र प्रविधिका मुख्य छ समूहहरू जैविक विज्ञान, कम्प्युटर सूचना विज्ञान, इन्जिनियरिङ र प्रविधि, गणित, भौतिक र रसायनशास्त्र, व्यावहारिक विज्ञान, सामाजिक तथा आर्थिक विज्ञान, र शिक्षा र मानव संसाधनमा वार्डिएर अवको ६ देखि १० वर्षसम्मको अनुसन्धानका प्रश्न, प्राथमिकता तय गर्ने र त्यसका लागि चाहिने स्रोतको आकलन गर्न सकिन्छ।

यस्तो कार्य सम्पन्न गर्न विज्ञान र प्रविधिको विकासमा हाल देशभित्र विद्यमान अनुसन्धान संस्थाहरूको भूमिका, क्षमता, स्रोतसाधन र कार्यक्षेत्रमा सीमितता छ। त्यसैले सम्भवत: प्रधानमन्त्रीको कार्यालयले नै त्यसमा सम्भव्यकारी भूमिका खेल्दा उपयुक्त हुन सक्छ। उक्त कार्यको सफल समापनसँगै त्यसले नेपालमा विज्ञान, प्रविधि र अन्वेषणका लागि माथिल्लो स्तरको नयाँ संस्थागत संरचना निर्माणमा पनि भूमिका खेल्न सक्छ। प्रधानमन्त्री प्रचण्डलाई फेरि एक पटक साइन्स पत्रिकामा छापिने मौका त्यसले प्रदान गर्न सक्छ।

सम्पादकलाई चिठी

प्राथमिकता छुट्याउन नसकिरहेको सरकार

'दाउपेचमै बित्ने १०० दिन' समाचार पढ्दा सरकारको कामकारवाहीले आशाभन्दा निराशा थपेको महसूस भयो। सुरुमा एमालेसँग चोचोमोचो गरेर सत्तारोहण गर्न सफल बनेका प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले कांग्रेसको समर्थनबाट समीकरण बढलेपछि राजनीति एकांसि उथलपुथल बनेको हो। १०० दिनमा पटकपटक मन्त्रिपरिषद् गठन र विस्तार गर्न बाध्य बनेका दाहाल सधैं कुहिराको कागजस्तो बनिरहे। सरकारले अरूै पूर्णता पाएको छैन। राजनीति अस्तव्यस्त बनिरहँदा त्यसको असर प्रदेशहरूमा पनि परेको छ। १९ पुसमा प्रधानमन्त्रीले सरकारका मुख्यसचिव, सचिव, संवैधानिक अंग, प्रदेशका पदाधिकारीको संयुक्त बैठक गरेर ३० बुँदे निर्देशन दिएको, २५ पुसमा उच्चस्तरीय राजनीतिक संयन्त्रले सरकारका न्यूनतम साक्षा कार्यक्रम तयार पारेको भए पनि सत्ता संधर्ष उचाइमा पुग्दा महत्त्वपूर्ण विषय भूमिल बनिरहेका छन्। प्रधानमन्त्री बनेपछि दाहालले 'यसपालि भाषण कम गर्छु, विकास कार्यमा अर्जुनदुर्ति राख्छु' भनेर उद्घोष गरे पनि अहिलेसम्म हेरक दिन दुई-तीनवटा कार्यक्रममा पुगेर लामालामा भाषण गरिरहेके छन्, जनसरोकारका महत्त्वपूर्ण विषयमा खासै ध्यान दिएका छैनन्। पटकपटक मन्त्रिपरिषद विस्तार गरेपछि दाहालले विकासमा इतिहास रच्ने अभिव्यक्ति दिँदा धेरैले यसलाई फुटेरहने पानीको फोकासरह ठानेका छन्। मन्त्री बन्ने आकांक्षीको धामिनसम्बु भीड, रोजेको मन्त्रालय नपाउँदा सरकारमा सामेल नहुने भनी जिम्मेवार पार्टीले गरेको निर्णयले राजनीति अरू कूरूप बनेको छ, सुशासन र विकास हराएका छन्। प्रधानमन्त्रीले कामको प्राथमिकता

‘भ्रष्टाचार क्षम्य हुन सक्तैन’

अबौको लगानीमा बनेको एउटा राष्ट्रिय गौरवको दर्जा पाएको सिँचाइ आयोजना निर्माण हुन्छ र त्यसमा पानी बगाएर परीक्षण गर्दा त्यसको मूल नहर नै भत्किन्छ अनि सम्बन्धित निकायले त्यसउपर संलग्न ठेकेदार कम्पनी र त्यसमा आबद्ध कर्मचारीतत्वका व्यक्तिलाई दोषी ठहर गरी चलाएको मुद्दाको फैसला हुँदा सबैले सफाइ पाएर पार्टी गर्दै रमाएको दृश्यलाई कुनै एउटा चलचित्रमा देखा पनि आम दर्शकले धिक्कान्ने स्थिति बन्छ। सिक्टा सिँचाइ आयोजनाको कथा त्यस्तै कल्पित चलचित्रको यथार्थ रूपमा परिणत हुन पुगेको छ। अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले २०७५ मा ८ अर्ब रूपयाँभन्दा बढी विगो र त्यति नै जरिवाना र कैद सजाय मागदावीसहित उक्त केसमा विस्थापार भएको भन्दै दायर गरेको मुद्दामा विशेष अदालतबाट आरोपितै सबैले सफाइ पाएपछि आम मानिसलाई 'यो देश नै यसै हो' भन्ने लागेको थियो। तर, यस विषयमा

छुट्याउन नसकेको, विज्ञ, सरकारबालासंगको छलफललाई महत्त्व नदिई आफैँ सर्वज्ञता बन्न खेजेका सर्वहरेरूको उत्तिकै आलोचना भइरहेका छन्। गडबन्धन बनाउने र भत्काउने, पटक-पटक मन्त्रिपरिषदको विस्तार लगायत राजनीतिक अस्थिरताले दुनियाँ हसाइरहेको छ, यतिबेला।

अख्तियारले विशेष अदालतको फैसलाविरुद्ध सर्वोच्चमा पुनरावेदन गर्नाले हिले भए पनि 'चरम भ्रष्टाचार क्षम्य हुनै सक्तैन' भन्ने आदर्श वाक्यले मान्यता पाउलाकी भन्ने आस आम मानिसमा जानु स्वाभाविकै हो।
– *महेशप्रसाद हुंगाना, नयाँबानेश्वर, काठमाडौँ*

अदालतमा भएको निर्णय बृष्टिपूर्ण छ। सर्वोच्चले सच्याउनेपछि।
– *दुर्गाप्रसाद दाहाल*

माटो दोषी होइन ठेकेदार नै दोषी हो।
– *कृष्ण रिमाल*

निगमको चरम लापरबाही

'कोपाइलटको अभावमा दुबई उडान १२ घण्टा हिला' समाचारले अत्यन्त दिक्क लाग्यो। किनभने गत शनिवार राति सरकारी वायुसेवाको जहाजबाट दुबई उड्न बोर्डिङ पास लिएर पनि अन्तिम समयमा

गन्तव्यसम्म उड्न नपाएको समाचार आयो। वाइडबडी विमानका कोपाइलटले विरामी भएको जानकारी दिएपछि अन्तर्राष्ट्रिय उडान करिव १२ घण्टाभन्दा बढी समय रोकियो। यसबाट राम्रो परिणाम त निस्कने। यस्ता हर्कतले नेपाल वायुसेवाका उडानप्रति

लेखका लागि : article@kmg.com.np

प्रतिक्रियाका लागि : letter@kmg.com.np

(लेख-रचना पढाउने सम्पर्क नम्बर अनिवार्य उल्लेख गर्नुहोला)

राजनीतिमा उमेरहदको विपक्षमा

कार्यकारी कमिटीमा उम्मेदवार हुन ७० वर्ष उमेर नपुगेको हुनुपर्ने व्यवस्था लेनिनवादी संगठनात्मक सिद्धान्तको विपरीत छ । घोर विभेदकारी, अन्यायपूर्ण र अमानवीय छ ।

वामदेव जौतम

संविदितै छ, नेकपा (एमाले) मार्क्सवाद, लेनिनवाद र जनताको बहुदलीय जनवादको मार्गदर्शन तथा नेपालको संविधान र ऐन-कानून बमोजिम सञ्चालित जनआधारित राजनीतिक पार्टी हो । यस पार्टीमा लाखौं सदस्य, दसौं हजार कार्यकर्ता तथा वालिग नभएका समेत जोड्दा फ्रन्टले करोड जनताको गोलबन्दी छ । अहिले यसले अरुभन्दा बढी लोकप्रियता हासिल गरेको छ, जुन भएरै सम्पन्न प्रतिनिधिसभा तथा प्रदेशसभा निर्वाचन परिणामले पनि साबित गरेको छ । यो पार्टी संविधानको सर्वोच्चता, कानुनी राज, बहुदलीय राजनीतिक प्रणाली, आबधिक निर्वाचन, बहुमतको सरकार, लोककल्याणकारी राज्य, मौलिक अधिकार, मानव अधिकारको प्रत्याभूतिसहितका लोकतन्त्रको विश्वव्यापी मान्यतामा प्रतिबद्ध रहेको विषय यसका सबै दस्तावेजहरूमा उल्लेख छन् । एमालेले अरु राजनीतिक पार्टीभन्दा केही विषयमा नयाँ मूल्यमान्यता पनि अगाडि सारेको छ । यसले तत्काल समाजवादको आधार तयार गरी वैज्ञानिक समाजवादको लक्ष्य अगाडि सार्दै आफ्नो आदर्श साम्यवादलाई बनाएको छ । दलको सार्वभौमिकता सदस्यहरूमा निहित रहेको र त्यही सार्वभौम अधिकारलाई अधिवेशन र महाधिवेशनद्वारा कमिटीहरूमा प्रत्यायोजित गरेर पार्टी सञ्चालन सदा सक्रिय रहने नयाँ मान्यता पनि अगाडि सारेको छ । यद्यपि यो जननेता मदन भण्डारीको 'यो केन्द्रीकृत नेतृत्व, विकेन्द्रित अधिकारले युक्त शृंखलाबद्ध प्रणालीमा आबद्ध राजनीतिक पार्टी हो' भन्ने मान्यताभन्दा फरक छ । पार्टीले व्यक्ति (पार्टी सदस्य) कमिटी मातहत, अल्पमत बहुमत मातहत, तल्लो कमिटी माथिल्लो कमिटी मातहत, सम्पूर्ण सदस्यता केन्द्रीय कमिटी मातहत, केन्द्रीय कमिटी राष्ट्रिय महाधिवेशन मातहत रहने लेनिनवादी संगठनात्मक सिद्धान्तलाई आफ्नो पार्टी सञ्चालनका सम्पूर्ण क्रियाकलापको मार्गदर्शक मान्छ ।

एमालेको २०५० को संशोधनसहितको विधानको धारा ६४ को प्रावधान भने सोही पार्टीका माथि उल्लिखित मार्गदर्शक सिद्धान्तहरू, मूल्यमान्यता र नेपालको संविधान अनुरूप रहेको देखिन्छ । यसमा लेखिएको छ, 'सबै तहको कार्यकारी कमिटीको पदाधिकारी वा सदस्यमा निर्वाचित वा मनोनीत हुन ७० वर्ष उमेर पूरा नभएको हुनुपर्नेछ । तर ७० वर्ष पूरा नहुँदै निर्वाचित वा मनोनीत भएको व्यक्तिले अर्को महाधिवेशन / अधिवेशन नभएसम्म आफू निर्वाचित वा मनोनीत पदमा रही जिम्मेवारी वहन गर्न बाधा पुग्नेछैन ।' हाम्रो देश मात्र होइन, संसारका सबै राजनीतिक पार्टीका दुई प्रकृतिका संरचना हुन्छन् । एकधरी संरचना निर्णय गर्छन् तर निर्णय कार्यान्वयन गर्ने अधिकार अर्को संरचनालाई सुम्पन्छन् । अर्कोधरी संरचना निर्णय र कार्यान्वयन दुवै आफै गर्छन् । महाधिवेशन, अधिवेशन र सम्मेलनहरूले निर्णय गर्छन् र कार्यान्वयनका लागि आफैले निर्माण गरेका कमिटीहरूलाई जिम्मा दिन्छन् । त्यसो भएर महाधिवेशन, अधिवेशन र सम्मेलनजस्ता संरचनाहरूलाई कार्यकारी मानिँदैन । उनीहरूले निर्माण गरेका संरचनाहरू सबै कमिटी हुन्छन् र ती सबै कार्यकारी हुन्छन् । यी संरचनाहरूको आपसी सम्बन्धलाई जनवादी केन्द्रीयताको सिद्धान्त भनिन्छ । यस सिद्धान्तलाई सर्वप्रथम लेनिनले अगाडि सारेर कम्युनिस्ट पार्टी निर्माणको आधार तयार गरेको हुनाले यसलाई लेनिनवादी संगठनात्मक सिद्धान्त पनि भनिन्छ । यो सिद्धान्तलाई आफ्नो मार्गदर्शन ठान्ने एमालेले यसकै विरुद्ध ७० वर्ष उमेर हद राखेको छ । एमालेको सदस्यता ग्रहण गरेपछि पार्टी कमिटीमा अनिवार्य संगठित हुनुपर्ने व्यवस्था आफ्नो विधानको धारा ५१ र संगठनात्मक प्रस्तावको (ग) वर्गको वृंदा २ मा समेत उल्लेख गरेको छ । तर उमेर हदका कारण कार्यकारी कमिटीमा बस्न नपाउने ७० वर्ष नाघेका सबभन्दा तल्लो तहदेखि माथिल्लो तहसम्म संगठित सदस्यहरू कमिटीविहीन अवस्थामा रहनुपर्ने देखिन्छ । यो व्यवस्थाले १८ वर्ष पुग्नासाथ सदस्यता प्राप्त गरेका र अत्यन्त कठिन अवस्थामा पनि आफ्नो सम्पूर्ण जीवन पार्टी निर्माण र सञ्चालनमा लगाएका वरिष्ठ सदस्यहरूलाई पनि र अपमानित भएर बाँच्नुपर्ने अवस्था सृजना गरेको छ । उनीहरूलाई यस्तो अवस्थामा पुर्‍याउने प्रावधानलाई मानव अधिकारको घोर उल्लंघन मात्र भन्न सकिन्छ । संगठनात्मक सिद्धान्तले भन्नु- पार्टी सदस्य भएपछि कुनै न कुनै कार्यकारी कमिटीमा बसेर आफ्नो जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेपर्छ । अन्यथा, पार्टी

हरेक कमिटीमा अनुभव प्राप्त व्यक्ति रहेका पार्टीलाई नोक्सान होइन, उपलब्धि नै हुनेछ । कमिटीहरू परिपक्व भैरहेनेछन् । नयाँ सदस्यहरूले स्वतः प्रशिक्षित हुने मौका पाइरहेनेछन् ।

कमिटीमा नरहने व्यक्ति को पार्टी सदस्यता खारेज हुन्छ । पार्टी सदस्यहरूका अधिकार र कर्तव्य हुन्छन्, तिनको पालना कमिटीमा संगठित भएर मात्र पूरा गर्न सकिन्छ । तर यो व्यवस्थाले कमिटीमा बस्नै नदिएर पछि जीवनको उत्तरार्द्धमा पुगेका व्यक्तिहरूका निमित्त असह्य पीडाभन्दा अर्को मिलन सञ्चन । यस्तो व्यवस्थाले स्वतः पार्टी सदस्यता गुमेको अवस्था आउनेछ । तसर्थ कार्यकारी कमिटीमा उम्मेदवार हुन ७० वर्ष उमेर नपुगेको हुनुपर्ने व्यवस्था लेनिनवादी संगठनात्मक सिद्धान्तको विपरीत छ ।

एमालेमा ७० वर्ष पुगेपछि पार्टी कमिटीबाट अनिवार्य निष्कासित हुँदा उसको पार्टी सदस्यता पनि अनिवार्य खारेज हुने व्यवस्था कतै उल्लेख त छैन तर प्रकरान्तरले त्यसै हुने भयो । विधानको धारा ८ मा उमेर हदका कारण पार्टी सदस्यता समाप्त हुने व्यवस्था छैन । यसबाट पनि यो उमेर हदको व्यवस्था आफ्नै मान्यताका विरुद्ध रहेको देखिन्छ । नेपालको जनसंख्याको सरदर उमेर ५२ वर्ष मानिएको छ । कतिपय नेपाली नागरिक १०० वर्षभन्दा बढि पनि वाँचेरहेको सन्दर्भमा ज्येष्ठ नागरिकको संख्या बढ्दै गएको छ । यसलाई आधार बनाउने हो भने अहिले नै पनि त्यस्ता व्यक्तिहरू एमालेमा दसौं हजार हुनुपर्छ । जन्म र मृत्युदरका बीचको सन्तुलन मिलन सक्ने भने ७० वर्ष उमेर पुगे र क्षमतावान् तथा सक्रिय हुन सक्ने अनुभवी व्यक्तिहरूको बहिर्गमनले पनि पार्टीलाई नोक्सानवाहक अरु हुनेछैन । हरेक कमिटीमा अनुभव प्राप्त व्यक्ति रहेका पार्टीलाई नोक्सान होइन, उपलब्धि नै हुनेछ । कमिटीहरू परिपक्व भैरहेनेछन् । नयाँ व्यक्तिले स्वतः प्रशिक्षित हुने मौका पाइरहेनेछन् ।

कम्युनिस्ट पार्टी मुनाफा आर्जन गर्ने कम्पनी होइन र सधै हातहतथियार लिएर लडिरहनुपर्ने राज्यको सेना पनि होइन । आज नेपालमा यो राजनीतिक संस्था हो र परिवर्तनको जनता र सिंगो राष्ट्रको संरक्षण तथा सेवा गर्ने संस्था हो । यस्तो अवस्थामा पुराना कर्मरेडहरूको कमिटीमा उपस्थिति गौरव गर्नलायक हुनेछ । पुराना भएको नाताले हरेक कमिटीको प्रमुख बनाउनुपर्छ

भनेर माग गर्ने व्यवस्था गलत हुन्छ । तर सबै उमेरका व्यक्तिहरू पार्टीमा अटाउनु समाजको परिचायक पनि हुनेछ ।

हरेक व्यक्ति पार्टीमा स्वेच्छाले सामेल हुन्छ । कठिन अवस्थामा राजनीतिक काममा लगेकाहरू अहिले ६० वर्ष कोटेका र ७० वर्ष पार भएका छन् । २००७ सालको क्रांतिकाल आसपासमा जन्मेका अहिले ७० वर्षको आसपास र अरु माथिल्लो अवस्थामा पुगिरहेका छन् । कार्यकारी कमिटीबाट हटाउने अवस्थाले उनीहरूले सबभन्दा धेरै अपमानित भएको महसूस गर्नछन् । सबै नेपाली नागरिकले ७० वर्षभन्दा धेरै बाँचे इच्छा राख्नु अपराध होइन भने कम्युनिस्ट पार्टीमा लागेर काम गर्दै ७० वर्ष पुगेका र त्यो हद काटेकाहरूले कार्यकारी कमिटीको सदस्य भएकै अवस्थामा मृत्यु भयो भने अन्तिम संस्कार गर्दा पार्टीको फ्रन्ट ओढाइनेछ भन्ने इच्छा राख्नु अपराध हो ? होइन भने, यो व्यवस्था घोर विभेदकारी, अन्यायपूर्ण र अमानवीय छ ।

जानकारीमा आए अनुसार एमालेवाहक नेपाल र संसारका कुनै पनि कम्युनिस्ट पार्टीले अधिकतम उमेर हद आफ्नो विधानमा राखेको छैन । कतिपय मुलुकमा अधिकतम उमेर हदलाई भेदभावपूर्ण व्यवहार मानिन्छ र त्यस्तो व्यवहार गर्ने व्यक्ति वा संस्थालाई सख्त सजाय दिने व्यवस्था छ । नेपाल र संसारका अरु धेरै मुलुकमा १८ वर्ष लागेपछि कुनै पनि व्यक्तिलाई वालिग र समाजको कुनै पनि जिम्मेवारी वहन गर्न सक्ने नागरिक मानिन्छ । तर राज्य सञ्चालन गर्ने अवस्थाका संरचनाहरूमा प्रारम्भिक उमेर हदसम्म राखेको पाइन्छ । नेपालको संविधानले पनि शारीरिक अवस्थालाई अमान्य गर्ने व्यवस्थालाई भेदभावपूर्ण भनेको छ । उमेर हद पनि शारीरिक अवस्था नै हो । त्यसो भएर उमेर हदको व्यवस्थालाई भेदभावपूर्ण नै मान्नुपर्छ । नेपालको संविधान भाग ३ मौलिक हक र कर्तव्यको धारा १८ मा समानताको हक सम्बन्धी व्यवस्था छ । त्यही धाराको उपधारा २ मा लेखिएको छ, 'सामान्य कानूनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जातजाति, लिंग, शारीरिक अवस्था, अपांगता, स्वास्थ्यस्थिति, वैचारिक आस्था वा यस्तै कुनै आधारमा भेदभाव गरिनेछैन ।' संविधानमै धारा २४ को 'प्रतिकूल हुनेगरी भएका सबै प्रकारका छुट्याउनु तथा भेदभावजन्य कार्य गम्भीर सामाजिक अपराधका रूपमा कानून बमोजिम दण्डनीय हुनेछन्' भनिएको छ । यस्तो व्यवस्थालाई क्रोधदारी अपराध गरीएको छ । एमालेजस्तो जिम्मेवार पार्टीका निमित्त यस्तो आरोप लाग्नु राम्रो हुँदै हुन ।

कुनै पनि सच्चा कम्युनिस्ट पार्टीले सकेसम्म गल्ती गर्दैन । गल्ती गरेको महसूस हुँदा तुरुन्तै सच्याउने गर्छ ।

गौतम राष्ट्रिय समा सदस्य हुन् ।

राज्यबाट कहिलेसम्म पिल्सिने थारूहरू ?

पार्वता चौधरी

थारूहरूलाई नेपालको भूमिपुत्रका रूपमा व्याख्या गरिन्छ । नेपालको कूल जनसंख्यामा समुदायगत हिसाबले हेर्दा थारूहरूको संख्या चौथो नम्बरमा पर्छ । तैपनि जनसुके क्षेत्रमा पनि यस समुदायका व्यक्तिहरूको सहभागिता अति नै न्यून छ । राजनीतिक दलहरूमा पनि थारू समुदायको अत्यन्त न्यून सहभागिता छ । उनीहरूलाई भोट बैकका रूपमा मात्र लिइएको पाइन्छ । तराईका जिल्लाहरूमा पूर्वदेखि पश्चिमसम्मै थारू समुदायको बसोबास रहे पनि उनीहरूको यथोचित प्रगति हुन सकेको छैन । एकतामा कमी, आर्थिक रूपमा सबल नहुनु, नेतृत्व लिने अति नगर्नु आदि विविध पक्षलाई यसको कारका रूपमा लिन सकिन्छ । तर मुख्य मामिला, राजनीतिदेखि संवैधानिक अंग, निजामती, प्रहरी, सेना सबैतिर यस समुदायका व्यक्तिहरूको न्यून सहभागिता नै प्रगतिको अवरोधक हो ।

संविधानको भाग ३ अन्तर्गत धारा ४२ मा उल्लेख भए अनुसारको व्यवस्था हुन नसक्दा थारू समुदायका व्यक्तिहरूले निकै घाटा बेहोरिरहेका छन् । २०५२ असोज ३ गते नेपालको संविधान जारी भए पनि त्यसमा भएको व्यवस्था अद्यापि कार्यान्वयन नहुँदा थारू समुदायका व्यक्तिहरूको हक कागजमा मात्र सीमित भएकोले छ । धारा ४२ को सामाजिक न्यायको हकमा भनिएको छ, 'सामाजिक रूपले पछाडि परेका महिला, दलित, आदिवासी, आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारू, मुस्लिम, पिछडा वर्ग, अल्पसंख्यक, सीमान्तीय, अपांगता भएका व्यक्ति, लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पीडित वा पिछडिएको क्षेत्रका नागरिक तथा थारूलाई विपन्न स्व-आर्थिकलाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा राज्यका निकायमा सहभागिताको हक हुनेछ ।'

तर उल्लिखित व्यवस्था अनुसार थारूको कतै पनि कुनै तह-तकामा उपस्थिति, सहभागिता हुन सकेको छैन । निजामती सेवामा त अफ संविधान जारी भएको फ्रन्ट ६ वर्ष वित्त लायदा पनि यो समुदायका हकमा उक्त व्यवस्था लागू हुनै सकेको छैन । सर्वोच्च अदालतले गत माघ २४ गते थारूसहित नयाँ आर्गनाइज्ड वर्गका लागि जेजस्तो अनुपातमा आरक्षणको व्यवस्था छ, सोही अनुसार लोकसेवाले लिने परीक्षामा क्षतिपूर्तिसहित आरक्षणको व्यवस्था गर्न परमादेश जारी गरेको छ । उक्त आदेशको पूर्णपाठको प्रतीक्षामा रहेका थारूहरू आफूहरूमाथि राज्यले गरेको विभेद हटला कि भन्ने आशमा छन् ।

कानूनका जानकार अधिवक्ता महेश्वरप्रसाद चौधरी निजामती सेवामा सर्वोच्च अदालतले क्षतिपूर्तिसहित व्यवस्था गर्न परमादेश जारी गरिसकेको छ तर अब कार्यान्वयनको पाटो कस्तो रहन्छ भनेर आशंका व्यक्त गर्नुहुन्छ । यसका लागि थारू समुदायसंग सरोकार राख्ने सबै संघ, संस्था, अभियन्ता सतक हुनुपर्ने उहाँको भनाइ छ । सर्वोच्चले जारी गरेको आदेशमा 'कानून निर्माणको अभावमा प्रत्याभूत अधिकारको प्रचलन हुन नसकेबाट आरक्षणका लागि योग्य वर्गमा थारू गएको अतिको पूर्ति पनि हुनुपर्ने' देखिएको भनिएको छ । सर्वोच्चले आर्थिक वर्ष २०७९/०८ मा आरक्षण नगर्नेबाट वास्तविक रूपमा गुम्न गएका पदहरूसमेत समेटी आरक्षण दिन आदेश गरेको हो ।

सर्वोच्चको आदेशमा भनिएको छ 'आरक्षणको व्यवस्था लागू भएपश्चात् कायम हुन आउने कूल पदहरूमध्ये समावेशी समूहमा पर्ने पदको अनुपातको हिसाबबाट यो आर्थिक वर्ष (अर्थात् आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा) आरक्षण नगर्नेबाट वास्तविक रूपमा गुम्न गएका पदहरूसमेत समेटी हुन गएको अतिको समेत पूर्ति हुने प्रवृत्त मिलाउनु भनी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रपरिषदको कार्यालय, सम्बन्धित मन्त्रालय एवं लोकसेवा आयोग, प्रदेश लोकसेवा आयोग, शिक्षा सेवा आयोग, विभिन्न वैकहरू, कानून बमोजिम स्थापित प्राधिकरण, बोर्ड, कम्पनी, विश्वविद्यालय, प्रतिष्ठान, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बलसमेतका नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ ।' तर आदेश विपरीत माघ २४ यता निजामती सेवाका लागि कैयौं विज्ञापन लोकसेवा आयोगले खुलाएको छ । शिक्षक सेवा आयोग, विभिन्न वैक तथा संस्थानले पनि त्यसै गरी विज्ञापन परेका छन् ।

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले निजामती सेवा ऐन ल्याउने तयारी गरेको छ । निजामती सेवा ऐन आए सबैको सहभागिता सुनिश्चित हुने संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासनमन्त्री अमनलाल मोदीले दावी गर्दै आउनुभएको छ । राजनीतिक उत्तारचढावले तीव्रता पाएका बेला तत्काल उक्त ऐन आइहाल्ने विषयमा पनि विभिन्न पक्षले आशंका व्यक्त गरेका छन् । थारूहरूले आफ्नो पहिचान र अधिकारका लागि कहिलेसम्म लड्ने ? राज्यको चौथो धेरै जनसंख्या रहेको समुदायले राज्यबाट कहिलेसम्म विभेद खेपिराख्ने ? यो सबै थारूको साभा प्रश्न बनुपर्छ ।

उपनिर्वाचनको अतिरिक्त तरंग

शंकर तिवारी

रामचन्द्र पौडेल (तनहुँ १) रमसहाय यादव (बारा २) रवि लामछिाने (चितवन २) निर्वाचित भएका क्षेत्र रिक्त हुन पुगेपछि ती स्थानमा आगामी वैशाख १० गते उपनिर्वाचन हुँदै छ । अहिलेको संसदमा सत्ता गठबन्धनको अंक्रगणितमा यो उपनिर्वाचनले केही तात्किक फरक पार्दैन, तर पनि यसको महत्त्वलाई उपेक्षा गरिहाल्न मिन्दैन । यो आलेख उपनिर्वाचनले उत्पन्न गरेको तरंग र राष्ट्रिय राजनीतिमा पर्न सक्ने प्रभावबारे केन्द्रित हुनेछ ।

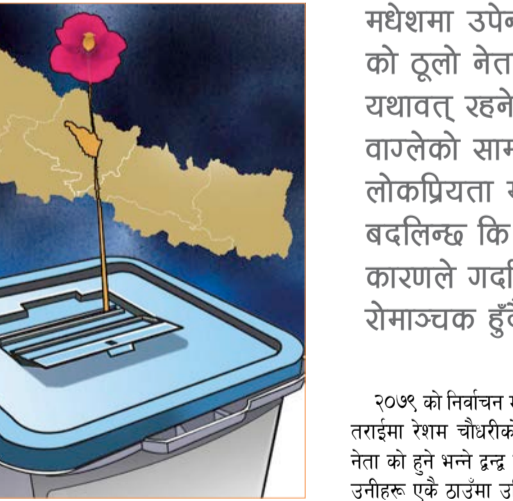
नेपालमा मात्र नभएर दक्षिण एसियामै उपनिर्वाचनको रोचक इतिहास छ । भारतीय समाजवादी नेता राममनोहर लोहिया १९६२ को आम निर्वाचनमा तत्कालीन प्रधानमन्त्री जवाहरलाल नेहरूसंग फुलपुर क्षेत्रमा पराजित भएपछि एक वर्षभित्रै १९६३ मा फारुखाबाद निर्वाचन क्षेत्रबाट उपनिर्वाचन जितेर लोकसभा प्रवेश गरेका थिए । लोकसभामा लोहियाको उपस्थितिलाई प्रतिपक्षी-संसदीय इतिहासमा एउटा मानक नै मानिन्छ । संकटकालगतैको आम निर्वाचन-१९७७ मा पराजित हुन पुगेपछि तत्कालीन प्रधानमन्त्री इन्दिरा गांधी १९७८ मा चिकमगलपुर क्षेत्रबाट कांग्रेस नेता डीबी चन्द्रगौडालाई राजीनामा गर्न लगाएर उपनिर्वाचनमाफर्कन लोकसभा प्रवेश गरेकी थिइन् । पाकिस्तानमा २०२२ मा इमरान खानले पाँच क्षेत्रबाट उपनिर्वाचन जितेर कीर्तीमान राखेका थिए ।

नेपालको संविधान २०७५, २०४७ र अन्तरिम संविधान २०६३ अन्तर्गत कुनै व्यक्तिले कति ठाउँमा उठ्न पाउने भनेर किटान गरिएको थिएन । पार्टीका शीर्ष नेताहरू एकभन्दा धेरै ठाउँबाट प्रतिस्पर्धा गर्न रीत पहिलो आम निर्वाचनबाटै सुरु भएकै देखिन्छ । पहिलो आमनिर्वाचन-२०१५ मा कांग्रेस नेता सुबर्णशमशेर तीनवटा क्षेत्र (नं १९ गुल्मी, नं ५१ बारा र नं ५२ बारा) बाटै विजयी बनेका थिए । कांग्रेसकै शिराज पन्तले डोटीका दुई निर्वाचन क्षेत्र ७० र ७१ जितेका थिए । तर त्यतिबेला ती ठाउँमा उपनिर्वाचनमा भएको रेकर्डमा देखिएको छैन । २०४६ यताका आम निर्वाचनमा गिरिजाप्रसाद कोइराला (२०४८, २०५१, २०५६), मदन भण्डारी (२०४८), मनमोहन अधिकारी (२०५१), लोकदेवप्रसाद चन्द (२०५१), माधवकुमार नेपाल (२०५६), केपी

ओली (२०५६), शेरबहादुर देउवा (०६४, २०७०), पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' (२०६४), उपेन्द्र यादव (२०६४), विजयकुमार गच्छदार (२०६४), देव गुरुङ (२०६४) सुशील कोइराला (२०७०) र वामदेव गौतम (२०७०) ले दुई ठाउँबाट चुनाव जितेको कीर्तीमान राखेका छन् । यी सबै ठाउँमा स्वाभाविक रूपमा उपनिर्वाचन भएका थिए । दुई उपनिर्वाचन (२०४९, २०५६) बाट संसद छिर्ने कीर्तीमान प्रकाश कोइरालाका नाउँमा छ भने कृष्ण गोपाल श्रेष्ठ (२०४९), कृष्ण सिटौला (२०४९), नारायण ढकाल (२०५१) शेखर कोइराला (२०५५) ले उपनिर्वाचनबाटै संसदीय यात्रा सुरु गरेका हुन् । कुनै व्यक्ति दुई वा धेरै ठाउँबाट निर्वाचित भएर लगत्तै उपनिर्वाचन गर्नुपर्दा अनावश्यक रूपमा राष्ट्रिय धन र समय खर्च हुने भन्दै नेपालको संविधान-२०५२ ले दुई ठाउँबाट प्रतिस्पर्धा गर्न पाउने नियमलाई निषेध गरेको छ ।

नेपालको उपचुनावको इतिहासमा २०५० मा मदन भण्डारीको निधनपश्चात् काठमाडौँ-१ को निर्वाचनलाई सर्वाधिक चर्चित मानिन्छ । यो चुनावको परिणामले बहुदलीय राजनीतिको दृष्यक नै बदलिदियो । अन्तरिम सरकारको नेतृत्व पाउँ समयमै संविधान जारी गरेर आम निर्वाचन गराउन सफल नेता कृष्णप्रसाद भट्टराई आम निर्वाचन-२०४८ मा एमाले नेता मदन भण्डारीसित पराजित भए । भण्डारीको निधनपछि २०५० को उपनिर्वाचनमा भट्टराईले उनकै पत्नी विद्यादेवीसंग प्रतिस्पर्धा गरे । उपनिर्वाचनमा किमुनजी विजय भए गिरिजाप्रसाद कोइरालाको प्रधानमन्त्री पद नै धरामा पन सक्ने त्रास बढेपछि 'अस्तित्वको लडाईं' मा सरकारी स्रोत-साधन दुरुपयोग गर्दै पार्टी महामन्त्री एवं प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसादले रँडेयो नेपालबाटै पार्टी समाप्तित किमुनजीविरुद्ध वक्तव्य प्रसारित गरे । किनो अन्तरले किमुनजी पराजित भएपछि पार्टी अन्तरकलह बढ्दा पाँच वर्ष नपुग्दै दोस्रो जननिर्वाचन संसद भंग हुन पुग्यो र २०५१ मा आम निर्वाचन (मध्यावधि) मा देश होमिन पुग्यो । यसरी उक्त उपनिर्वाचनबाटै 'अन्तरघात' भन्ने शब्द नेपाली राजनीतिमा स्थापित बन्न पुग्यो ।

गत मंसिर चारमा दोस्रो गणतान्त्रिक संसदका लागि आम निर्वाचन भएपछि प्रचण्ड प्रधानमन्त्री निर्वाचित भए । उनले संसदबाट दोस्रोपटक विश्वासको मत लिँदा चुनावअगाडिकै सत्ता समीकरण कायम बनेको छ । प्रचण्ड प्रधानमन्त्री बनेर सय दिनको मधुमासको उपलब्धि सार्वजनिक गरे तापनि त्यसले जनतामाफ्न खास उत्साह सञ्चार गर्न सकेको छैन । यस्तो परिवेशमा वैशाख १० मा हुन लागेको उपनिर्वाचन विशेष गरेर

मधेशमा उपेन्द्र र सीके राउतमध्ये को ठूलो नेता हुने, राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीको लहर यथावत् रहने-नरहने र स्वर्णिम बालेको सामाजिक सञ्जालको लोकप्रियता मत परिणाममा बदलिन्छ कि बदलिन्न भन्ने कारणले गर्दा पनि रोमाञ्चक हुँदै गएको छ ।

वैशाखमा सम्पन्न स्थानीय चुनावको मतदाताको रुमान अनुमान गर्दै नयाँ राजनीतिको हावा' शीर्षकमा फाँटकारले असार १६, २०७९ मा थिने पुठुमा परम्परागत दललाई आम निर्वाचन सहज नहुने आकलन गरेको थियो । नभन्दै, आम निर्वाचनमा राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी, जनमत पार्टी र जनमुक्ति पार्टी प्रभावशाली बनेर उदाए । संसदीय राजनीतिका नवप्रवेशी सीके राउतले जनमत पार्टीमाफर्त सप्तरीमा २०६४ पछि आकासिएको उपेन्द्र यादवको अभिमानमा नराम्रो फड्का दिए । पछिल्ला दशकमा देखिएको प्रवृत्ति अनुसार, नेताहरूलाई आम निर्वाचनमा पराजित भएपश्चात् आफू नहुँदा आकाशै खुस्ने भ्रम हुन्छ र तिनले तुरुन्त संसद छिर्ने छिद्रको खोजी गर्छन् । २०५१ पछि वामदेव गौतमको त्यस्तै महत्त्वाकांक्षा राष्ट्रिय परिचर्चाको विषय बनेको थियो । त्यही लहरमा थिए नारायणकाजी श्रेष्ठ पनि । दुवै नेतालाई राष्ट्रिय सभामा लगेर व्यवस्थापन गरियो । अहिले उपेन्द्रले पनि अधीरतापूर्वक संसद छिर्ने छड्के बाटो खोजेका हुन्, जसका लागि उनले बाराबाट निर्वाचित रामसहाय यादवलाई राजी गराएर उपराष्ट्रपतिमा विजयी बनाई उक्त रिक्त बनाइछाडे ।

मधेशमा उपेन्द्र र सीके राउतमध्ये को ठूलो नेता हुने, राख्पाको लहर यथावत् रहने-नरहने र स्वर्णिम वाग्लेको सामाजिक सञ्जालको लोकप्रियता मत परिणाममा बदलिन्छ कि बदलिन्न भन्ने कारणले गर्दा यो उपनिर्वाचन रोमाञ्चक हुँदै गएको छ ।

२०७९ को निर्वाचन मार्फत पूर्वी मधेशमा सीके राउत र पश्चिम तराईमा रेशम चौधरीको जवजस्त उदय भएपछि मधेशको नयाँ नेता को हुने भन्ने दृग्द सतहमा आएको छ । संघको गठबन्धनमा उनीहरू एकै ठाउँमा उभिएका भए तापनि उपराष्ट्रपति निर्वाचन हुँदै उपनिर्वाचन आउँदासम्म उनीहरू आमने-सामने भइसकेका छन् । उपराष्ट्रपति निर्वाचनमा उपेन्द्र यादवको पला भारी हुँदा पनि सीके राउत हेश नमाती बचस्क स्थापनाको लडाईं लडिरहेका छन् । अलग्गै राष्ट्रिय सभासभ पार्टी खोलेर काठमाडौँ-१ बाट पराजित भएका पूर्व वरिष्ठ प्रहरी अधिकृत रमेश खरेललाई बरामा उतारेर राख्पाले नयाँ प्रयोग गरेको छ भने, एमालेले पूर्वमन्त्री पुष्पोत्तम पौडेललाई उम्मेदवार बनाएको छ ।

चितवनको उपनिर्वाचन नेपालको इतिहासमा यस्तो चुनाव हो जहाँ जुन व्यक्तिका कारण निर्वाचन गर्नुपरेको हो, उनी स्वयं नै फोर् पनि प्रतिस्पर्धा गर्दै छन् । 'स्वार्थको दृग्द' लाई पन्छाउँदै गृहमन्त्री बनेर छानविनमा प्रभाव पर्ने क्रोसिससमेत गरे पनि उनको सांसद बट जोगिएको थिएन । सर्वोच्चले विवादास्पद राहदानीबारे छानविन गर्न बाटो खोलिएर पनि सरकारलाई विश्वासको मत दिँदा सौदा गरेर महान्यायवक्तिका कार्यालयबाट सफाई दिइयो, यसबारे सर्वोच्च अदालतमा मुद्दा चलिरेहेको छ । यो सबैको बावजुद उम्मेदवारी कायम रही रिवले जितेमा प्रियतवादी राजनीतिको ज्वरो निरन्तर अगाडि बढिरहेको बुन्नुपर्नेछ ।

रामचन्द्र पौडेल राष्ट्रपतिमा विजयी भएपछि खाली बनेको क्षेत्रमा अर्थशास्त्री स्वर्णिम बाले राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीबाट उम्मेदवार बनेपछि तनहुँ पनि चर्चाको केन्द्रमा छ । कांग्रेसमा शेखर समूहसँग निकट हुनु पहिला पार्टी समाप्तित देउवाको

कोटीरमा रहेका बाले कांग्रेसले दिएका अवसरका लागि धन्यवादसमेत नदिई उक्त पार्टीले 'वर्जित नेता' को सूचीमा राखेको भन्दै समाजिक अस्पृहासहित हकको पाटोमा पुगेका छन् । उनको उम्मेदवारीलाई तनहुँका जनताले कसरी ग्रहण गर्दछन्, त्यो रोचक प्रतीक्षाले विषय बनेको छ । त्यहाँ कांग्रेसले तनहुँको राजनीतिमा चिरपरिचित नेता गोविन्द भट्टराईलाई उम्मेदवार बनाएको छ भने एमालेले काठमाडौँ-६ बाट पराजित पूर्व प्रहरी प्रमुख सर्वेन्द्र खनाललाई मौका दिएको छ ।

स्थानमा भएको छ महिना नपुग्दै राष्ट्रिय पार्टीको मान्यतासहित संसदमा २० सिट जित्ती एक महिना सरकारमा पुगेर उपप्रधान र गृहमन्त्री बनेका रिवको उत्साहमा कुनै कमी देखिएको छैन । यसपछि उनले एकको बदला तीनसहित संसद छिर्ने उद्द्योग गरेका छन् । माओवादी र समाजवादी पार्टीले कतै पनि उम्मेदवार छुटा नगरेकाले उनीहरूलाई चुनौती रोक्नले कम असर पर्ने देखिन्छ । तर सत्ता गठबन्धनका उम्मेदवार पराजित भएमा त्यसको असर आगामी निर्वाचनमा देखा पर्ने भएकोले पनि ती पार्टीका कार्यकर्तालाई देवाब अवश्य पुगेको छ । अहिलेको उपनिर्वाचनको अर्को विशेषता के हो भने, तीनी क्षेत्रमा आम निर्वाचनमा पराजित भएका अनुहारको वहुलता छ । अद्ययन र रोजगारीको सिलसिलामा देशभित्र र वाहिर भएको तीव्रता अप्रवासानले जनताको चेतना हवात्तै आकासिएको छ । सामाजिक सञ्जालहरू सूचना र ज्ञानका नयाँ विश्वविद्यालय बनेका छन् । जनताले पछि पछुताउनुपर्ने गरी हतारमै विनासोचकालिएर निर्णय गर्ने खतरा पनि बढ्दो छ । २०४६ पछि जन्मेको प्रविधि-पुस्ता तथारी चाउचाउजस्तै तत्काल परिणाम चाहन्छ । त्यसैले पनि प्रियतावादीहरू यस अधीर पुस्ताको नेता बनेर उदाउन सकेका छन् । जनरी हुन्छ, परिणामको रटान लगाउनु, विवाह र संस्थालाई बन्दा अन्वय पुगेको छ ।

आम निर्वाचनमा बढेको नयाँ राजनीतिक हावाको लहर कता गइरहेको छ तत्ता लगाउन, मधेशको राजनीतिको नयाँ मार्गचर्च र कांग्रेसप्रति नयाँ पुस्ताको आकर्षण परख गर्न, अनि ओली नेतृत्वको एमालेको आकर्षण कुम्भ यो उपनिर्वाचनको परिणामको प्रतीक्षा गर्नुपर्नेछ । थिने कारण, आम निर्वाचन सम्पन्न भएको पाँच महिनापछि हुन लागेको उपनिर्वाचन तेस्रो स्थानीय निर्वाचन नहुन्जेलसम्मका लागि देशको नाडी कुम्भे लिटमस टेस्ट' सवित हुनेछ ।

ट्वीटर : @shankarkm1

Table with gold prices: विदेशी मुद्रा, अमेरिकी डलर, युरो, पाउण्ड स्टर्लिंग, अस्ट्रेलियन डलर, इटाली रियाल, and their respective rates.

फोर्ब्समा रुसी धनाढ्यको बढोत्तरी, प्रविधि उद्यमीले धेरै गुमाए

शीर्ष १० अर्बपतिमा क्रमशः बर्नार्ड आर्नल्ट, इलन मस्क, जेफ बेजोस, ल्यारी इलिसन, वारेन बफेट, बिल गेट्स, माइकल ब्लुमबर्ग, कार्लोस स्लिम हेल्, मुकेस अम्बानी र स्टेभ बल्भेर

एजेन्सी

फोर्ब्सले सार्वजनिक गरेको विश्वका २ हजार ६ सय ४० अर्बपतिको समग्र सम्पत्ति मूल्य सन् २०२२ मा ५ खर्ब डलरले भन्ने १२२ खर्ब डलर (१२.२ ट्रिलियन) भएको छ। यसमा पनि विंग टेक विंग लसेस' अर्थात् ठूला प्रविधिले पछिपला वर्षमा वेहोर्दै आएको अधिक घाटाको प्रवृत्तिले यसपालि पनि निरन्तरता पाएको छ।

प्रविधि क्षेत्रमा आवद्ध भएर अर्बपतिको सूचीमा परेका ३१२ जनाको समग्र कुल सम्पत्ति १९ खर्ब डलरमा भरेको छ। अघिल्लो वर्ष २१ खर्ब डलर थियो। सन् २०२१ मा प्रविधि क्षेत्रका अर्बपतिहरूको संख्या सबैभन्दा धेरै ३३५ जना पुगेको थियो भने त्यो बेला उनीहरूको कुल सम्पत्ति मूल्य २५ खर्ब डलर थियो। 'यसले के देखाउँछ, भने मद्दास्कीति, बढ्दो व्याजदर र आर्थिक मन्दीको भयबाट प्रविधि क्षेत्र अछुनो छैन', फोर्ब्सकी पत्रकार फिबी लिउले लेखेकी छन्, 'साथै, चीनमा प्रविधि क्षेत्रका धनाढ्यमाथिको कडाइले पनि समस्या पारेको त भुल्नु भएन।'

फोर्ब्सका अनुसार सबैभन्दा धेरै गुमाउने अमेजनका संस्थापक जेफ बेजोस हुन्। ई-कमर्स क्षेत्रमा विश्वकै ठूलामध्ये एक अमेजनको सेयर मूल्य एक वर्षमा ३८ प्रतिशतले घटेपछि बेजोसको आम्दानीमा ५७ अर्ब डलरले गिरावट आएको छ। अमेजनले यस वर्षको जनवरीमा करिब १८ हजार कर्मचारी कटौती गरेको थियो। गुगलका संस्थापकद्वय ल्यारी पेज र सर्गे ब्रिनको कुल आम्दानी क्रमशः ३१.८ अर्ब र २१ अर्बले घटेको छ। पेजको कुल आम्दानी ७९.२ अर्ब डलर छ। गुगलको सेयर मूल्यमा गिरावट आएसँगै उनको सम्पत्ति खस्किएको थियो। माइक्रोसफ्टका बिल गेट्स र स्टिभ बलमरको आम्दानी क्रमशः २५ अर्ब र १०.७ अर्बले घटेको छ। माइक्रोसफ्टमा १ प्रतिशत मात्रै सेयर रहेका गेट्सले गत वर्ष गेट्स फाउन्डेसनलाई २० अर्ब डलर चन्दा दिएपछि सम्पत्ति घटेको हो।

टिक्टकको प्यारेन्ट कम्पनी बाइटडान्सका संस्थापक झाङ थ्यांग, स्न्यापच्याटका सहसंस्थापक वकी मर्फी, एपल र डिजिना सेयर भाएका लरेन पोवेल् जस्य, डेल टेकोनोलोजीका अध्यक्ष माइकल डेल, गुगलका पूर्वसीईओ एरिक स्मिडलगायत प्रविधि क्षेत्रका अर्बपतिहरूको सम्पत्ति खुम्चिएको छ। ठूला प्रविधि कम्पनीका मालिकहरू मात्र नभएर १ खर्ब वा बढी मूल्य

भएका युनिक्नहरूका संस्थापकहरूसमेत यसपालि समस्यामा परेको देखिन्छ। फोर्ब्सको सूचीमा परेका विश्वका भन्डो तीन हजार अर्बपति ७७ वटा देशका हुन्। सबैभन्दा धेरै संयुक्त राज्य अमेरिकाका ७३५ जना छन्। न्यासपर कान्य वेस्ट र क्रिप्टो फर्म एफटीएक्सका मालिक साम ब्याकम्यान फ्रिड अर्बपतिको सूचीबाट बाहिरिएका छन् भने खेलाडीवृद्ध लेब्रन जेम्स र टायगर वुड्स सूचीमा थपिएका छन्। अमेरिकी अर्बपतिहरूको कुल सम्पत्ति ४७ खर्ब डलरबाट भन्ने यसपालि ४५ खर्ब डलर भएको छ। अर्बपतिको सूचीमा पहिलो नम्बरमा बर्नार्ड आर्नल्ट परेका छन्। लुइस भुतन तथा सेफोसहित विभिन्न ७५ कस्मेटिक ब्रान्डका मालिक बर्नार्ड फ्रान्सेली हुन्। उनको सम्पत्ति २ खर्ब २८ अर्ब डलर बराबर छ। अर्बपतिको दोस्रो स्थानमा इलन मस्क छन्। टेस्ला, स्पेसएक्स, टवीटरलगायत कम्पनीका मालिक उनको सम्पत्ति गत वर्षभन्दा घटेर १ खर्ब ९२ अर्ब डलर हाराहारी छ। ४४ अर्ब डलरमा टवीटर खरिद गरेकाले घाटामा परेको विश्लेषण गरिएको छ। अर्बपतिहरूको संख्या धेरै भएको दोस्रो देशका रूपमा चीन छ। हङकङ र मकाउलाई छोड्दा

चीनमा हाल ४९५ जना अर्बपति छन्। अघिल्लो साल ५२९ जना रहेकामा शून्य कोभिड नीति, प्रविधि क्षेत्रका कडाई, घर-जग्गा कारोबारमा संकटलगायत कारणले चिनीयाँ व्यवसायीलाई मारमा पारेको फोर्ब्सको विश्लेषण छ। भारतका १९९ जना अर्बपतिको सूचीमा छन्। अर्बपतिहरूको समग्र सम्पत्तिमा भने १० प्रतिशतले कमी आएको छ। माघ तेस्रो साता अमेरिकी रिस्च कम्पनी हिन्डनबर्गले भारतीय व्यवसायी गौतम अडानीले हिसावकिताब गडबडी तथा चलबिचलबाट सेयर मूल्य उचालेको सम्बन्धी प्रतिवेदन सार्वजनिक गरेपछि भारतीय अर्बपतिको सम्पत्ति घटेको बताइएको छ। भारत र समग्र एसियाकै धनी व्यक्ति मुकेस अम्बानी ८३.४ अर्ब डलरसहित विश्व सूचीमा नवौँ स्थानमा छन्। ठूलो घाटापछि पनि अडानी भारतका दोस्रो धनी रहेको फोर्ब्सले जनाएको छ। भारतका १६ जना नयाँ अर्बपतिको नाम सार्वजनिक भएको छ। तीमध्ये तीन जना महिला हुन्। गत वर्ष निर्धन भएका भारतका राकेश फुनफुनवालाकी श्रीमती रेखा फुनफुनवाला अर्बपतिको सूचीमा परेकी छन्। रोहिता साइरस मिस्त्री र सरोज रानी गुप्ता पनि अर्बपतिको सूचीमा आएका छन्।

नेपालका विनोद चौधरी अर्बपतिको १६४१ औँ स्थानमा

युद्ध र पश्चिमा प्रतिवन्धबीच पनि रुसी अर्बपतिहरूले घाटा नबेहोरेको फोर्ब्सको विश्लेषण छ। गत सालको तुलनामा यसपालि रुसमा अर्बपतिको संख्या ८३ बाट बढेर १०५ र कुल सम्पत्ति ४७४ डलर पुगेको छ। रुसी कुलीनहरूले यसअघि गुमाएको सम्पत्ति फिर्ता ल्याउन सफल भएको बताइन्छ। सबैभन्दा पाका अर्बपति जर्ज जोसेफ १ सय १ वर्ष उमेरका भएको फोर्ब्सले जनाएको छ। तर अर्बपति हुन उमेर हद लामै कुरै भएन। २० वर्ष पनि नपुगेका कोमेनेन्ते डेल भोंसियो र किम जङ-युनका पिता गत वर्ष दिवंगत भएपछि उनीहरूको थाप्लोमा बुवाका कम्पनीहरू सञ्चालन गर्ने अभिभारा आइरेको थियो। रेब्यान र हट जस्ता सनरासका ब्रान्ड बनाउने कम्पनीलाई थप अघि बढाएर १८ वर्ष लियोपार्डो अर्बपति बन्न सफल भएका हुन्। जापानी-दक्षिण कोरियाली अनलाइन गेमिङ कम्पनी नेक्सनबाट सम्पत्ति आर्जन गरिरहेका किमवारे थप जानकारी प्राप्त भइसकेको छैन। फोर्ब्सको ३७ औँ वार्षिक सूचीको शीर्ष १० अर्बपतिमा क्रमशः बर्नार्ड आर्नल्ट, इलन मस्क, जेफ बेजोस, ल्यारी इलिसन, वारेन बफेट, बिल गेट्स, माइकल ब्लुमबर्ग, कार्लोस स्लिम हेल्, मुकेस अम्बानी र स्टेभ बल्भेर छन्। बीचमा मस्क, बेजोस, बफेट, गेट्स, अम्बानी र बल्भेरको सम्पत्ति मूल्य गत वर्षको तुलनामा घटेको छ। सूचना प्रविधि तथा टेलिकम क्षेत्रका लगानीकर्ता अर्बपतिको सूचीमा अगाडि देखिएका छन्। नेपालका विनोद चौधरी पनि अर्बपतिको १६४१ औँ स्थानमा परेका छन्। उनको सम्पत्ति १ अर्ब ८० करोड डलर बराबर रहेको फोर्ब्सको सूचीमा उल्लेख छ।

श्रेष्ठले थालेका काम ज्वालाले पूरा गर्लान् ?

सडकका रुग्ण ठेक्का, चक्रपथ दोस्रो खण्ड विस्तार, फ्लाइओभर र राजधानीकै अधुरा सडक निर्माणको काम पूरा गराउनुपर्नेलगायत चुनौती

विगत सतिवडा (काठमाडौँ)

तीन महिना भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय सभालेका नारायणकाजी श्रेष्ठ यतिबेला गृहमन्त्री छन्। भौतिकमा हुँदा श्रेष्ठले निर्देशन दिनमै बढी समय खर्चिए। उनले सडक पूर्वाधारमा दिएका निर्देशन धेरैले सुने। तर ती निर्देशन अझै कार्यान्वयन भइसकेका छैनन्। भौतिकमन्त्रीको जिम्मेवारी सभाले आइपुगेका प्रकाश ज्वालामा श्रेष्ठले दिएका निर्देशन कार्यान्वयन गराउने चुनौती छ।

सडकका रुग्ण ठेक्का, चक्रपथ दोस्रो खण्ड विस्तार, फ्लाइओभर र राजधानीकै अधुरा सडक निर्माणको काम पूरा गराउनुपर्नेछ, जहाँ आठ पटक म्याद थप्दा पनि पूरा नभएर सडक अलपत्र छन्। यस्ता सडक निर्माण पूरा गर्न श्रेष्ठले समयसीमा तोकिदिएका छन्। मन्त्री ज्वालाले निगरानी बढाउँदै तोकिएको समयमा पनि काम नगरे छ, ठेक्कादारलाई कारवाही गर्नुपर्ने छ, ठेक्का तोड्ने हिम्मत गर्नुपर्नेछ।

सबैभन्दा बढी समस्या पर्यटकीय क्षेत्र नगरकोट जाने सडकमा छ। यो सडक ठेक्का भएको आठ वर्ष पुग्दा पनि अझै अधुरो छ। आठ पटक म्याद थपिएको यो सडक पूरा नभएपछि भक्तपुर-नगरकोट-सिपाघल सडक विस्तार आयोजनाले गत चैत १३ मा १४ दिने सार्वजनिक सूचना निकाल्दै तोकिएको समयभित्र काम नसकिए ठेक्का तोड्ने उल्लेख गरेको छ। यो समयमा पनि काममा प्रगति नभए ज्वालाले ठेक्का तोड्ने प्रक्रिया अघि बढाउनुपर्नेछ, जसको ठेक्का शैलुड कन्स्ट्रक्सनले भारतीय कम्पनी आरामाली इन्फ्रा पावर (एआइपीएल) सँग संयुक्त रूपमा लिएको हो। शैलुड प्रद्यानमन्त्री पुष्पकमल दाहालका घरबेटी शारदाप्रसाद अधिकारीको कन्स्ट्रक्सन हो। करिब एक किमि सडक कालोपत्र गर्न बाँकी छँदा प्रगति ९२ प्रतिशतबाट बढ्न सकेको छैन।

नखु-भैँसेपाटी सडकको काम चैतभित्र सक्न श्रेष्ठले निर्देशन दिएका भए पनि उक्त समयभित्र काम सक्न

नारायणकाजी श्रेष्ठ, प्रकाश ज्वालाले

यी हुन चुनौती

- सडकका १९६ रुग्ण ठेक्का व्यवस्थापन
- लाइसेन्सको सहज उपलब्धता
- पूर्व-पश्चिम विद्युतीय रेलमार्गको काँकडभिट्टा-इनरुवा खण्डमा पर्ने जग्गाको मुआब्जा वितरण
- पूर्वपश्चिम राजमार्गअन्तर्गत विभिन्न खण्डमा सडक विस्तारको ठेक्का व्यवस्थापन
- चक्रपथ दोस्रो खण्ड विस्तार अघि बढाउने
- ८ वर्षदेखि अधुरा रहेका राजधानीका सडक पूरा गर्ने
- इम्बोस्ड नम्बर प्लेट जडानलाई (शुल्क घटाएर) निरन्तरता दिने
- प्रगति न्यून रहेका सडकको प्रगति बढाउन ठेकेदारलाई ताकेता गर्ने

मन्त्री ज्वालाले ताकेता नगरे फेरि यो सडकमा स्थानीयले ओहोरदोहोरमा सास्ती खेप्नुपर्नेछ। यही खण्डसँग जोडिने सोह्रखुट्टी-चुनीखेल सडकको काम पनि अझै सकिएको छैन। अडिले सेवाप्राप्तिले सवारी चालक अनुमति पत्र (लाइसेन्स) लिन सास्ती खेप्नुपर्ने बाध्यता उस्तै छ। लाइसेन्सका लागि सबै प्रक्रिया पूरा गरेको वर्ष दिन बिच्का सेवाप्राप्तिको हातमा लाइसेन्स पर्न सकेको छैन। राजस्व तिरेको चिट वोकेर वर्षौंसम्म हिँड्नुपर्नेको सेवाप्राप्तिको गुनासो छ।

यातायात व्यवस्था विभाग स्रोतका अनुसार अहिले ८ लाख लाइसेन्स प्रिन्ट गर्न बाँकी छ। लाइसेन्सको दैनिक माग ६ हजार बढी छ। तर, प्रिन्ट भने दैनिक ४४ सय मात्र हुन्छ। एउटा मात्र मेसिन भएकाले हिलाइ भएको दावी गर्ने विभागले अर्को मेसिन खरिदका लागि टेन्डर आहवान भइसकेको जनाएको छ। दुई वटा मेसिन भए दैनिक करिब ९ हजार लाइसेन्स प्रिन्ट गर्न सकिने विभागले बताएको छ। बाँकी पृष्ठ १०

आर्थिक वृद्धि ४.१ प्रतिशत : विश्व बैंक

महासंघमा अञ्जन प्यानलको घोषणा

वस्तुगततर्फका उपाध्यक्षमा मनीषलाल श्रेष्ठ, जिल्लानगरतर्फका उपाध्यक्षमा अरुणराज सुमार्गी र रसोसिस्टटर्फका उपाध्यक्षमा भरतराज आचार्य उम्मेदवार

काठमाडौँ (कास)- चालु आर्थिक वर्षमा नेपालको आर्थिक वृद्धि ४.१ प्रतिशत हुने विश्व बैंकले प्रक्षेपण गरेको छ। 'नेपाल डेभलपमेन्ट अप्टेड (अप्रिल २०२३): फाइन-ट्युनिङ पॉलिसी इन अ ट्रान्जिन्ट इन्भारोमेन्ट' ले नेपालको अर्थतन्त्र आर्थिक वर्ष सन् २०२३ मा ४.१ प्रतिशतले बृद्धि हुने प्रक्षेपण गरेको हो, जुन अक्टोबर २०२२ को प्रक्षेपणभन्दा कम हुने गरी गरिएको संशोधन भएको बैंकले जनाएको छ। आर्थिक वर्ष सन् २०२४ मा भने पर्यटन क्षेत्रको पुनरागमन, विप्रेषण आप्रवाहमा बृद्धि र मौद्रिक नीतिमा क्रमशः गरिने सहजताका कारण बृद्धिदर बढेर ४.९ प्रतिशत पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ।

सन् २०२३ मा बृद्धि कम हुनुका पछाडि उत्पादन र कारोबारमा सुस्तता रहेको जनाएको छ। नेपाल मात्रै नभएर दक्षिण एसियाका सबै मुलुकमा विगत १८ महिनादेखि औद्योगिक उत्पादनमा सुस्तता आएको नेपाल शीलका तथा मालिबन्सका लागि विश्व बैंकका देशीय

निर्देशक फारिस हदाद जर्नोसको भनाइ छ। 'भारतमै पनि गत वर्षको जुनदेखि डिसेम्बरबीच उत्पादनमूलक क्षेत्रमा २ प्रतिशतले संकुचन आएको विश्व बैंकको साउथ एसिया इकोनोमिक फोकसले देखाएको छ', उनले भने, 'बंगलादेश, श्रीलंका र पाकिस्तानले अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको सहयोग लिए। नेपालमा पनि आईएमएफको कार्यक्रमका लागि छलफल भइरहेको छ।' अर्थ सचिव तोयम रायले राजस्व संकलन सुधारोन्मुख भएको बताएका छन्। चालु आर्थिक वर्षको पहिलो महिनादेखि सुस्त रहेको राजस्व संकलन सुधारोन्मुख रहनुका साथै पर्यटन, कृषि तथा जलविद्युत् क्षेत्रमा पनि सुधार भइरहेकोले अर्थतन्त्रलाई त्यसले सकारात्मक बनाउने उनको भनाइ छ। विश्व बैंक समूहको 'नेपाल डेभलपमेन्ट अप्टेड (अप्रिल २०२३)' सार्वजनिक गर्ने कार्यक्रममा बुधवार अर्थ सचिव रायले कोभिड महामारी र रूस-युक्रेन युद्धका कारण अर्थतन्त्रमा परेको वाहय दबाव यथावत् रहेको बताए।

सम्मेलनमा नेपालको विद्युत्को बजार, प्रसारण पूर्वाधार, नेपालको जलविद्युत्को माग, प्रविधि र नवप्रवर्द्धन सोलार, हाइड्रोजन, नियामक निकाय, अन्तरदेशीय विद्युत् व्यापार, दिगो र जलवायु अनुकूल विकासलगायत विषय समेट्ने गरी विभिन्न १५ वटा सत्र सञ्चालन गरिने बताइएको छ। पर्यावरण, सामाजिक र सुशासन, क्षेत्रीय सहकार्य र ऊर्जा सुरक्षालगायतका विषयमा नेपाल लगानी बोर्ड तथा निजी क्षेत्रका तर्फबाट ५ हजार मेगावाटका परियोजना (प्रोजेक्ट बैंक) प्रदर्शन गरिने इप्यानले जनाएको छ।

सर्वसम्मतको पहल गर्दै ढकाल

काठमाडौँ (कास)- नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका वरिष्ठ उपाध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकालले महासंघमा वरिष्ठ उपाध्यक्षमा सर्वसम्मत नेतृत्व निर्वाचित गर्ने पहल सुरु गरेका छन्। महासंघको वरिष्ठ उपाध्यक्षका लागि रामचन्द्र संघई, उमेरशाला श्रेष्ठ र अञ्जन श्रेष्ठ आकांक्षी छन्। काठमाडौँको लाजिम्पटस्थित 'होटल ले हिमालय' मा बुधवार वरिष्ठ उपाध्यक्षका तीन जना आकांक्षीलाई एकै ठाउँमा राखेर ढकालले सर्वसम्मत नेतृत्वको पहल गरेका हुन्। यद्यपि तिनी जना उम्मेदवारले आफ्नो समूह बनाएर चुनावी अभियान थालिसकेका छन्। महासंघलाई सबै उद्योगी व्यवसायीको साभ्ना प्लेटफर्म बनाउनुपर्छ, सकेसम्म सर्वसम्मत नेतृत्वको परम्परा बसाओ

महासंघलाई सबै उद्योगी व्यवसायीको साभ्ना प्लेटफर्म बनाउनुपर्छ, सकेसम्म सर्वसम्मत नेतृत्वको परम्परा बसाओ

'निजी क्षेत्र र सरकार नदीका दुई किनारा होइनन्। हाम्रा लक्ष्य अलग छैनन्, सरकार र निजी क्षेत्र मिलेर काम गर्दा दुवै पक्ष लाभान्वित हुने मात्र होइन,' अञ्जनले भने, 'मुलुककै सर्वांगीण विकासका लागि आधार बन्नेछ। व्यवसायीले पीडा सुनाइरहने र सरकारका तर्फबाट उचित सम्बोधन नहुने अहिलेको अवस्थालाई सुधार्न म अहोरात्र खटिनेछु।' लगानीमैत्री वातावरण निर्माण र उद्योगीको प्रतिस्पर्धी क्षमता बृद्धिका लागि महासंघले उद्योगी व्यवसायीहरूलाई प्रोत्साहन गर्न सरकारसँगको साभ्नाकारीमा सुविधासहितका आकर्षक कार्यक्रम ल्याउने योजनाका लागि पहल गर्ने पनि उनले जनाए। युवा उद्यमी, स्टार्टअप तथा उद्योगी व्यवसायीहरूलाई सहजीकरण गर्न थालिएका सम्पूर्ण कार्यहरूलाई निरन्तरता दिँदै नीतिगत सुधारमा सरकारलाई निरन्तर भक्तभक्त्याउने कार्यमा विशेष जोड दिने अञ्जनको भनाइ छ। राष्ट्र बैंक, उद्योग मन्त्रालय, वाणिज्य मन्त्रालय वा कुनै पनि नियमकारी संघसंस्थाले कुनै नीति वा नियम बनाउँदा सरोकारवाला उद्योगी व्यवसायीसँग पर्याप्त परामर्श गर्ने नगरेको अञ्जनले बताए। बाँकी पृष्ठ १०

अर्थ संक्षेप

आईएमई जनरलले प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स गाभ्ने

काठमाडौं (कास)- आईएमई जनरल इन्स्योरेन्सको विशेष साधारणसभाले बराबर सेयर अनुपातमा प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स गाभ्ने प्रस्ताव पारित गरेको छ। हालको बिमा बजार तथा नियमन निकायबाट चुक्ता

गोदरेजको 'क्यास ब्याक' अफर

काठमाडौं (कास)- भारतको रेट्रो जेरेटर ब्रान्ड गोदरेजले नयाँ वर्ष २०८० लाई लक्ष्य गरी क्यास ब्याक योजना सार्वजनिक गरेको छ। यस योजनाअन्तर्गत ग्राहकले गोदरेजको होम अप्लायन्स खरिदमा आकर्षक

सामसडका इलेक्ट्रोनिक्स सामानमा नयाँ वर्ष अफर

काठमाडौं (कास)- सामसडले नयाँ वर्ष २०८० को अवसरमा विभिन्न इलेक्ट्रोनिक उत्पादनमा नयाँ वर्ष अफर ल्याएको छ। यो अफर २०८० साल जेठ २ सम्म लागू हुने कम्पनीले जनाएको छ। 'नयाँ रेन्जका टीभी, रेट्रो जेरेटर र वाइड मेसनका लागि अफर लागू हुने कम्पनीले बताएको छ।

सनराइजले दियो ७० लाखको छात्रवृत्ति

काठमाडौं (कास)- सनराइज बैकले नेपाल प्रहरी विद्यालयमा अध्ययनरत जेहेनदार विद्यार्थीलाई बैकको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत ६९ लाख ८० हजार ६३४ रुपैयाँ छात्रवृत्ति रकम सहयोग गरेको छ। बैकले प्रहरी

ग्लोबलका ग्राहकलाई दराजबाट सामान किन्दा टीभी जित्ने मौका

काठमाडौं (कास)- ग्लोबल आईएमई बैकले आफ्ना ग्राहकका लागि दराजबाट सामान किन्दा ५५ इन्चको वेस्तेल लिड स्मार्ट टीभी जित्न सक्ने योजना सार्वजनिक गरेको छ। यस योजनामा सहभागी हुन बैकका ग्राहकले भिजा डेबिट/क्रेडिट कार्ड प्रयोग गरी दराजबाट सामान खरिद गर्दा अनलाइन भुक्तानी गर्नुपर्नेछ। बैकले दराज नेपालसँग सहकार्य गरी सार्वजनिक गरेको यो योजना चैत २१ देखि वैशाख ९ गतेसम्म लागू रहनेछ। बैकका अनुसार योजनाको अन्त्यमा कुल सहभागीमध्ये एक जना भाग्यशाली विजेता छनोट गरिनेछ।

५१ मेगावाटका दुई आयोजना एकै पटक निर्माण सुरु

काठमाडौं (कास)- सिन्धुपाल्चोकको विकट वस्ती जुगल गाउँपालिकाको हिमाली क्षेत्रमा नदी बहावमा आधारित २६.५२ मेगावाटको ब्रह्मायणी र १५.१५ मेगावाटको माथिल्लो ब्रह्मायणी जलविद्युत् आयोजनाका लागि वित्तीय स्रोत जुटेको छ। करिब १० अर्ब ५० करोड लागतमा निर्माण हुने यी आयोजनाका लागि सानिमा बैकको अगुवाइमा सिद्धार्थ, प्रभु, कुमारी, लक्ष्मी बैक, मञ्जुश्री फाइनेन्स तथा हाइड्रो इलेक्ट्रिसिटी इन्भेस्टमेन्ट एन्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी (एचआईडीसीएल) ले ऋण लगानी गर्ने भएपछि स्रोत सुनिश्चित भएको हो। यी आयोजनामा लगानीका लागि लगन उक्त बैकहरूबीच शुकुबार सम्झौता भएको छ। वित्तीय संस्थाहरूका तर्फबाट सानिमा बैकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत (सीईओ) निश्चलराज पाण्डे र प्रवर्द्धकका तर्फबाट ब्रह्मायणी तथा इन्टिग्रेटेड फन्ड नेपाल कम्पनीका अध्यक्ष भरत पराजुलीले हस्ताक्षर गरे। वित्तीय व्यवस्थापन सम्झौताअनुसार आयोजना निर्माणका लागि बैक तथा वित्तीय संस्थाले लागतको ५५ प्रतिशत ऋण प्रवाह गर्नेछन्। माथिल्लो ब्रह्मायणीको लागत ३ अर्ब १२ करोड ४१ लाख अनुमान छ। त्यसमध्ये बैक तथा वित्तीय संस्थाले २ अर्ब ३४ करोड रुपैयाँ ऋण लगानी गर्नेछ। प्रवर्द्धक कम्पनीले ७८ करोड ४१ लाख लगानी गर्नुपर्नेछ। ब्रह्मायणी आयोजनाका लागि करिब ७ अर्ब ३४ रुपैयाँ लागत अनुमान छ। उक्त आयोजनाका लागि बैक तथा वित्तीय संस्थाले ५ अर्ब ५० करोड रुपैयाँ ऋण प्रवाह गर्ने सम्झौता भएको छ। बाँकी २५ प्रतिशत अर्थात् १ अर्ब ८४ करोड रुपैयाँ स्वर्पुजी प्रवर्द्धक कम्पनीले लगानी गर्नेछ। दुवै आयोजना आगामी ०८२ सालभित्र पूरा गर्ने प्रवर्द्धक कम्पनीका अध्यक्ष पराजुलीले जानकारी दिए। आयोजनको प्रवेशमार्ग र क्याम्प निर्माण अन्तिम चरणमा पुगेको छ। मुलुकको आर्थिक अवस्था सुधारका लागि विद्युत् आयोजनाहरूको विकास अपरिहार्य रहेको उपप्रधान तथा गृहमन्त्री नारायणकाजी श्रेष्ठले बताए। स्रोत सुनिश्चित हुनु आयोजना निर्माणका लागि महत्वपूर्ण खुड्किलो भएको उनको भनाइ छ। दुवै आयोजनाको विद्युत् खरिद सम्झौता भइसकेको छ। ब्रह्मायणीबाट उत्पादित बिजुली १५ किमि प्रमाणण लाइनमार्फत प्रस्तावित पाइटाइड स्वस्वसेनमा जोडिनेछ।

महासंघमा...

'पर्याप्त परामर्शविना कानुन बनाउंदा एवं पुराना कानुनहरू अद्यावधिक नगर्दा व्यवसायीले धेरै समस्या भोग्नुपरेको छ,' श्रेष्ठले भने, 'त्यसैले पर्याप्त परामर्शसहितका तथ्यमा आधारित नीति नियम बनाउन मेरो निरन्तर प्रयत्न, पहल र पैरवी हुनेछ।' महासंघको कार्यक्षमता र प्रभावकारिता बढाउन प्रदेश तथा स्थानीय सरकारहरूसँग सहकार्य गर्दै दोहोरो कर प्रणालीमा सुधार, व्यवसाय दर्ता

सञ्चालन र खारेजी प्रक्रियामा सहजता, घरेलु तथा साना उद्योग तथा व्यवसायहरूको समस्या समाधानका लागि महासंघ र स्थानीय सरकारहरूसँगको सहकार्यलाई विशेष जोड दिने उनको भनाइ छ। धोषणा कार्यक्रममा अञ्चलले स्थानीय उत्पादनहरूको प्रवर्द्धन गर्दै औद्योगिक विकासमा अग्रगण्य बन्दुमुर्नै बताए। नेपाल जस्तो मुलुकमा कुनै पनि व्यवसाय टिकाउन व्यवसाय विस्तार गर्न जरुरी भएको र निजी क्षेत्रको नेतृत्वले साना एवं मझौला व्यवसायीका समस्यालाई समेत सम्बोधन गरेर सँगै अगाडि बढ्नुपर्नेमा उनले जोड दिए। महासंघलाई नयाँ उचाइमा पुऱ्याउन, संस्थाको व्यावसायिक क्षमता अभिवृद्धिका साथै संस्थागत प्रभावकारिता बढाउन आफ्नो वाचाप्रत्यालाई आधार मानेर काम गर्ने अञ्चलको दावी छ।

प्रतिबद्धता गर्न जरुरी रहेको उनको भनाइ छ। 'केही निर्माण व्यवसायीको राजनीतिक पहुँच यस्तो छ कि कारवाहीको बुरा गर्नभित्तिकै शक्ति केन्द्र पुगेर त्यसलाई रोक्न लगाउँछन्,' उनले भने, 'यस्तो चुनौतीलाई अहिलेका मन्त्रीले खिचार्दै काम नगर्ने निर्माण व्यवसायीलाई कारवाहीको दायरामा ल्याउन सक्नुपर्छ।' पूर्वमन्त्री श्रेष्ठले सुरु गरेका केही काम राम्रा भएकाले त्यसलाई अहिलेका मन्त्रीले निरन्तरता दिँदा काम देखिने उनले बताए। सडक पूर्वाधारमा रहेका वैधित्यको अन्त्य गर्न मन्त्रालय तहबाटै नियमित अनुगमन हुन जरुरी रहेको सिटौलाले जनाए। 'सडक पूर्वाधारमा ठेक्का भएर पनि धेरै काम अलपत्र छन्, अपूरा छन्,' उनले भने, 'यसलाई व्यवस्थापन गरिनुपर्छ।' पूर्वभौतिकमन्त्री श्रेष्ठले अघि बढाएका राम्रा कामलाई निरन्तरता दिँदै अघि बढ्ने भौतिकमन्त्री ज्वालाले बताएका छन्। 'त्यतिबेला बनेका राम्रा काम र संरचना नियमित हुनेछन्,' उनले भने, 'पूर्वभौतिक मन्त्रीहरूसँग पनि सुझाव लिएर अघि बढ्छौं।' पहिलाका मन्त्रीले सुरु गरेका राम्रा काम नरोकिने उनको भनाइ छ। 'केही परिवर्तन गर्नुपर्ने भए त्यसमा स्वयन्धित निकायसँग छलफल गरेर मात्र निर्णय गर्छौं,' उनले भने, 'रुग्ण ठेक्काको हकमा चाँडो काम सक्न ताकेता गर्छौं, अहिले काम गर्ने समय पनि हो, कर्मचारीलाई तैनाथ बनाएर निर्माणको कामलाई निरन्तर अघि बढाउँछौं।'

श्रेष्ठले थालेका...

'नयाँ मन्त्रीले ठूलो समस्याका रूपमा रहेको लाइसेन्स वितरणलाई सहज बनाउन सके सेवाग्राहीलाई धेरै सहज हुनेछ,' मन्त्रालयका एक कर्मचारीले भने, 'त्यसका लागि नयाँ मेसिन खरिद गरेर चाँडो सञ्चालनमा ल्याइनुपर्छ।' त्यसै एक वर्षअघि इन्भोस्ट नम्बर प्लेट जडानका लागि ताकेता गरिए पनि अहिलेसम्म यो अनिवार्य हुन सकेको छैन। मन्त्री श्रेष्ठले इन्भोस्ट नम्बर प्लेट नेपालीमा पनि राख्ने कार्ययोजना अघि बढाएको र कम शुल्कमा इन्भोस्ट नम्बर प्लेट जडान गर्ने समझदारी भएको बताएका थिए। अब यसलाई मन्त्री ज्वालाले कार्यान्वयनमा लानुपर्ने विभाग स्रोतको भनाइ छ। मन्त्री श्रेष्ठले लाइसेन्स नवीकरणको समय ५ वाट १० वर्ष पुऱ्याउन लागिएको बताए पनि यसलाई कार्यान्वयनमा ल्याउने चुनौती छ। राजधानीकै बौद्ध-जोरपाटी, बालाजु-वाइपास, साततले-भण्डारी गार्मेन्ट-बालुवाखानी, आकाशेश्वर-कुष्ण मन्दिर, सिद्धार्थमार्ग-बुद्धनगर, रत्नराज्य स्कूल-पाण्डेश्वर मन्दिर सडकको ठेक्का भएको लामो समय विन्दा निर्माणको काम

सकिएको छैन। हुलाकी राजमार्गका ७, मध्यपहाडीका १२ र उत्तर-दक्षिण तथा व्यापारिक मार्गका ९ वटा ठेक्का सुरु छन्। यी सडकको काम हिलोमा असारभित्र सक्ने र १५-१५ दिनमा आयोजना कार्यालयबाट प्रगति विवरण लिइने गरी ठेकेदारबीच गति फागुनमा सहमति गराइएको थियो। तर अहिलेसम्म कहिकहाँ ठेक्का तृगुण्यो, मन्त्रालयले विवरण सार्वजनिक गर्न सकेको छैन। काठमाडौं उपत्यकाका सडकलाई खाल्डारहित बनाउने भनिए पनि अर्कै खाल्डा टाल्ने काम सकिएको छैन। सडक विभाग, महानगरपालिका, अधिकांशसम्मन् वार्गमती सभ्यता एकीकृत विकास समितिलगायत निकायअन्तर्गत सडक पर्ने भएकोले पनि खाल्डाबुल्डी अर्कै पुग्न सकिएको छैन। सबैभन्दा बढी खाल्डाबुल्डी अहिले करिडोर सडकमा छन्। सबैभन्दा बढी सवारी चाप हुने नारायणगढ-नुदवल सडक निर्माणको काम थियो गतिमा छ। म्याड सकिँदा प्रगति २८ प्रतिशत पुगेको मन्त्रालयको दावी छ। कम्ला-कञ्चनपुर, मुग्लिङ-पोखरा सडक विस्तारमा पनि सोचेअनुरूप प्रगति छैन। भूभागको कंकडभिट्टादेखि सुनसरीको इन्द्रवासमा पूर्व-पश्चिम विद्युतीय रेलमार्ग बनाउने भन्दा सरकारले करिब ५ हजार ४ सय किता जमिन रोक्का राखेको छ। मुआब्जासमेत नदिए ३४ महिनादेखि खरिदविहीनलगायत गतिविधि गर्न नपाउने गरी रोक्का राखिएपछि रेलमार्ग निर्माण हुने क्षेत्रका स्थानीय

मार्गमा छन्। सरकारले जग्गा रोक्का राख्दा धेरैजसो स्थानीयको घर व्यवहार बिग्रिएको छ। तर भौतिक मन्त्रालयले भने अहिलेसम्म मुआब्जाका लागि बजेट व्यवस्थापन गर्न सकेको छैन। तीन वर्षदेखि मुआब्जा वितरण गर्ने भनिए पनि स्रोत सुनिश्चितता नभएको भन्दै रेल विभागले मुआब्जा वितरण गर्न सकेको छैन, जसले गर्दा जग्गा रोक्कामा परेका स्थानीय आक्रोशित छन्। यसको छिनोफानो गर्ने काम मन्त्री ज्वालाले जिम्मेवारीभित्र पारेछ। चक्रपथ दोस्रो खण्ड (कलकी-वसुन्धरा) डिजाइनको काम अघि बढाइएको छ। मन्त्री श्रेष्ठ, नेपालका लागि चिनीयाँ राजदूत छन सोडलगायतको संयुक्त टोलीले गति फागुन ११ मा सडक विस्तार गर्ने खण्डको स्थलगत निरीक्षण गरेपछि, डिजाइनको काम अघि बढाइएको हो। डिजाइनको काम सकेर छिट्टो ठेक्का प्रक्रियामा लाने काम पनि मन्त्री ज्वालाले गर्नुपर्नेछ। नत्र यो सडकको निर्माणले गति लिनेछैन। मन्त्री श्रेष्ठले गरेका केही काम सालवसाली भएको पूर्वसचिव तुलसी सिटौला बताउँछन्। 'सडकका खाल्डाबुल्डी पुग्ने, सडक ओभरले (पिचमाथि पिच) गर्ने यस्ता काम बर्सेन गरिने हुन्,' उनले भने, 'तर काम नगर्ने निर्माण व्यवसायीलाई कारवाही गर्ने भन्नुभएको थियो, यो चुनौतीको विषय हो। यसमा ठूलो अडान नलिए काम नगर्ने निर्माण व्यवसायीलाई सुधार गर्न गाई छ।' काम नगर्ने निर्माण व्यवसायीमा सुधार ल्याउन राजनीतिक

Table with 5 columns: Company Name, Opening Date, Closing Date, Current Status, and Share Price. Lists various companies like Yugal, AIEM, Godrej, Samsad, etc.

FHI 360 Nepal Request for Quotation (RFQ) for Scooters. Includes details about the international NGO, submission deadline (April 12, 2023), and contact information.

एकीकृत शहरी विकास केन्द्र शिलवन्दी दरभाउ पत्र आह्वान सम्बन्धी सूचना. Details about the urban development center's call for proposals, including contact info and website.

INVITATION TO GENERAL PUBLIC FOR BIDDING. UNDP in Nepal invites sealed bids for surplus used vehicles. Includes bid submission details and contact info.

स्वावलम्बन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. Swabalanban Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd. Details about the financial institution's call for proposals, including contact info and website.

भेडा पछ्याउँदै बुकीतिर

भेडा चराखर लेकबेसी गर्ने पुरानो घुमन्ते संस्कृति हो, किसानहरू आफ्नै पात्रो हेरेर गोठ सार्ने तिथि मिलाउँछन्

■ प्रकाश बराल (बागलुङ)

फागुन महिनाभर शिवपुरीमा १ सय ५० भेडा चराएका बाँडगाड गाउँपालिका-८ रणसिकिटीका पृथ्वीराज श्रेष्ठ यतिवेला भेडीखोरतर्फ भेडा खेदिरहेका छन्। ३ सय भेडाका धनी राजेन्द्र श्रेष्ठले भने फागुनमा पाण्डवखानीको रमुवामा चराए। अहिले भेडीखोर हुँदै लुकुरवन पुगिसकेका छन्। गर्मी बढ्दै जाँदा भेडी गोठाला बथान खेदिर लेकतर्फ उक्निरहेका हुन्। अब उनीहरूले बोड गादाभान, बोडखानी, वराहताल, गुर्जाघाट हुँदै होरपाटन र बुकीसम्म भेडा पुऱ्याउँछन्।

भेडीको तेस्रो सातासम्म बुकीमा वसेर भेडा चराएपछि उनीहरू सोही वाटो हुँदै गाउँ फर्कन्छन्। भेडापालन र गोठ सार्ने यहाँका किसानको पुख्र्यौली पेशा हो। यो वाटोमा दर्जनौं खर्क छन्। ती खर्कमा चित्राले बाँसेर अस्थायी गोठ बनाउँदै गोठाला लेकबेसी आउजाउ गर्छन्। 'बाजले यही पेशा गरेका थिए, बाबुबाट मैले काम सिकेको छु' राजेन्द्रले भने, 'बाबुको जीवन भेडीगोठमै बित्यो, मेरो पनि भेडीगोठमै बित्नेछ।' भेडीगोठमै उनले २५ वर्ष बिताइसके। जाडोमा ओल भाँगिएका भेडालाई गर्मी बढ्दै जाँदा लेकतर्फ लगेका छन्। भेडाको गतिमा गोठाला पनि लेकबेसी गर्ने चलन वर्षौंदेखि चलेको बडाअग्रज जंगबहादुर बराल बताउँछन्। चैत-बैशाखमा सोलेडादेखि मालिकाको धुरीसम्म भेडा लैजाने गर्छन्। जेठ लावा बुकी पुऱ्याइन्छ। बुकीमा कम्तीमा ३ महिना बसेपछि अर्नि बेसी फर्छन्। अर्थात्काँडा जाडो हुने पुस र माघमा भने गाउँमै ल्याएर गोठमा पालिन्छ। 'दुई महिनासम्म आफ्नै बारीमा राखेर घाँस, कोदो र गहू तथा जौको नल खुवाएर बारी मिलाउनु बनाउँदा उत्पादन पनि बढ्छ,' राजेन्द्रले भने, 'त्यही मलले आलु र भाँगो राम्रो फलाउन

तस्विर : प्रकाश/कान्तिपुर

बागलुङको बाँडगाड-८ रणसिकिटीका किसान भेडा लिएर लेक सार्ने।

सकिन्छ।' जाडोमा जंगलमा चराउन लैजाँदा हिउँ परेर अलपत्र परेने भएकाले घरछेउकै बारीमा राखेर पाल्ने गरेको उनले बताए। पहिला थोरै भेडा पाल्ने किसान व्यावसायिक बन्न थालेका छन्। वर्षौंदेखिको स्याहारले भेडामा लाग्ने रोगसमेत उनीहरूले जान्छन्। विरामी पर्दा वा घाइते भएमा जंगलकै जडीबुटी खुवाउने र लगाउने गर्छन्। भेडीमा गर्भ तुहिन समस्या आउनका बेला छ। उपचारका लागि पशु चिकित्सकको खोजी गरे पनि नपाएको उनीहरूले गुनासो गरे। 'पाठापाठीमा निमोनियाको समस्या देखिँदा मर्ने दर बढी छ,' पशुपालक मनबहादुर सुनारले भने, 'यो विषयमा खबर गरे पनि उपचार पाइएको छैन।' लामो समय गोठमा बस्नुपर्ने भएकाले किसानले आफू ना लागि लगेको औषधिसमेत खुवाएर कतिपय भेडा बचाएको उनी बताउँछन्।

उनीहरूले पालेका अधिकांश भेडा गाउँघरमै विक्री हुन्छन्। पुजाका लागि र चाडपर्वमा काटेर खानेहरूले किन्ने गरेका छन्। २ वर्ष

कटेको साँढ भएमा ४० हजार रुपैयाँसम्ममा विक्री हुन्छ। अन्य भेडीलाई २० हजारदेखि २५ हजार पर्छ। किसानले वर्षमा २ देखि ४ लाख रुपैयाँ कमाएर घर पठाउने गरेका छन्। त्यसबाहेक भेडी गोठमा बस्ने-खाने खर्च पनि उनीहरूले जोडो गरेका छन्।

पश्चिम बागलुङको बाँडगाड, होरपाटन, तमान खोला र निसी खोलामा खसीबोका आयात हुँदैन। पछिल्लो समय जिल्लामै मासु पशु चिकित्सकको खोजी गरे पनि नपाएको उनीहरूले गुनासो गरे। 'पाठापाठीमा निमोनियाको समस्या देखिँदा मर्ने दर बढी छ,' पशुपालक मनबहादुर सुनारले भने, 'यो विषयमा खबर गरे पनि उपचार पाइएको छैन।' लामो समय गोठमा बस्नुपर्ने भएकाले किसानले आफू ना लागि लगेको औषधिसमेत खुवाएर कतिपय भेडा बचाएको उनी बताउँछन्।

उनीहरूले पालेका अधिकांश भेडा गाउँघरमै विक्री हुन्छन्। पुजाका लागि र चाडपर्वमा काटेर खानेहरूले किन्ने गरेका छन्। २ वर्ष

बसिन्छ,' तमान खोला गाउँपालिका-३ का रत्नबहादुर रोकाले भने, 'मौसमअनुसार भेडाले पनि विस्तारै लेकतर्फ चर्न खोज्छन्।' भेडाको बथानले पनि लेक जाने र ओल फर्ने लक्षण देखाउने उनले बताए। भेडी गोठालाले गाउँका मुखिया वा जाने-बुकेका बुढापाकाबाट सुरुन हेर्छन्। सुरुन लाग्यो भने भेडा मर्ने वा कुनै घटना हुन सक्ने स्थानीयको भनाइ छ। पशुवस्तुको गोठ सार्ने, बाँस निगाले र काठका लागि रूख काट्ने काममा पनि सुरुन छल्ने चलन छ।

सर्दौ जाँदा कतिपय स्थानका गोठमा भेडासँगै गाईगोरु पनि राखिन्छ। यहाँको रणसिकिटी, रमुवा र तमान खोलामा फर्कने १ सयभन्दा बढी भेडा तथा गाईगोरुको गोठ समयअनुसार लेकबेसी सार्ने गरिएको छ। गर्मी बढेपछि खाना, कपडा र अन्य सामान बोकेर घरमा पालेका गाईभैसी र भेडावाखा खेद्वे होरपाटन उक्लने चलन छ।

भेडा चराउँदै जहाँ पुग्छन्, त्यहाँ बास बस्छन्। समूहमा यात्रा गर्दा १० जनासम्म गोठालाले मिलेर भेडाको सुरक्षा गर्छन्। हेरेकका एए-एक वटा भेटे कुरुर साथैमा लैजान्छन्। बगल छाडेर अन्यत्र हिँडेका भेडालाई फर्काउन कुरुरले सहयोग गर्छन्। लेकमा कहिलेकाँही चितुवाले भेडा खाइदिन्छ। धेरै कुरुर हुँदा चितुवासमेत लखेट्छन्। 'लेकमा प्रायः चितुवा आउँदैन, कहिलेकाँही आयो भने एकादुई भेडा खाइदिन्छ,' बरालले भने, 'ओल फर्ने बेला वरु चितुवाको होसियार हुनुपर्छ।' बरालका पनि ६० भेडा छन्। उनले छिमेकी खरबहादुर श्रेष्ठको साथमा ती भेडा चरनमा पठाएका छन्। रणसिकिटीमा ५० भन्दा बढी व्यावसायिक भेडा किसान छन्। उनीहरूले करिब १० हजार भेडा पालेको बरालको अनुमान छ।

दुर्गममा उडान...

पाइलटहरूले दुर्गमका विमानस्थलमा स्थानीयको भीड लाग्ने गरेको पनि सुनाए। प्रायः पहाडका विमानस्थलमा स्थानीयको भीड लाग्छ, प्रहरीले नियन्त्रण गर्दैन। जहाज पार्किङ गर्नेबित्तिकै मानिसहरूको भीड लाग्छ। कतिपय त जहाजभित्रै आइपुग्छन्, एक पाइलटले भने, 'जहाज बरिपरि आएर भिँडेयो खिच्ने, टिकटक बनाउने प्रवृत्ति छ। तर, प्रहरी तमासे बन्छ। यो समस्या सबैभन्दा धेरै सिमकोट विमानस्थलमा छ।'

कतिपय जुनियर पाइलटहरूले आफ्नै कम्पनीबाट पनि पीडित भएको बताए। वेलेमा तलब नपाइने, पाइलट थोरैमा चित्त बुझाउनुपर्ने, तालिममा भेदभाव हुने गरेको उनीहरूको भनाइ छ। जोमसोममा तारा एयरको जहाज दुर्घटनाको प्रसंग जोड्दै पाइलटहरूले भने, 'कोपाइलटले देशभर ५२ विमानस्थल छन्। यीमध्ये १९ वटा बन्द छन्। चालु ३३ महिनामा तालिम र जाँचमा पठाउनुपर्छ। क्याप्टेन अप्यारोमा पर्दा कोपाइलटले

सुधार्न सके दुर्घटना कम हुन्छ। तर, त्यसका लागि योग्य बनाउने तालिमको अवसर कम छ। जोमसोम उडानमा दुर्घटनामा परेको ताराको जहाजमा फ्रंस ट्रेनी कोपाइलट थिए। काठमाडौंसहित देशभर ५२ विमानस्थल छन्। यीमध्ये १९ वटा बन्द छन्। चालु ३३ महिनामा तालिम र जाँचमा पठाउनुपर्छ। क्याप्टेन अप्यारोमा पर्दा कोपाइलटले

पश्चिमको बकाइ, बाजुरादेखि हुम्ला, मुगु, मुस्ताङ, रामेछाप हुँदै पूर्वमा सोलु र ताप्लेजुङसम्म फैलिएका यी विमानस्थलमा अहिले सीता, तारा, निगम र समिट एयरका १९ सिटै साना १३ वटा वायुयानले व्यावसायिक र चार्टर उडान गर्दै आएका छन्। यी विमानका लागि ३३ जना जुनियर पाइलट छन्, उनीहरूमध्ये ३ जना महिला हुन्।

VACANCY ANNOUNCEMENT

Lalitpur Engineering College - LEC (Affiliated to TU), centrally located at Chakupat, Patandhoka, Lalitpur; is seeking for few personnel to work on full-time basis for the following positions:

S.N.	Positions	No.	Minimum Qualification	Faculty/Specialization
1	Principal	1	PhD preferred/ME/MSc with 10 years of teaching experience.	Engineering
2	HoD (Civil Engineering)	1	PhD preferred/ME/MSc with 5 years of teaching experience.	Civil Engineering related subjects
3	Lecturer/Asst. Lecturer	1	MSc/ME/BE with 1 year of teaching experience.	Civil /Structural Engineering

All interested individuals who meet the minimum qualifications are encouraged to apply for these positions. Application with updated CV and covering letter should be sent by e-mail to info@lec.edu.np by 3:00 PM on Wednesday, 29th Chaitra, 2079. Short-listed candidates will be invited to participate in an interview and observation classes.

Lalitpur Engineering College

Vacancy Announcement

Him Rashmi High School/College invites applications from deserving candidates for the following positions.

Level	Subject/Faculty	Qualification
1. Pre-Primary	English, Maths, English Language Teacher	At Least +2 Passed
2. Primary/Basic	English, Maths, Science, Social	Bachelor's Degree
3. Secondary	English, Maths, Science, Social, Computer	Master's Degree
4. +2 Level (Day Shift)	Physics, Chemistry, Zoology, Botany, Maths, English	Master's Degree
5. All Level	School Nurse	At least PCL in Nursing
6. All Level	ECA Head	At least +2 Passed
7. IT Head	IT Department	At least B.Sc.CSIT/BIT

Interested and deserving candidates are encouraged to apply their applications and CV to himrashmishchool7@gmail.com within 15 days.

Him Rashmi High School/College

Tarakeshwor-09, Kathmandu

Tel: 01-4026296, 9851174036, 9851013286

e-mail: himrashmishchool7@gmail.com

HELVETAS NEPAL

VACANCY ANNOUNCEMENT

HELVETAS Swiss Intercooperation Nepal is a Swiss non-governmental organization actively contributing to the improvement of the living conditions of poor and disadvantaged people in Nepal.

HELVETAS Swiss Intercooperation Nepal invites applications for the following position from young and committed Nepali citizens for our anticipated TVET project that will be implemented in all seven provinces through the provincial government.

1. Position: Province Manager - 1 no

Job Purpose: Lead the province Project Support Unit. Work closely with the Project Coordination and Implementation Unit of the relevant province ministry. Provide technical assistance to provincial government with (PG) and local governments (LGs) for the implementation of the project activities. Collaborate with PG, LGs, private sectors, and their associations in respective provinces regarding the TVET. Facilitate to establish TVET coordination unit/skill development unit within industry associations as necessary and be responsible for the respective province office's finance, administration, and human resource management.

Required Education, Experience, and Social Competence:

Master's degree in Development Studies, Social Science, Business Management, or any relevant discipline. Minimum 7 years of working experience in project/program implementation with 3 years of working experience in a TVET sector with similar responsibilities with experience of managing finance, administration, and human resources of the project. Working experience with industry associations/chambers will be an advantage. Commitment towards gender equality, social inclusion, and poverty reduction is a must.

Duty Station: Province headquarter of Gandaki Province

Duration: till 15 July 2025.

Salary and Benefits: As per the rules and regulations of Helvetas Nepal.

Priority will be given to the local candidates (from or from the surroundings of the duty station).

Application Procedures: Interested candidates who meet above requirements are requested to visit our website at <http://apply.helvetas.org.np> and submit an application through the online portal. The detailed job description is available on the website.

Telephone inquiries will not be entertained. Only short-listed candidates will be contacted for the selection process. Helvetas Nepal reserves the right to reject any or all applications without assigning any reasons.

Helvetas Nepal promotes workforce diversity and applies positive discrimination to candidates from discriminated groups (women, Dalit, Janajati, Madhesi/Terai, and other minority communities).

Deadline for submission of application: 18 April 2023.

सरकारले किनेन...

कालिक १६ मा बसेको मन्त्रिपरिषद बैठकले ०९९/८० का लागि मोटा धानको न्यूनतम मूल्य प्रतिक्विन्टल २९ सय ६७ रुपैयाँ र मध्यम धानको मूल्य प्रतिक्विन्टल ३१ सय २८ रुपैयाँ तोकेको छ। मूल्य पोहोचको तुलनामा प्रतिक्विन्टल २ सय २६ रुपैयाँसम्म बढी हो। तर, स्थानीयले प्रतिक्विन्टल २२ सय रुपैयाँदेखि २४ सय रुपैयाँमा धमाधम विक्री गरेका थिए। सरकारले तोकेको न्यूनतम सभरथन मूल्यमा किसान लाभान्वित हुन सकेन।

सरकारी तवरबाट धान खरिदमा हिलाइ भएपछि नेपाल किसान महासंघ र अखिल नेपाल किसान महासंघले मंसिरमा विरोधसमेत गरेका थिए। यी दुई संस्थाले पत्रकार सम्मेलन गरेर धर्ना दिने र तत्काल खरिद नभए डिपोहरूमा ताल्चा लगाउने जनाएका थिए। उनीहरूले माइतीघर मण्डलमा प्रदर्शनसमेत गरेका थिए। खाद्य कम्पनीको शाखा कार्यालयमा धर्ना र ताल्चाबन्दीसमेत गरेका थिए। त्यसपश्चात् धान किन्न तातेको सरकारले खरिद लक्ष्य भने भेटाएन। धान किनेर किसानलाई

लाभ पुऱ्याउने भन्दै खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीको सञ्चालक समितिले बैठकले ३० हजार २ सय टन धान किन्ने निर्णय गरेको थियो। धान किन्न ९८ करोड ९९ लाख रुपैयाँ विनियोजन भएको थियो। तर, सञ्चालक समितिले गरेको निर्णयमा व्यवस्थापनले खरिद गर्न इन्कार गर्‍यो। व्यवस्थापनले परिणाम घटाएर २१ हजार ४ सय टनमा फारिदियो। तर उक्त परिणामसमेत किनेन।

कम्पनीका नायब कार्यकारी अधिकृत श्रीमणिगण खनालले धान खरिदका लागि खाद्यका सबै डिपोहरू खुला गरिएको उनले बताए। 'सरकारले तोकेको मूल्यमा खरिद गर्ने खाद्यको गुणस्तरभित्र रहेर डिपो खुला गरेका थियो, विक्री गर्न आउने किसानको धान खरिद भएको छ,' उनले भने, 'तर बजारबाट बाहिर गएको हुन सक्छ, त्यही भाएर धेरै किसान आएनन्।'

खाद्यले ११ जिल्लाबाट धान खरिद गर्ने जनाए पनि सबै जिल्लाबाट खरिद गर्न सकेन। सबैभन्दा बढी धनगढीबाट ३

हजार १३ टन, राजापुरबाट ३ हजार २ टन, लहानबाट २४ सय ५१ टनलायत जिल्लाबाट धान किनेको छ। 'जनकपुर, भैरहवा, जुम्लाबाट किन्न सकेनौं। खरिद प्वाइन्ट एउटा मात्रै हुँदा लक्ष्य भेटाउने सकिँदैन, एक कर्मचारीले भने, 'खरिद प्वाइन्ट कार्यालय बाहिर पनि विस्तार गर्न सके सुधार हुन्थ्यो।' खाद्यले जुम्लाबाट ३ सय टन मार्सी खरिद गर्ने लक्ष्य थियो।

कृषि मन्त्रालयले सहकारीमार्फत ३ लाख टन धान खरिद गर्ने जनाएको थियो। न्यूनतम सभरथन मूल्यमा धान खरिद गर्ने सहकारीलाई प्रतिक्विन्टल १ सय १२ रुपैयाँका दरले व्यवस्थापन खर्च उपलब्ध गराउन ३३ करोड विनियोजन गरेको छ। त्यसका लागि 'न्यूनतम सभरथन मूल्यमा धान खरिद र व्यवस्थापन गर्नेसम्बन्धी निर्देशिका २०७७' मार्फत अनुदान दिनेसमेत व्यवस्था गरेको छ। प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनामार्फत न्यूनतम सभरथन मूल्यमा धान खरिदका लागि छिट्टै सूचना प्रकाशन गरिए पनि खरिदमा प्रभावकारी भएन।

हजार १३ टन, राजापुरबाट ३ हजार २ टन, लहानबाट २४ सय ५१ टनलायत जिल्लाबाट धान किनेको छ। 'जनकपुर, भैरहवा, जुम्लाबाट किन्न सकेनौं। खरिद प्वाइन्ट एउटा मात्रै हुँदा लक्ष्य भेटाउने सकिँदैन, एक कर्मचारीले भने, 'खरिद प्वाइन्ट कार्यालय बाहिर पनि विस्तार गर्न सके सुधार हुन्थ्यो।' खाद्यले जुम्लाबाट ३ सय टन मार्सी खरिद गर्ने लक्ष्य थियो।

कृषि मन्त्रालयले सहकारीमार्फत ३ लाख टन धान खरिद गर्ने जनाएको थियो। न्यूनतम सभरथन मूल्यमा धान खरिद गर्ने सहकारीलाई प्रतिक्विन्टल १ सय १२ रुपैयाँका दरले व्यवस्थापन खर्च उपलब्ध गराउन ३३ करोड विनियोजन गरेको छ। त्यसका लागि 'न्यूनतम सभरथन मूल्यमा धान खरिद र व्यवस्थापन गर्नेसम्बन्धी निर्देशिका २०७७' मार्फत अनुदान दिनेसमेत व्यवस्था गरेको छ। प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनामार्फत न्यूनतम सभरथन मूल्यमा धान खरिदका लागि छिट्टै सूचना प्रकाशन गरिए पनि खरिदमा प्रभावकारी भएन।

VACANCY ANNOUNCEMENT

Plan International is an independent development and humanitarian organisation that advances children's rights and equality for girls. Working together with children, young people, our supporters and partners, we strive for a just world, tackling the root causes of child poverty and to create a more equal world for girls facing girls and vulnerable children. Plan International has 85 years' experience doing this in more than 70 countries. Plan International has been working in Nepal since 1978.

We invite applications from interested candidates with priority from females, minority and youth groups for the following positions:

1. Technical Advisor-Protection (Fixed-Term for 2 years based in Regional Office-West)

Responsibility: Provide technical expertise in developing and delivering Plan International Nepal's strategy on Child Protection; Guide project leads in designing and monitoring projects related to Child Protection program; Responsible for capacity development of Plan International Nepal and its partner staff on Child Protection related projects; Ensure high quality delivery of program and influencing through field offices and partners.

2. Resource Mobilisation Manager (Fixed-Term for 2 years based in Country Office)

Responsibility: Facilitate programme design and development process to produce qualitative and competitive concepts/proposals to contribute in Plan International Nepal's ambition to help one million girls learn, lead, decide and thrive to eliminate child, early and forced marriage in Nepal; Identify new opportunities in the market to expand Plan International's range of partnerships and institutional donor funding for humanitarian and long-term development programmes.

3. Project Coordinator for Climate Resilient WASH Project (Fixed-term until 31 March 2024 based in Jumla)

"Climate Resilient WASH" project is envisioned to strengthen community resilience through gender transformative and disability inclusive disaster risk management, climate change adaptation and WASH promotion remains core through WASH interventions in the community. The project will support to recover and rehabilitate WASH facilities and services, promote climate resilient WASH facilities, promote gender responsive menstrual hygiene management MHM services and make schools and communities resilient at the face of disaster. The proposed project is planned in three rural municipalities (Hima, Sinja and Kanakasundari) of Jumla district of Karnali province.

Responsibility: To ensure the achievements of intended outcomes and impacts by strengthening Climate Resilient WASH governance and institutional framework through municipalities; To support to review of engineering design of WASH interventions with quality assurance of implementation; To support local government for effective and efficient delivery of inclusive, gender friendly, resilient and sustainable WASH initiatives.

* All the positions above are re-advertised thus, applicants who have applied earlier need not apply.

To Apply,

Log on to www.p2p.com.np for details of job position. The deadline for application is **Wednesday, 19th April 2023**. Applications are solely accepted through People2People online application procedures. Only shortlisted candidates will be contacted for further selection process. Canvassing at any stage of processes shall lead to automatic disqualification. Due to the urgency of the positions, recruitment will be held on rolling basis and Plan International reserves the right to select a candidate prior to the deadline.

Say Yes! To Keeping Children and Programme Participants Safe and Protected.

राहदानी दुरुपयोग...

जिल्ला सरकारी वकिलको कार्यालय र उच्च सरकारी वकिलको कार्यालयको निर्णयको हवाला दिँदै महान्यायाधिवक्ता दीनमणि पोखरेलले मुद्दा चलाउन नपर्ने भनी गरेको निर्णयमाथि सर्वोच्चले प्रश्न गरेको हो।

अधिवक्ता युवराज पौडेलले महान्यायाधिवक्ता पोखरेल, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौं, अध्यागमन विभाग, प्रहरी प्रधान कार्यालय, जिल्ला प्रहरी परिसर काठमाडौं, निर्वाचन आयोग र रिव लामिछानेलायतलाई विपक्षी बनाएर रिट दर्ता गरेका थिए। रिटमाथि युवराज सुनुवाइ गर्दै सर्वोच्चका न्यायाधीश हरिप्रसाद फ्यालको इजलासले कारण देखाउ आदेश जारी गरेको हो। महान्यायाधिवक्ता कार्यालयलायत विपक्षीलाई बाटोको स्यादबाहेक आदेश प्राप्त भएको मितिले १५ दिनभित्र जवाफ पेश गर्न भनिएको छ।

रिट निवेदकका तर्फबाट बहस गरेका वरिष्ठ अधिवक्ता सुरेन्द्र भण्डारीले अमेरिकी नागरिकका हैसियतमा नेपाल आएका लामिछानेले राज्यलाई फुटो विवरण दिएर राहदानी लिएको जिकिर गरेका थिए। 'अमेरिकी नागरिक भएका बेला उहाँले नेपालको राहदानी लिनुभयो। राहदानी लिन फारम भर्दा आफू नेपाली नागरिक हुँ भन्नुभएको छ,' भण्डारीको तर्क थियो, 'नेपाली नागरिक हुँ भनेर फुटा, गलत सूचना दिएर नेपालको राहदानी प्राप्त गर्नुभयो। राहदानी ऐन २०२४ को दफा ५ तथा राहदानी ऐन २०७६ ले फुटा सूचना दिएर राहदानी प्राप्त गर्नुलाई कसुर मानेको छ। त्यसैले तथ्यगत रूपमा नै स्थापित भएको, प्रमाणले स्थापित गरेको कुरालाई महान्यायाधिवक्ताले मुद्दा नचल्ने भन्नु भन्दिन, पाइँदैन। महान्यायाधिवक्ताको निर्णय खारेज हुनुपर्छ।'

रविले नेपालको राहदानी लिएका बेला प्रचलित राहदानी ऐन २०२४ को दफा ५ मा 'जानीजानी फुटा विवरण दिई राहदानी प्राप्त गरेमा

अमेरिकी नागरिकता र राहदानी २०७५ जेठ ४ मा नेपालस्थित अमेरिकी दूतावासमा निवेदन दिएको र सोही साल असार १४ मा अमेरिकी नागरिकता परिचयासम्बन्धी स्वीकृति दिएको देखिएको पनि फैसलामा उल्लेख छ।

साग पदकधारी भूपेन्द्र विजयी

६३ केजी तौल समूहमा कर्णालीका नेत्रकुमारविहृद खन्दे भूपेन्द्र थापा (नीलो) ।

नेपालको नौ वर्षयताकै ठूलो हार

नेपालविरुद्ध दुई गोल गरेकी भियतनामकी ह्युन न्यु (९) । नेपालकी सावित्रा भण्डारी (रातो) लाई रोक्ने प्रयासमा ती माइ । तस्खिर : केशव थापा/कान्तिपुर

नेपाललाई ५-१ ले हराएर भियतनाम ओलम्पिक छनोटमा दोस्रो चरण नजिक पुगेको छ

राजु धिसिङ (काठमाडौं)

नेपाली महिला राष्ट्रिय फुटबल टिमका मुख्य प्रशिक्षक अनन्तराज थापालाई याह थियो कि आफ्नो टिमले विश्वकप खेल्ने तयारीमा रहेको भियतनामविरुद्ध खेल्दै छ । उनले पेरिस ओलम्पिक २०२४ छनोटको पहिलो चरणमा अनुकूल नतिजा निकाल्ने लक्ष्य राखेका थिए । यसको मतलब जित्ने नतिजा । तर, दशरथ रंगशालामा बुधवारको 'पहिलो लेग' मा घरेलु टिममाथि ५-१ को सलज जित्दै भियतनाम दोस्रो चरणका लागि एक कदम अगाडि बढेको छ ।

सिलोडस्थित जवाहरलाल नेहरू रंगशालामा भएको १२ औं दक्षिण एसियाली खेलकुद (साग २०१६) मा स्वर्णको होडमा नेपाल भारतसँग ४-० ले हारेको थियो । त्यसपछि नेपालले बेहोरेको सबैभन्दा ठूलो हार मलेसियासँग ४-१ (मैत्रीपूर्ण खेल/२०१७) र म्यानमारसँग ३-० (महिला गोलकप/२०१९) थियो । ती खेल मलेसिया र भारतमा भएका थिए । त्यसैले नेपालका लागि माथिल्लो स्तरको प्रतिद्वन्द्वी भए पनि भियतनामसँग ५-१ को हार अनपेक्षित नै रह्यो ।

अर्कै हुन सक्थ्यो । उनले नवौं मिनेटमा पाएको अवसरमा बल पोस्टमाथि प्रहार गर्दा घरेलु टिम अग्रता लिन चुक्यो । त्यसको दुई मिनेटअघि पाएको सलज मौकामा बल पोस्टवाहिर हानेकी पाम हाई येनको हेडरमा भियतनामले ११ औं मिनेटमा गोलको खाता खोल्थ्यो । त्यसपछि पाहुना टिम हावी भयो । उनले २० औं मिनेटमा प्रहार गरेको बलमा कसवार बाधक बन्यो । दीपाले २९ र अंमिशाले ३४ औं मिनेटमा पाएका अवसर गुमाए ।

हनुसकथ्यो । नेपालले दोस्रो हाफमा सुधार गर्दै गोलका अवसर बनाइरहेका इन्जुरी समयमा न्युनेन ती तानि नाले पेनाल्टी क्षेत्रवाहिरबाट बल प्रहारमा गोल गरी भियतनामलाई नेपालविरुद्धको पहिलो भेटमा ५-१ को जित दिलाइन् ।

रेसिड सहारा सेमिफाइनलमा

धनगढी (कास)- गौरीगंगा नगरपालिकामा भइरहेको तेस्रो सुदूरपश्चिम गौरीगंगा गोलकप फुटबल प्रतियोगितामा कोहलपुरको रेसिड सहारा क्लब सेमिफाइनल पुगेको छ । सहाराको बुधवार एपीएफको टिमलाई ३-१ ले पराजित गरेको हो ।

नौ खेलाडी सम्मानित

विराटनगर (कास)- कोशी प्रदेश सरकारले क्रिकेटसहित ललित राजवंशी र दीपेश कंडेलसहित ९ खेलाडीलाई बुधवार सम्मान गरेको छ । प्रदेश खेलकुद विकास बोर्डद्वारा आयोजित कार्यक्रममा मुख्यमन्त्री हिक्मत कार्कीले दुवैलाई जनही १ लाख ११ हजार १ सय ११ रुपैयाँसहित कदरपत्र प्रदान गरे ।

प्लानिङ ब्वाइज च्याम्पियन

भरौल गोलकप फुटबल उपाधिका साथ प्लानिङ ब्वाइज क्लब । तस्खिर : अर्जुन सुवेदी/केटीभी

काठिपुट्र संवाददाता (सुनसरी) बराह क्षेत्रमा बुधवार सम्पन्न छैठौं भरौल गोलकप फुटबल प्रतियोगिताको उपाधि 'बी' डिभिजन क्लब प्लानिङ ब्वाइजले जितेको छ । फाइनलमा अर्को बी डिभिजन प्रतियोगिता ब्वाइज युनियन क्लबलाई पेनाल्टी शूटआउटमा ५-४ ले हराउँदै उपाधि जितेको हो । दुवै काठमाडौंका क्लब हुन् । विजेता प्लानिङ ब्वाइजले ५ लाख र उपविजेता ब्वाइज युनियनले २ लाख रुपैयाँ पुरस्कार पाए । निर्धारित समयमा दुवै टिमले १-१ गोल गरेका थिए । पेनाल्टीमा प्लानिङ ब्वाइजका पाँच खेलाडीको प्रहार गोलमा परिणत हुँदा ब्वाइज युनियनका चार खेलाडीमात्र गोल गर्न सफल भए ।

म्याराथन विजेतालाई अढाई लाख

पुरुषतर्फ दोस्रोले १ लाख ५० हजार, तेस्रोले १ लाख, चौथोले ५० हजार, पाँचौंले ४० हजार, छैटौंले ३५ हजार, सातौंले २५ हजार, आठौंले २० हजार, नवौंले १५ हजार र १० औं हुनेले १० हजार रुपैयाँ पुरस्कार पाउने छन् ।

हिवलचेयर बास्केटबल सुरु

काठमाडौं (कास)- नेपाल स्थाइनल कड इन्जुरी स्पोर्ट्स एसोसिएसनको आयोजनामा बुधवार त्रिपुरेश्वरस्थित राखेप कम्प्लेक्समा इन्टर-म्याली हिवलचेयर बास्केटबल प्रतियोगिता सुरु भएको छ । गोकर्णेश्वर र चाँगापुराण नगरपालिकाको प्रायोजनमा भएको प्रतियोगिताको पुरुषतर्फ ५ टिम र महिलातर्फ ४ टिम प्रतियोगिता छन् ।

एनबीएससी फाइनलमा

विराटनगर (कास)- एनबीएससी क्रिकेट क्लब विराटनगर दोस्रो संस्करणको मिल्स टी-२० क्रिकेट प्रतियोगिताको फाइनलमा पुगेको छ । टोलीले बुधवार पहिलो सेमिफाइनलमा विराटनगरकै वाईआरसीसी क्लबलाई ६३ रनले हराएको हो ।

जग्गा बिक्रीमा

Advertisement for land auction with details in Nepali. Includes contact information: सम्पर्क: ९८५११७०८५३, ९८२९३५८३६९

छोटकरी

महानगरपालिकाद्वारा बजार अनुगमन

विराटनगर (कास)- बजारमा मूल्य, तौल र गुणस्तरमा ठीगएको भन्दै उपभोक्ताको उजुरीको चाड लागेपछि विराटनगर महानगरपालिकाको टोलीले बुधवारदेखि बजार अनुगमन सुरु गरेको छ।

योजना पूरा गर्न साढे ३ अर्ब माग

मोरङ (कास)- कोशी प्रदेश सरकारको बुधवारको बैठकले संघीय सरकारबाट हस्ताक्षर भएर आएका योजना सम्पन्न गर्न संघीय सरकारसँग ३ अर्ब ४८ करोड ३६ लाख ५० हजार रुपैयाँ माग गरेको छ।

न्यायिक समितिमा उजुरी कम

धनकुटा (कास)- गाउँघरमै मिलापत्र हुने क्रम बढे पछि न्यायिक समितिमा विवादजन्य उजुरी नगन्य आउने गरेका छन्। राष्ट्रिय महिला आयोगद्वारा मंगलबार आयोजित न्यायिक समितिमा लैगिक हिंसा निवारणका असल अभ्यास र पहुँच विषयक अन्तरक्रियामा यो विषय उठेको हो।

३४ वर्षपछि सडकको लगत कट्टा

स्थानीयलाई मुआब्जा वितरणको करीव साढे तीन दशकपछि नापी टोली खटियो

तस्बिर : दीपेन्द्र/कान्तिपुर

कोशी राजमार्गअन्तर्गत संखुवासभाको तुम्लिङटार लभिङहिल षण्डमा पर्ने खाँदवारी नगरपालिका कार्यालय अगाडिको सडक।

दीपेन्द्र शाक्य (संखुवासभा)

खाँदवारीका इन्द्रकिसान दाहालको २०४५ सालमा १० रोपनीभन्दा बढी जग्गा सरकारले अधिग्रहण गर्यो। उनले दिएको जग्गामा ऋण्डे १५ वर्ष पछि कच्ची सडक पनि बन्यो।

पटकपटक लगत कट्टा गर्न माग गर्दा पनि स्थानीय प्रशासन, मालपोत, नापी डिभिजन सडक मौन बस्यो। वल्लतल्ल अहिले आएर खाँदवारी नगरपालिकाको अग्रवाहमा सडकको लगत कट्टा सुरु भएको छ।

पटकपटक लगत कट्टा कुरा उठाउँदै, कसैले टेरेनन्, उनले भने, 'कतिले मुआब्जा लिएको जग्गा धेरै जनालाई विक्री पनि गरिसकेका छन्।' सडकको दायौँबायाँ १५ मिटरका दरले सडक छुट्याउन खोजेकाले अहिलेसम्म लगत कट्टा हुन नसकेको दाहालले बताए।

'हामी पहिले वितरण गरेको मुआब्जाअनुसार जग्गा छुट्याउँछौँ, उनले भने, 'त्यो १५ मिटर पनि हुन सक्छ, ५० मिटर पनि हुन सक्छ।' जग्गा छुट्ट्याएर एकोहोरो सडक चौडा पारेर दोहोरो बनाउने योजनामा रहेको थपलियाले बताए।

योजनामा रहेको थपलियाले बताए। यो सडक उत्तर दक्षिण कोशी राजमार्गअन्तर्गत पर्छ। उक्त राजमार्गअन्तर्गतको तुम्लिङटार खाँदवारी छुट्याइसकेको सडकको लगत कट्टा साढे तीन दशकपछि सुरु भए पनि स्थानीय खुसी भएको उनले बताए।

लगत कट्टाको काम सकेर नापी कार्यालयमा छुट्याउने पनि उनले बताए। 'लगत कट्टापछि सडकका दायौँबायाँ बनेका अवैध नहुँदा अवैध रूपमा अस्थायी संरचना निर्माण भइरहेको छ। यसले नगरको सौन्दर्य गुमेको छ।

खाँदवारी, राम्रो खाँदवारी' बनाउने सुन्दर योजना लगत कट्टापछि सुरु हुनेछ, नगर प्रमुख थपलियाले भने, 'लगत कट्टा लामो समयसम्म नहुँदा सडकको जग्गा कति हो भन्ने पनि यकिन छैन।' अरुण तेस्रो जलविद्युत् आयोजनालाई लक्षित गरेर सडक बनाउन २०४५ मै मुआब्जा दिइएको थियो। तर सडकले चर्चेको जग्गाको लगत भने अहिलेसम्म कट्टा गरिएको थिएन।

बेमौसमी हिउँले दिनचर्या प्रभावित

लक्ष्मी गौतम (पाँचथर)

सिक्किम र वेष्ट बंगालसँग सिमाना जोडिने पाँचथरका उच्च पहाडी एवं हिमाली क्षेत्रमा चैत लागेपछि आठ पटक हिउँ परिसकेको छ। हिमालमा चैत आउने समय अहिले भएकाले हिउँ पर्दा स्याहारकर्ता किसानहरूको दैनिकी असहज बनेको छ।

हिउँदभर एक पटक नपरेको हिउँ बेसिजनमा धमाधम परिर्हँहदा यस क्षेत्रका किसानलाई गर्भवती चौरौंको चिन्ता भएको छ। हिउँदभर हिउँ देखेका पाइएन, चैत लागे पछि दैनिक जस्तो परिर्हँहको छ, फालौटका चौरौंपालक चन्द्रलाल नेपालले भने, 'चौरौंलाई स्याहार्ने गाह्रो।'

उनका अनुसार चैत ६, ७, १०, १३, १४, १७, १८ र २० मा यहाँ हिमपात भइसकेको छ। बेमौसमी हिमपातले तीन सिमाना, फालौट, चाराराले, सन्दकपुर, आहाल र नेपालटार जस्ता स्थानका चौरौं पालकको दैनिकी असहज बनेको उनले बताए। 'कृषिकदेखि फागुनभित्र परेको हिउँलाई सिजनको, त्यसपछिको लाई बेमौसमी भन्छौँ, चौरौं गाई ब्याउने र गर्मी सुरु हुने भएकाले फागुन १५ पछिको पर्ने हिउँ बेमौसमी हो, अर्को चौरौंपालक जङ्ग राईले भने।

तस्बिर : सौजन्य चन्द्रलाल नेपाल

पाँचथरको फालौटस्थित हिउँ परेको स्थानमा चौरौंपालक किसान।

Advertisement for 'Hardik Samvedana' featuring a portrait of a woman and text about family support and social services.

Large advertisement for 'Vargikuta Vidyapan' (वर्गीकृत विज्ञापन) featuring various services like construction, real estate, and education.

Advertisement for 'Vargikuta Vidyapan' (वर्गीकृत विज्ञापन) featuring a list of services and contact information.

पर्यटक लोभ्याउन घाँसे मैदान विस्तार

नारायण शर्मा (नवलपुर)

वन्यजन्तुको आहारा बढाउन चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रमा घाँसे मैदान र पोखरीको क्षेत्र बढाइँदछ। जंगलभित्र चरीचरण क्षेत्रको अभाव हुन नदिन निकुञ्जले घाँसे मैदान क्षेत्र बढाउन सुरु गरेको हो। वन्यजन्तुले कलिलो घाँस खान मन पराउने भएकाले मैदान बढाउँदै लगेएको छ। निकुञ्ज र आसपासका मध्यवर्ती क्षेत्रमा पुराना घाँसे मैदान व्यवस्थापन र नयाँ क्षेत्र बढाउँदै लगेएको छ। वन्यजन्तुलाई पर्याप्त आहारा बढाउन मैदान र पानी पोखरी पनि निर्माण गरिएको छ। ९ सय ५२ वर्गकिलोमिटर क्षेत्रमा फैलिएको निकुञ्जमा घाँसे मैदान र आहाल खेल्ने स्थान (घोल) बढाउन निकुञ्जले काम थालेको हो। निकुञ्जको कुल क्षेत्रफलको १० प्रतिशत क्षेत्र घाँसे मैदान छ। पर्याप्त घाँसेमैदान वन्यजन्तुको चरीचरण क्षेत्र भएकाले तिनको संख्या बढाउन पनि मद्दत पुग्छ।

निकुञ्जका सूचना अधिकारी गणेशप्रसाद तिवारीका अनुसार ५० हेक्टरमा हाल नयाँ घाँसे मैदान बनाइएको हो। ५ वटा पोखरी पनि निर्माण गरिएको छ। आहाल र हिउँदमा पानीको पर्याप्तता बढाउन पोखरी बनाइएका हुन्। वन्यजन्तु नभएको र सिमसार क्षेत्रमा वन्यजन्तुका लागि पानी खान र आहाल खेल्न पोखरी निर्माण गरिएको हो। पहिलो चरणमा यो वर्ष २५ लाखको लागतमा ५० हेक्टरमा थप घाँसेमैदान निर्माण भएको हो। पुरानो २ सय २५ हेक्टर क्षेत्रफल घाँसे मैदान व्यवस्थापनमा निकुञ्जले करिब ३४ लाख खर्च गरेको छ।

निकुञ्जभित्रको लक्ष्मी ताल क्षेत्र, तमोर ताल र भिम्से क्षेत्रमा ताल निर्माण गरिएको हो। पुराना ताल र धोल व्यवस्थापनमा पनि निकुञ्जले चासो दिँदै आएको छ। बाघको आहाराका लागि उसले सिकार गर्ने प्रजाति चित्तल, हरिण र अन्य जन्तुको संख्या पर्याप्त हुनु आवश्यक छ। घाँसे मैदानको क्षेत्र बढावा दी जन्तुको वासस्थान पनि बढ्छ। हरिण, चित्तल लगायत वन्यजन्तुको संख्या बढावा बाघको आहारा बढ्छ। घाँसे मैदान बढावा आहाराको खोजीमा वास गाउँवस्ती पस्ने सम्भावना कम हुन्छ।

गैंडा र हातीका लागि आहाल खेल्न ठूलो क्षेत्र चाहिने भएकाले त्यसको व्यवस्थापन गरिएको सूचना अधिकारी तिवारीले बताए। गौरीका लागि पनि आहाल आवश्यक भएकाले गौरी पाइने क्षेत्रमा धोल व्यवस्थापन बढाइएको छ। पुराना घाँसे मैदानमा वन्यजन्तु बढ्ने भएकाले त्यसलाई हेरकेवर्ष काँटेछाट गर्ने गरिएको छ। मुना, टुसा र कलिलो घाँस वन्यजन्तुले बढी रुचाउँछन्।

कावासोती नगरपालिकाका पूर्व उपप्रमुख प्रेमशंकर मदीनिया मध्यवर्ती क्षेत्रमा निर्माण गरिएको घाँसे मैदानमा वन्यजन्तु चर्न आउने हुनाले पर्यटकलाई देखाउन पाइएको बताउँछन्। मध्यवर्ती सामुदायिक वनहरूले घाँसे मैदान जोगाउन प्राथमिकता दिएका कारण वन्यजन्तु बाक्लो संख्यामा चर्न आउने र त्यही देखाएर होमस्टे र अन्य पर्यटकीय होटलले पर्यटक आकर्षण गर्न क्षमतायुक्त हुने गरेको उनले बताए। वन्यजन्तु देखिने ठाउँमा पर्यटकलाई जिप सफारी गराउने गरिएको छ।

तस्बिर : धनश्याम खड्का/कान्तिपुर

पुनहिलमा पाहला म्यादीको अल्पपूर्ण-६ को ३२१० मिटर उचाइमा पर्ने पुनहिल डाँडामा स्याँबोय हेर्न पुगेका पर्यटक। अहिले यहाँ दैनिक करिब ५ सय पर्यटक पुगिरहेका छन्। पदयात्रा रचाउने नेपालीको बढ्दा आन्तरिक पर्यटकको संख्या उल्लेख्य हुन थालेको छ।

हार्दिक समवेदना

जन्म: १९९९/०१/१८

स्वर्गरोहण: २०७९/१२/१२

स्व. फयानु माया जोशी

यस संस्थाका अध्यक्ष श्री लाली कुमार श्रेष्ठज्यूकी ममतामयी माता **फयानु माया जोशी**को असाध्यै स्वर्गरोहण भएको आज १३ औं दिनको पुण्यतिथिमा दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै यस दुःखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारजनप्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं।

एशियन ड्रम डिप्लिक्टर्स प्रा. लि. परिवार
हात्तिगौडा, काठमाडौं।

प्रदेशको पुँजीगततर्फ २५ प्रतिशत मात्र

प्रदेशका सातै वटा मन्त्रालयको खर्च चालुभन्दा पुँजीगत कम

१.५२ प्रतिशत गरेको छ। आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले २९.३१, कृषि, ऊर्जा तथा जलसञ्चय मन्त्रालयले पुँजीगत खर्च ३०.७० र उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयले १९.३ प्रतिशत गरेका छन्। सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालयको बजेट खर्च १८.६० छ भने भौतिक पूर्वाधार विकास तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयको खर्च २२.३४ प्रतिशत छ।

अर्थमन्त्री सीताकुमारी सुन्दासले योजनाको प्रगति विवरण नआइसकेकाले बजेट खर्च न्यून देखिएको बताइन्। 'अब केही दिनमा प्रगति विवरण आउँछ, उनले भनिन्, 'पहिलेभन्दा यतिबेला पुँजीगत खर्च बढ्दै गएको छ।' फागुन मसान्तसम्म प्रदेश सरकारको पुँजीगत बजेट खर्च २२.३१ प्रतिशत थियो। मन्त्री सुन्दासले गत मंसिरमा सम्पन्न प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभामा निर्वाचनका कारण पनि बजेट खर्च हुन नसकेको बताइन्। निर्वाचनका कारण

१.५२ प्रतिशत गरेको छ। आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले २९.३१, कृषि, ऊर्जा तथा जलसञ्चय मन्त्रालयले पुँजीगत खर्च ३०.७० र उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयले १९.३ प्रतिशत गरेका छन्। सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालयको बजेट खर्च १८.६० छ भने भौतिक पूर्वाधार विकास तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयको खर्च २२.३४ प्रतिशत छ।

अर्थमन्त्री सीताकुमारी सुन्दासले योजनाको प्रगति विवरण नआइसकेकाले बजेट खर्च न्यून देखिएको बताइन्। 'अब केही दिनमा प्रगति विवरण आउँछ, उनले भनिन्, 'पहिलेभन्दा यतिबेला पुँजीगत खर्च बढ्दै गएको छ।' फागुन मसान्तसम्म प्रदेश सरकारको पुँजीगत बजेट खर्च २२.३१ प्रतिशत थियो। मन्त्री सुन्दासले गत मंसिरमा सम्पन्न प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभामा निर्वाचनका कारण पनि बजेट खर्च हुन नसकेको बताइन्। निर्वाचनका कारण

वर्गीकृत विज्ञापन

<p>घर जग्गा</p> <p>सुकेधारा कृष्ण बुढानिलकण्ठ घरजग्गा खरिदबिक्री: ९८४१३४५००६</p> <p>नयाँपाटीमा ०-३-०-० जग्गा बिक्रीमा ९८२१११५८९५</p> <p>ललितपुरमा घरजग्गा खरिद बिक्रीमा ९८४९७३७९५</p> <p>ताहाचक्र/ बाफलमा ३,४,२१ आनामा घर ९८४१७१९४१४</p> <p>मोरङ्ग बेलवारी ९मा ६०फिट पिचरोडबाट ४० कट्टा एकमुष्ट बिक्रीमा प्रतिकट्टा रु.४,७५,०००को दरले सम्पक: ९८५१०२६४३</p> <p>एभरपोर्ट ट्राफिक विटसंगै ५.५ टुलाको नयाँघर ३ लाख भाडा आउने रु.५ करोडमा ०-२-२-२ सम्पक: ९८५१०२६४३</p> <p>नयाँबस्ती प्लानिङ पेप्सीकोला सनसिटी हाउजिङसंगै दोश्रोपुर्ण मोहोडाको ५ आना २ वैसाको आकर्षक घडेरी बिक्रीमा ९८५१०३१०६०</p> <p>ललितपुरको जुनसुकै एरियामा घरजग्गा खरिदबिक्री गनुपर्मा, ९८२१११८८६८२</p> <p>चन्द्रागिरी मार्गातिर ५ आना ९८४५२७२४१४</p> <p>घरजग्गा खरिद तथा बिक्री गनुपर्मा हामीलाई सम्पर्कनहोला ९८२३५८२०७</p> <p>गण्डमा सस्तो जग्गा तुरुन्त ९८५१०९२७८</p>	<p>वह्रुचोकमा ३-३ आना वलम्ब फुटसल सँगै ६ आना बिक्रीमा ९८५१०९०६५</p> <p>भरतपुरको पार्वतीपुरमा १०कठ्ठा सस्तोमा ९८५११७६५५</p> <p>भरतपुर ठिमी रोधेरो ०-६-२-० जग्गाबिक्रीमा ९८५१०५४९७०</p> <p>पेप्सीकोला टाउन प्लानिङको ६ आना जग्गा बिक्रीमा ९८६२७६०६५७, ९८४३१७२२९४</p> <p>नयाँबस्तीको उपलब्धमा बनेपा-४को पिचवाटोको ओपनी जग्गाबिक्रीमा प्रतिआना ७लाख ९७६२३४३७४०</p> <p>पोखरा काजीपोखरी नजिकै ०-७-२-० ९८१८५०९७४२</p> <p>सवारी साधन</p> <p>सुविधायुक्त स्कापियो रिजर्भमा चाहिएमा ९८२१०६६८१९</p> <p>Maruti Alto K10 998cc Contact Number 9824843132, Price 10,00,000/-</p> <p>सम्पर्क</p> <p>सस्तोमा धितोफुकवा Cash deposit 9851277564</p> <p>धितोफुकवा क्यासापोजिट धितोराखी खण 9851227495</p> <p>सस्तोमा Cashdeposit धितोफुकवा शयरगत 9851006688</p>	<p>बिक्रीको लागि Bank Deposit धितोफुकवा 9841626640</p> <p>अतिरिक्त Cashdeposit Documentation 9851067787</p> <p>विद्यार्थीको लागि सस्तोमा Cash Deposit 9765345999</p> <p>बैंकमा Cashdeposit धितोफुकवा लोनतिर ९८५१०४४२१८</p> <p>अतिरिक्त Cashdeposit बैंकब्यालेन्स, 9851126911</p> <p>विदेशजान CASH DEPOSIT धितोफुकवा, 9848933430</p> <p>माछापौखरीमा कृषिपनिव्यवसाय गर्नको लागि ठाउँचाहिएमा ९८४३१२२२२४</p> <p>सस्तोमा धितोफुकवा लोन चाहिएमा ९८५१०६६८१९</p> <p>नेपालमा व्यवसाय गरिरहेका वा विदेश बसेर फर्केपछि नयाँ व्यवसाय गर्न चाहानेको लागि Business promotion visit through Trade Fairs in Europe, USA, UK, Canada, China, 9813278346, 01-4419781</p> <p>विदेशजान बैंकब्यालेन्स USA, Canada 9851070998, 9802071481</p> <p>विविध विक्रीमा</p> <p>तिनकनोमा चलिरहेको होटल बिक्रीमा 9857014799</p>	<p>चलिरहेको Travel Agency (15yrs पुरानो) 9828027798</p> <p>चाबहिल चौकमा चलिरहेको सुनपसल बिक्रीमा ९८०११२०३५७</p> <p>अतिरिक्त ठाउँको खालिभरत बिक्रीमा ९८५१०४३२९७०</p> <p>महाराजगंज चक्रपथमा electric scooter showroom कोलागी उपयुक्त सटर बिक्रीमा भाडामा ९८५१०४९१५</p> <p>दल टवाइलेट जामखोले 100% 9841000096</p> <p>दल टवाइलेट सस्तोमा 9841634234, 9841176292</p> <p>दलटवाइलेट सेफ्टीटयाइडी जामखोले सस्तोमा 9812126872</p> <p>धेरैसस्तोमा दलटवाइलेट सेफ्टीटयाइडी सफाई 9849503019</p> <p>दलमंगाल जामखोले सस्तोमा 9851183072, 9849759072</p> <p>दलमंगाल टवाइलेट जामखोले निर्माणपनि 9841739477</p> <p>दलमंगाल टवाइलेट जामखोले सस्तोमा 9840540700</p> <p>दलटवाइलेट सेफ्टीटयाइडी सफाई 9841212244, 9841488132, 015182401</p> <p>मंसिनबाट सेफ्टीटयाइडी इलमंगाल जामखोले 9849442728</p> <p>दलटवाइलेट मंगाल जामखोले सस्तोमा 9841072969</p> <p>दलटवाइलेट मंगल जामखोले सस्तोमा 9841663668</p>	<p>विजली बजारको घर भुईँतलमा ५कोठा अफिसको लागिमात्र सम्पक ९८५१०२४५५</p> <p>सामाखुसी रिङ्गरोडमा गिरमा बैंक बसेको कर्मसयल भवनमा 9851033983</p> <p>लैनचौरस्थित मुलसडकमा होटल तथा अफिसको लागि आकर्षक सटरहरू भाडामा ९८०१३२६००१, ९८०३३९८४२८</p> <p>सिनामंगलमा अफिसको लागि ३००० वर्ग फीटको फल्याट ९८५१३७४००१, ९८५१२३५६३३</p> <p>महाराजगंज चक्रपथमा electric scooter showroom कोलागी उपयुक्त सटर बिक्रीमा भाडामा ९८५१०४९१५</p> <p>साधारण सेब्यरीटी तुजर्जेत 19000 9818310258</p> <p>सेब्यरीटी गाई तुजर्जेत 18000-22000 9801101472</p> <p>19'x25'4 colour heidelberg अपरेटर, हेल्परक, कटिङ्गमा ९८५१२९०९४१</p> <p>कर्मचारी आवश्यकता 22,000/-माछापौखरी 9805864989</p> <p>धारासीकामगर्ने महिलाहरू चाहियो १५,०००/- ९८५१८५२१७</p> <p>SEE/42 वन्याचारकोट 21,500/- 9846653630, 9808852276</p>	<p>वाइक लाइसेन्स भएको डेलिभरी मोकोटिङ्ग गनुपर्ने ९८४०४७५४२६</p> <p>लैजिङ्ग वेटरहरू नजानेकालाई सिकाइन्छ ९८१०२०२०२</p> <p>Accountant, ladies cashier, barista, cook, kitchen. staff, marketing executive, delivery staff, cleaner: 974-4343755, +977986-0241238, 015909030, 014465022</p> <p>लोकस्वीलमा कर्मचारी आवश्यकता 18500/- 9841680647, 9823625959</p> <p>नागपोखरीस्थित होटलमा कक-२, डिस्बास-१ चाहियो ९८२८७२६०३२</p> <p>WG कम्पनीलाई 22500/- 9818045130, 9843015411</p> <p>मार्केटिङ्ग इमन्डार खानबन्स 15,500/- 9817175092</p> <p>खानबन्ससहित कर्मचारीहरूको तृआवश्यकता 16000/- 9803274227</p> <p>नयाँ अफिसमा खानबन्ससहित 17,000/- 9765344767</p> <p>भारतको वन्यई गुजरात, कलकतामा सरकारी कम्पनीभित्र ड्यूटीगर्ने भू पु सिमिल सेब्यरीटीगाई तलब (रु.२७,०००-३५,०००)।- संचयकोष जोनस खानबन्स 014916689, 9828000673</p> <p>इण्डियन तन्दुरी कक र हेल्पर चाहियो साइडुट, ठमले १७४५९०६३५</p>	<p>कक वेटर किचनहेल्पर वुचर: 9769772923</p> <p>गोबुड अफिसलाई कर्मचारी 19,500/- 9848390377, 9802309157</p> <p>विद्यालयको क्याटरियाको लागि कक चाहियो ४१०८९०५, ४१७८९७३</p> <p>मार्केटिङ्ग अफिस चाहियो, +2 उतिर्ण आकर्षक तलब: 9841449315</p> <p>अनमी, सिएएम, नर्स 9851059126, 9841701360</p> <p>सातदोबाटो सौरुमको लागि २ जना र इमाडोलो सौरुमको लागि १ जना Sales Girl चाहियो, सम्पक: ९८५१०६२१८८</p> <p>हरिसिद्धिमा अनुभव कक, हेल्पर ९८२९३४४३८२</p> <p>हरिसिद्धिमा अनुभव कक, हेल्पर ९८२९३४४३८२</p> <p>मम चाउमिन बनाउने स्पेशल कक चाहियो ९८५१५६२५४०</p> <p>वेटर, हेल्पर, मसाली खानबन्स-सुबिधा, 9829596191</p> <p>कोटेश्वरमा डिस्बासल किचनहेल्पर १०-१२०० ९८६९०२९९१२</p> <p>एकप्रतिष्ठित विद्यालयको लागि केही आया तथा पुरुष कक एक जना चाहियो, 9851032674</p> <p>होस्टेलमा (माली) कामगर्ने महिला चाहियो ९८४८०३९६३७</p>	<p>दलटवाइलेट मंगाल जामखोले सस्तोमा 9841050858</p> <p>मंसिनबाट सेफ्टीटयाइडी इलमंगाल जामखोले 9849442728</p> <p>दलटवाइलेट मंगाल जामखोले 9841881901, 9841256050</p> <p>सस्तोमा सेफ्टीटयाइडी इलमंगाल जामखोले 9851109635</p> <p>मर्ना</p> <p>कसा-८, प्राइमेट SEE,+2 यारिटी पाव, 9860579477, 9808317517</p> <p>उपचार</p> <p>गौनशक्ति Extratime साइडुटगाउने HerbalSuppliment ९८५१५७९८० Freedelivery</p> <p>बिहारी</p> <p>विवाहकोलागी डिभिर्स वरवधुहरू तुरुन्त चाहियो ९८४५९३१३</p> <p>विदेशमा रहेका वरवधुहरूको विवाह गनुपर्मा ९८०३३०२७३</p>
---	--	---	---	--	---	---	--

वर्गीकृत विज्ञापन संकलन काउन्टरहरू

<p>रिजल एड मिडिया एण्ड मार्केटिङ्ग सुस्तिमा क्लासिफाइड सिद्धि गणेश एडभर्टाइजिङ्ग युटिलिटे आई.टी. सोलुसन जयबागेश्वरी कन्सुल्टिङ्ग हलफ्याक्ट मिडिया एण्ड कन्सुल्टिङ्ग पब्लिक कन्ट्याक्ट प्वाइन्ट न्यू लालिच प्रिन्ट एण्ड ट्रेडस भ्याली कन्सुल्टिङ्ग सर्भिस वि. एण्ड वि. कन्सुल्टिङ्ग लोटस एडभर्टाइजिङ्ग मिडिया प्रा.लि. विडलिंक मिडिया अन्तलाइन विज्ञापन सेवा</p>	<p>पेप्सीकोला/कोटेश्वर नयाँबागेश्वर फुलबारी टोल, कपन चुब्रेपाटी जयबागेश्वरी जमल कालिमाटी लगनखेल महाराजगञ्ज कलकी वि. कन्सुल्टिङ्ग गोगवु, नयाँबस्तीका पु. बागेश्वरचोक सिनामगल</p>	<p>०१-८४६५३३७१, ८८५११७८८३० ०१-८४०८३३७१, ८८५१०२११७३ ८८८१२८६४७७, ८८८३७८७५५६ ८८८११३५४४१, ०१४५८८६५०२ ०१-५२४१०११, ८८६३३३७३२१७ ८४२४९८१, ८०१२५७७ ८४७४८०१, ८८४१६६४३६३ ५५४३५३२, ८८४१८३४५३४ ०१४३७३३३०, ८८४६६६५३६३ ५२३४५३०, ८८४१०२१५३३ ८८५१०२४३६८, ८४६४७५५१ ४४४३३०६, ८८४६६६०६१४ ४४४१४१२, ८८५११२०१८०</p>	<p>पर्यटन विज्ञापन सेवा मरमिड निशा बुक्स एण्ड स्टेशनरी सेडाई स्टेशनरी नेपाल मिडिया कन्सल्ट सिद्धि विद्याक साइबर डि. एण्ड डि एडभर्टाइजिङ्ग स्माई इन्फोटेन्ट प्रयास इन्टरप्राइजेज किपू बुक प्वाइन्ट कान्तिपुर सञ्चार सेवा मिडिया वे प्रा.लि. न्यू टिन्स स्टेशनरी दीप सेवा कम्पनी</p>	<p>सोह्रखुट्टे चोक कलकी लगनखेल बन्धुवारा सिफल भरतपुर लुभु जोरपाटी वामबजार कीर्तिपुर कमलपोखरी नयाँबजार कोटेश्वर</p>	<p>८८६६४३०१५५, ८८१३६३५६०६ ५२३४३३२, ८८४६४७५६७५ ५५३१६५७, ८८४१६२७४८६ ८८४६१७८२२८ ०१-४५७८२१०३ ५०४२६७७, ८८४१६७०८४१ ५५८०४०६, ५५५४३३३२ ८८५१०८६२३३, ८४७४१०१७३५३ ८४२५५१०८ ८३३१७७५ ४५१४८२२, ८८४१४७८६० ४३८७३४२, ८८४१५१७०४७ ४६१७७४१०६, ८८४१३३३२८२ ४६०००७ ४४०००७</p>	<p>वकी कन्सुल्टिङ्ग सर्भिस गेटवे सञ्चार सेवा जार्क मिडिया अदीति विज्ञापन सेवा माउण्टेन एर एड लुमिनेट एड एजेन्सी सुविधा इटकम सेभेन 24 प्रा.लि. मिडिया एडव सर्गमाथा श्री मिडिया गणेश पुस्तक मुनाल पुस्तक पसल श्रेष्ठ बुक्स एण्ड स्टेशनरी के.डि.ए. सल्लास एण्ड एड विमलन एडभर्टाइजिङ्ग</p>	<p>बालाजु सिनामगल सुन्धारा कौशलेटार एकान्तकुना, नख्खु कुमारीपाटी बनस्थली जावलाखेल, लपु लाजिन्पाट बालकुमारी काकडभिता गार्डिङ्ग इटक भरतपुर</p>	<p>४८८३४५३, ४८८५४३६ ८०१-५७९३६८८८, ८८५१२३२८२८८ ८८५११२३३८१ ५५३३७६६, ८८४६६६६४६५ ०१-५७९३२१६, ८८५१६५५२५ ४३३-५८४१२५, ८८४१७१५१५१ ०१-५४४०७७७, ०१-५४३५५३२४ ८००१०२५ ८८४१६५४००७, ०१-५१००४७० ८८४२८३३३४०६, ०२३-५६३१०२५ ०२३-५८४१२५, ८८४१७१५३३६ ०५६-५७३१०६, ८८४१५६४३६१ ०५६-५३१००८, ८८५१७९३४०७</p>
---	---	--	--	--	--	--	--	--

वर्गीकृत विज्ञापन साधारण प्रति शब्द रु. ४५/- बोल्ड प्रति शब्द रु. १००/- वर्गीकृत डिस्ले श्याम/श्वेत रु. ३०००/- स्पट कलर रु. ३५००/- मल्टी कलर रु. ५०००/-

सम्पर्क नं. ५१३५०००, ५१३५००८, Ext. १६४८ Email: mktclassified@kmg.com.np

कर्णालीमा सत्ता समीकरणमा सकस

वृत्ति शाही (बीरेन्द्रनगर)

कर्णाली प्रदेश सरकारको सत्ता समीकरणमा सकस भएको छ। कर्णालीमा माओवादी र एमाले मिलेर सरकारमा सहभागी थिए। अहिले कर्णालीमा एमाले ३ मन्त्रीसहित सरकारमा छ। एमालेबाट आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री विनोदकुमार शाह, सामाजिक विकासमन्त्री टेकराज पछाई र उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरणमन्त्री जितवहादुर मल्ल सरकारमा छन्।

यसअघि सरकार गठन हुँदा एमाले र माओवादीबीच अर्डाई/अर्डाई वर्ष सरकारको नेतृत्व अलापारो गर्ने सहमती भएको थियो। तर केन्द्रमा सत्ता समिकरण परिवर्तन भएपछि कर्णालीमा सत्ता समीकरणको विषय पछिल्लो भएको हो। मुख्यमन्त्री राजकुमार शर्माले दोस्रो पटक लिएको विश्वासको मत एमालेले दिएको छ। शर्मालाई कांग्रेसले पनि विश्वासको मत दियो। ११ जना राष्ट्रपतीका सांसद सन्तोषी शाहीले मात्र मुख्यमन्त्रीलाई विश्वासको मत नदिएर प्रतिपक्षमा बाँसिन्। पहिलो पटक मुख्यमन्त्रीलाई विश्वासको मत नदिएको कांग्रेसले दोस्रो पटक विश्वासको मत दिएको हो। राष्ट्रपाले सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिएपछि मुख्यमन्त्री शर्माले दोस्रो पटक विश्वासको मत लिनुपर्नेको थियो।

शुक्रबार विश्वासको मत लिनुभन्दा अगाडि बसेको माओवादी केन्द्रको बैठकमा एमालेसँग विश्वासको मत मान्ने तर सहकार्य गरेर अगाडि बढ्न नसकिने छलफल भएको थियो। अहिले मुख्यमन्त्री शर्माले सरकारलाई निकास दिनुपर्ने जिम्मेवारी आफ्नैको छ। अहिलेसम्म एमालेका मन्त्रीहरूलाई सरकार छोड्न

हार्दिक समवेदना

स्व. फयानु माया जोशी

यस संस्थाका अध्यक्ष श्री लाली कुमार श्रेष्ठज्यूकी ममतामयी माता **फयानु माया जोशी**को असाध्यै स्वर्गारोहण भएको आज १३ औं दिनको पुण्यतिथिमा दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै यस दुःखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारजनप्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं।

एशियन ड्रम डिप्लिक्टर्स प्रा. लि. परिवार
हात्तिगौडा, काठमाडौं।

छुमचौरका कालीमासी फाँटहरू बाँभै

कालीमासी धान रोप्दा रोगकिरा लाग्ने र फल निकै कम दिने भरपछि किसानले त्यसको खेती गर्न छाडेका छन्

डीबी बुटा (जुम्ला)

उच्च स्थानमा कालीमासी धान फल्ने ख्याति प्राप्त छुमचौर जिल्लो दुई दशकदेखि बाँभै छ। कतिपय किसानले जौ, गहुँ, मकै, आलु रोप्ने गर्छन्। कतिपयले खेत बाँभै राखेका छन्। खेतमा कालीमासी धान रोप्दा रोगकिरा लाग्ने र फल निकै कम दिने भएपछि कालीमासीको खेती गर्न छाडिएको किसानहरू बताइरहेका छन्।

धान खेतीको लागि प्रशस्त पानी छ। सिँचाई कृताहरू पनि खेतसम्मै पुगेका छन्। धानखेती गर्न किसानहरूको मन पनि अधिक छ। तर महिनौदेखि मिहिनेत गरेर रोपिएको कालीमासी धान घर भित्र्याउने समयमा रोगकिराको संक्रमण भइदिन्छ। असिना पानीले फाँटिदिन्छ।

पातारासी २ का ६२ वर्षीय गोबिंद बुढाले कालीमासी धान खेती गर्न छोडेको एक दशक वढी भइसकेको बताए। उनले भने, 'छुमचौरमा कालीमासी धान फल्छ। यो विश्वको उच्च स्थान हो भनिँरहेका छन्। तर मासीधानमा लागेको रोग निवारणको लागि कसैको पहल नै छैन।'

उनी कालीमासी धान उत्पादन गर्न इच्छा भए पनि सम्भव नभएको बताइरहेका छन्। जिल्लामा उनका १२ वटा खेत थिए। पहिले धान धेरै उत्पादन हुन्थ्यो। तर पछिल्लो समयमा उत्पादनमा गिरावट आउन थालेपछि कालीमासी खेती गर्न छाडिएको उनले बताए। उनले भने, 'कालीमासी धानको आफ्नै पहिचान छ। तर पहिचानले खान लाउन पुग्दैन। खान लाउनको लागि त प्याप्त धान उत्पादन जरुरी छ।'

समुद्र सतहदेखि २ हजार ८ सय ५० मिटरको उचाइमा धान फल्ने स्थान छुमचौरबाटै धान हराउँदै जाँदा सरोकारवालाहरू चिन्तित छन्। पातारासी २ का नन्दलाल साकीले मिहिनेत धेरै लाने र परिणाम कम आउने गरेको धान लगाउन किसानहरूले चर्चकै छोडेको बताए। खेतमा धानको उब्जनी कम हुन थालेपछि यो सिजनमा बालवालाकादेखि युवायुवतीहरू सबै यासाँ संकलनका लागि पाटनतिर जाने गर्छन्।

'हामीहरू पाटनतिर जान्छौं। घरमा बसेका बुढाबुडीहरूले खेती धान्न सक्दैनन्,' नन्दलालले भने, 'धानखेती लोप हुँदै जानु अब अचम्म भएन।' दशकदेखि छुमचौर ज्युलोमा धान लगाएको पाइँदैन। रोपेको धानको बोटेमा सानो बााला लाग्छ। उत्पादन पनि निकै कम हुन्छ। उनका अनुसार दसैँतिहारजस्ता महत्त्वपूर्ण

कालीमासी लगाउन छाडेपछि बाँभै रहेको जुम्लाको छुमचौर जिल्लो।

पर्वहरूमा समेत टीका बनाउने मासीधानको चामल पाइँदैन।' वैत महिनादेखि कातिकसम्म किसानहरू धान खेतीकै पछि लागिरहेका देखिन्छन् तर अपेक्षा गरेअनुसारको उत्पादन नभएपछि किसानले धान रोप्न छोडेका हुन्। जिल्लामा धान पाकन ८ महिना लाग्छ तर पाटनमा यासाँ टिप्न जाँदा एक महिनामा फल उपलब्धि हुन्छ। यासाँ टिप्न गएपछि पाटनमा एक घण्टाभित्रै एक महिनामा न्यूनतम ५० हजारदेखि १ लाख सैयैसम्म कमाउँछन्। एक महिनाको कमाइले वर्षभरिको गोजीरोटी सहजै व्यवस्था हुने देखिएपछि जिल्लामा मिहिनेत गर्नुभन्दा पाटनमा गएर यासाँ टिप्नु नै जाती मान्छन्। धानबाट निकालेको चामलभन्दा सदरमुकामबाट

घोडा, खच्चडबाट हुवानी गरेको चामल सहजै आपूर्ति गर्न सकिने भएकोले किसानहरू कालीमासी धानप्रति चासो राख्दैनन्।

पटकपटक धान लगाउन र पहिलेकै अवस्था कायम गर्न प्रयास भएपनि किसानले मानिरहेका छैनन्। छुमचौरमा धान लगाउँदाको बेला दैनिक ५० देखि ६० जनासम्म प्यँटक अवलोकन गर्न पुगिरहेका हुन्थे। अहिले त्यो संख्यामा समेत कमी देखिएको छ।

पातारासी हिमालसँगै जोडिएकोले हिमाल हेर्न पर्यटक आउने गरेको भए पनि छुमचौर जिल्लामा कसैको ध्यान नपुगेको गुनासो किसानहरूको छ। पुरानो पिँढीले धान खेतीलाई बचाउन दबाव दिइरहेका छन्। नयाँ पुस्ताले

धान खेतीमा भरोसा राखिदिएका छैन।

२०२८ सालबाट छुमचौर जिल्लामा धान लगाउन थालिएको बुढापाकाहरू सुनाउने गर्छन्। मिहिनेत गरेर लगाइएको धान बाकी भित्र्याउने समयमा असिनापानी र रोगकिराको सहाय बनाइदिने भएकोले तान खेतीलाई विस्थापित गरी अन्य वाली लगाउन थालिएको हो।

काली मासी धान लगाउन थालेको निकै लामो समय भएकोले छुमचौर जिल्लामा मात्रै नभई जिल्लाका अन्य जिल्लामा समेत ब्यास्ट रोग लाग्ने गरेको छ। कृषि अनुसन्धान केन्द्र जुम्लाले पनि कालीमासी धान निकै पुरानो भएकोले रोगप्रतिरोधी मासी धानको अनुसन्धान भइरहेको जनाएको छ।

तस्बिर: डीबी/कान्तिपुर

पहरा उक्लिँदै भीरमौरी

२ सयसम्मका गोला देखिएको वन्यजन्तु अध्ययन र संरक्षणमा चासो राख्ने गोविन्द सिंहले बताए। उनका अनुसार जाजरकोटको वारेकोट क्षेत्रबाट मात्रै हरेक वर्ष ६ देखि ८ टन भीरमौरीको मह निकारी हुने गरेको छ। छानेको मह प्रतिकेजी ८ सय रुपैयाँको दरले व्यापारीले गाउँमै आएर लिने गरेको उनले बताए। 'लेक पाटनका ओषधिजन्तु विभिन्न जडीबुटीको रसबाट मह बनाउने भएकोले भीरमौरीको महको आयुर्वेदिक महत्त्व छ,' उनले भने, 'वैशाख/जेठ र कातिक/मंसिरमा २ पटक मात्रै निकालिने भीरमौरीको महको माग ठूलो सहरामा बढी छ।' भीरमौरीको मह निकाल्न त्यति सहज छैन। पुरै

गाउँले मिलेर खानपिन बोकेर कम्तीमा एक हप्ताका लागि जंगलमा जान्छन्। भीरमौरीको चाका काट्न सिपालु र अनुभववीले मात्रै भीरमौरीको मह निकाल्न सक्ने स्थानीय अगुवा जगतवहादुर सिंहले बताए। उनका अनुसार कम्मरमा डोरी बाँधेर डोरीको सिँडी बनाएर पहरामा गएर भीरमौरीको मह निकालिन्छ। 'मह काड्नेहरू विहान पखेरामा गएर साँघु मात्र तल फर्छन्,' उनले भने, 'भीरमा मह काड्नेलाई सम्मानसाथ भाग लगाउँदा बढी नै मह दिने गरिन्छ।'

जाडो मौसममा बाहिरबाट हेर्दा भीरमौरीको रिता चाका देखिए पनि सबै चाकाभिन्न पसेर मौरीले मह सञ्चय गर्ने

गरेको मौरीविज्ञ कमलकान्त पुनले बताए। रिता चाकामा पनि मौरी मह बनाएर बस्छ, मौरीले चाकाभिन्न कामेर पनि शरीरलाई न्यानो बनाइराख्छ,' उनले भने, 'गर्मी चढेसँगै फेरि बाहिर निस्केर चाका घेरेर अण्डा दिन थाल्छ।' वारेकोटलाई वन्यजन्तु संरक्षण क्षेत्र बनाउन संघीय सरकारले चार पटक अध्ययन गरिसकेको भए पनि अहिले बेवास्ता गरिरहेको वन्यजन्तुविज्ञ प्राध्यापक करनबहादुर शाहले बताए। 'भीरमौरीलागायत दुर्लभ वन्यजन्तु र पन्छीहरूको बासस्थान यहाँ छ,' उनले भने, 'सरकारले संरक्षण क्षेत्र बनाउन अध्ययन मात्र गर्छ, तर कार्यान्वयन कहिल्यै गर्दैन।'

वर्गीकृत विज्ञापन

घर जग्गा

सुकेधारा कृष्ण बुढानिलकण्ठ घरजग्गा खरिदबिक्री: 9841345006

नयाँपाटीमा ०-३-०-० जग्गा बिक्रीमा ९८२१११६९५५

ललितपुरमा घरजग्गा खरिद बिक्रीमा 9849737955

ताहाखर्क/बाफला ३,५,२१ आनामा घर 9841719414

मोरङ्ग बेलवारी १८मा ६०फिट पिचरोडचुम्मा ४० कट्टा एकमुष्ट बिक्रीमा प्रतिकट्टा रु.४,७५,०००को दरले सम्पर्क: 9851092643

एभरपोर्ट ट्राफिक विटसँगैको ५.५ तल्लाको नयाँघर २ लाख भाडा आउनु, रु.५ करोडमा ०-२-२-३, सम्पर्क: 9851092643

ग्यालेरी प्लानिङ पेन्सीकोला सनसिटी हाउजिङसँगैको दक्षिणपट्टी मोहोडाको ५ आना २ पैसाको आकषक घडेरी बिक्रीमा 9851031066

ललितपुरको जुनसुकै एरियामा घरजग्गा खरिदबिक्री, गनुर्पुरमा, ९८२११६८५८२२

चन्द्रागिरी मार्गातिर ५ आना 9845272414

घरजग्गा खरिद तथा बिक्री गनुर्पुरमा हामीलाई सम्पर्कनहोला 9823582607

गुण्डा सस्तो जग्गा तरुन्त ९८५१० ९२७५९

दहचोकमा ३-३ आना वनस्प फुटसल सँगै ६ आना बिक्रीमा 9851096063

भरतपुरको पार्वतीपुरमा १०कठ्ठा सस्तोमा 9851197655

भरतपुर ठिमी रोधेरो 0-6-2-0 जग्गाबिक्रीमा 9851054970

पेप्नीकोला टाउन प्लानिङको ६ आना जग्गा बिक्रीमा ९८६२७६०६५७, ९८४२१७२२९४

नयाँबर्षको उपलब्धमा बनेपा-४को पिचवाटोको ओपनी जग्गाबिक्रीमा प्रतिआना प्लाज ९,७६,२४३४७४

पोखरा काजीपोखरी नजिकै ०-७-२-० 9818509742

सवारी साधन

सुविधायुक्त स्कापियो रिजभमा चारिहामा ९८२१०४३२७

Maruti Alto K10 99808 Contact Number 9824843132, Price 10,00,000/-

सम्पर्क

सस्तोमा धितोकुवा Cash deposit 9851277564

धितोकुवा क्यासापोजिङ धितोराखी खण 9851227495

सस्तोमा Cashdeposit धितोकुवा शयरगतत 9851006688

बिद्यार्थीकोलागि Bank Deposit धितोकुवा Cash Deposit 9851067787

बिद्यार्थीकोलागि सस्तोमा Cash Deposit 9765345999

बैंकमा Cashdeposit धितोकुवा लोनतिर ९८५१०४५२१८

अतिसस्तोमा बैंकब्यालेन्स, 9851126911

विदेशमा CASH DEPOSIT धितोकुवा, 9848933430

माछापौखरीमा कृषिपनिव्यवसाय गर्नकोलागि ठाउँचाहिँएमा ९८२३१२३२४४

सस्तोमा धितोकुवा लोन चाहिएमा ९८२१०६६८९१

नेपालमा व्यवसाय गरिरहेका वा विदेश बसेर फर्केपछि नयाँ व्यवसाय गर्न चाहनेकोलागि Business promotion visit through Trade Fairs in Europe, USA, UK, Canada, China, 9813278346, 01-4419781

विदेशमा बैंकब्यालेन्स USA, Canada 985107998, 9802071481

विविध विक्रीमा

तिनकनोमा चलिरहेको होटल विक्रीमा 9857014799

चलिरहेको Travel Agency (15yrs पुरानो) 9828027798

चाहिँदिए चोकैमा चलिरहेको सुनपसल विक्रीमा ९८०११२०३४७

अतिव्यस्त ठाउँको खालिघर विक्रीमा ९८५१०४३२७०

महाराजगंज चक्रपथमा electric scooter showroom कोलागि उपयुक्त सटर विक्रीमा भाडामा ९८५१०४९१५

निर्माण सफाई

सेफ्टीटाइडकी सफाई गाडीमा ५५००/- 9843768737

सेफ्टीटाइडकी सफाई ठूलोगाडीमा मेशिनबाट 015251092, 9851024364

सस्तोमा डलटाइलेट सेफ्टीटाइडकी सफाई 9851096233

मोहनवाट सेफ्टीटाइडकी सफाई 9851218435, 9841181519

जेटमेसनबाट सेफ्टीटाइडकी डलमंगाल जामखोले 9851056662

सेफ्टीटाइडकी सफाई 9841212244, 9841488132, 015182401

मंसिन्वाट सेफ्टीटाइडकी डलमंगाल जामखोले 9849442728

डलटाइलेट मंगाल जामखोले सस्तोमा 9841072969

डलटाइलेट मंगल जामखोले सस्तोमा 9841663668

डल टवाइलेट जामखोले 100% 9841000096

डल टवाइलेट सस्तोमा 9841634234, 98411176292

डलटाइलेट सेफ्टीटाइडकी जामखोले सस्तोमा 9812126872

धेरैसस्तोमा डलटाइलेट सेफ्टीटाइडकी सफाई 9849503019

डलमंगाल जामखोले सस्तोमा 9851183072, 9849759072

डलमंगाल टवाइलेट जामखोले निर्माणपनि 9841739477

डलमंगाल टवाइलेट जामखोले सस्तोमा 9840540700

डलटाइलेट सेफ्टीटाइडकी सफाई ९८५१०८२३०, ९८५१२३५२९९

भाडामा

ललितपुरमा घरफल्याट तुलन्त निर्माण 9841358684

काठमाडौंमा घर/फल्याट भाडामा ललितपुरमा 9846578599

मालीगाउँमा एकफल्याट भाडामा, महाकालको हाम्महस्पीटल पछाडी ३वेडरूमको नयाँ Apartment भाडामा तथा विक्रीमा सम्पर्क 9851022628

डलटाइलेट 5400 Sq.Ft. जानश्वरमा Space, 9828027798

विजली बजारको घर भुइँतल्ला ५कोठा अफिसको लागिमात्र सम्पर्क ९८५१०४२४५५

सामाखुसी रिङ्गरोडमा गरिमा बैंक बसेको कर्मसयल भवनमा 9851033883

लैनचौरस्थित मुलसडकमा होटल तथा अफिसका लागि आकर्षक सटरहरू भाडामा ९८०१३२८००१, ९८०३३९८४८८

मिनामंगलमा अफिसको लागि ३००० वर्ग फीटको फल्याट ९८५१३७५००१, ९८५१२३५६३३

महाराजगंज चक्रपथमा electric scooter showroom कोलागि उपयुक्त सटर विक्रीमा भाडामा ९८५१०४९१५

वाहियो

साधारण सेब्यरीटी तुअर्जेन्ट 19000 9818310258

सेब्यरीटी गाई तुअर्जेन्ट 18000-22000 9801101472

19'x25'4 colour heidelberg अपरेटर, हेलमरक, कटिङ्गप्यान ९८५१२९०९१५

कर्मचारी आवश्यकता 22,000/-माछापौखरी 9805864989

धारासीकामगर्ने महिलाहरू चाहियो ५५,०००/- ९८५१८२९५८

SEE/42 वन्यचारकोट 21,500/- 9846653630, 9808852276

कुक वेटर किचनहेल्पर वुचर: 97697772923

गोँगवु अफिसलाई कर्मचारी 19,500/- 9848390377, 9802309157

विद्यालयको क्याफेटेरियाकोलागि कुक चाहियो ५५०८९०५, ५५७८९०५

माकेँटीङ्ग अफिस चाहियो, +2 उतिर्ण आकर्षक तलक: 9841449315

अनमी, सिएमए, नर्स 9851059126, 9841701360

सातदोबाटो सौरुमको लागि २ जना र इमाडोल सौरुमको लागि १ जना Sales Girl चाहियो, सम्पर्क: ९८५१०६२२९८

हरिसिद्धिमा अनुभव कुक, हेल्पर ९८५१३४४३८२

हरिसिद्धिमा अनुभव कुक, हेल्पर ९८५१३४४३८२

मम चाउमिन बनाउने स्पेशल कुक चाहियो ९८५१५६३५४०

वेटर, हेल्पर, मसाल्नी खानेबन्स-सुबिधा, 9829596191

कोटेश्वरमा डिसबासल किचनहेल्पर १०-१२०० ९८६०१०२९९१२

एकप्रतिष्ठित विद्यालयको लागि केही आया तथा पुष्प कुक एक जना चाहियो, 9851032674

होस्टेलमा (गर्ल्स) कामगर्ने महिला चाहियो ९८४८०३२९६७

दरवारमार्गमा कुक, वेटर, वेट्स, मसाल्नी 9860898856

मर्मत

डलटाइलेट मंगाल जामखोले सस्तोमा 9841050858

मंसिन्वाट सेफ्टीटाइडकी डलमंगाल जामखोले 9849442728

डलटाइलेट मंगाल जामखोले 9841881901, 9841256050

सस्तोमा सेफ्टीटाइडकी डलमंगाल जामखोले 9851109635

मर्ना

कसाँ-८, प्राइमेट SEE,+2 यारिटी पास, 9860579477, 9808317517

उपचार

गौनशक्ति Extratime साईजबढाउने HerbalSuppliment ९८५११४७८१० Freedelivery

बिहारी

बिवाहकोलागि डिभोर्स वरव्यहरू तुलन्त चाहियो ९८५४९१३६७

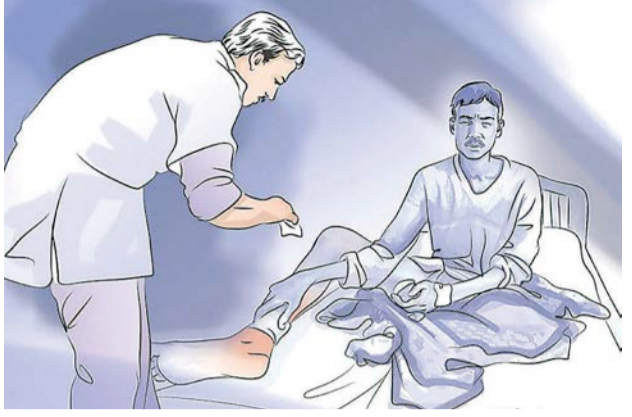
विदेशमा रहेका वरव्यहरूको विवाह गनुर्पुरमा ९८०३३०२७२७

वर्गीकृत विज्ञापन संकलन काउन्टरहरू

रिजन्ट एड मिडिया एण्ड मार्केटिङ्ग सुस्तिमा क्लासिफाइड सिदि गणेश एडभर्टाइजिङ्ग युनिटेक आई.टी. सोलुसन जयवागेश्वरी कन्सुल्टिङ्ग हलफ्याक्ट मिडिया एण्ड कन्सुल्टिङ्ग पब्लिक कन्ट्याक्ट प्वाइन्ट न्यू लालिच प्रिन्ट एण्ड ट्रेडस भ्याली कन्सुल्टिङ्ग सर्भिस वि.एण्ड वि. कन्सुल्टिङ्ग लोटस एडभर्टाइजिङ्ग मिडिया प्रा.लि. विडलिङ्ग मिडिया अनलाइन विज्ञापन सेवा	पेप्नीकोला/कोटेश्वर नयाँबानेश्वर फुलवारी टोल, कपन चुखेपाटी जयवागेश्वरी जमल कालिमाटी लगनखेल महाराजगञ्ज कलकी मोगवु, नयाँबस्पाक पु. बानेश्वरचोक सिनामजल	०१-८४६३३३९१, ८४५११७८८३० ०१-८५०८२३७०, ८४५१०२११७२ ८४८१२८६४४७, ८४८३७२७५५६ ८४८१३१५४४१, ०१४४८६४०२ ०१-५२४१०११, ८४८३३३७३२१७ ८४२४१८१, ८०१२५७७ ८४७४८०१, ८४८१६६४३६३ ५५४३५८२, ८४८१९३४५३४ ०१४३७३३३०, ८४८४६६५२६३ ५२३४५३०, ८४८१०२५५२३ ८४५१०२४३४८, ८४६६४७५१ ८४६४२३०६, ८४८४६६०६१४ ८४६४१४१२, ८४५११२०१८०	पर्याप्त विज्ञापन सेवा मर्मिड निष्ठा बुक्स एण्ड स्टेशनरी सेडाई स्टेशनरी नेपाल मिडिया कन्सल्ट सुय विधायक साइबर डि.एण्ड डि एडभर्टाइजिङ्ग स्माई इन्फोटेमेट प्रयास इन्टरप्राइजेज किपू क्व प्वाइन्ट कान्तिपुर सञ्चार सेवा मिडिया वे प्रा.लि. न्यू टिन्स स्टेशनरी दीप सेवा कम्पनी	सोहृकुटे चोक कलकी लगनखेल बन्धुधारा सिफल भक्तपुर लुम्बिनी जोरापाटी बामबजार कीर्तिपुर कमलपोखरी नयाँबजार सातदोबाटो कोटेश्वर	८४६६४३०१५५, ८४९३६३५६०६ ५२३४३४३, ८४८४४७७७५५ ५२५१६५७, ८४८१६२७७४८८ ८४८४६७८२२२ ०१-८५७८९०३ ५०४३६७७, ८४८१६७०८४१ ५५८०४०६, ५५५४३३३२ ८४५१०८६२३३, ८४८१०१७२५३ ८४४५५१०८ ८४३१७७५ ८४५१४६२२, ८४८१४७८६०० ८४८७७४५, ८४८१५१७०४७ ८४५१४६११०६, ८४८१३३३३२२२ ४६०००७०	वकी कन्सुल्टिङ्ग सर्भिस जेटके सञ्चार सेवा आर्क मिडिया अदीति विज्ञापन सेवा माउण्टेन एर एड सुमिनेट एड एजेन्सी सुविधा इटकम सेमेन 24 प्रा.लि. विज्ञापन एडव सगरमाथा श्री मिडिया गणेश पुस्तक सुनाल पुस्तक पसल श्रेष्ठ बुक्स एण्ड स्टेशनरी के.डि.ए. सल्लायाई एण्ड एड विजयन एडभर्टाइजिङ्ग	बालाजु सिनामजल सुनधारा काँश्लेस्टार एकान्तकुना, नख्खु कुमारीपाटी बनस्थली जावलाखेल, लपु लाजिम्पाट बालकुमारी काकडभिता गाईघाट दमक भरतपुर भक्तपुर	८४८३४५२, ८४८५४३६ ८४८०३४६६६८८, ८४५१७५७३७८ ८४५१५२२८२२२ ८४५११२३३८१ ५५३३७६६, ८४८४६६६४६५ ०१-५५७९१९६, ८४५१६५५५२५ ८४३२७७७७२, ८४८१७१५५१२ ०१-५४४७७७७७, ०१-५४३५५२४ ८४०१०२५ ८४८१६३३३४०६, ०१-५१००४०८ ८४८४२७५५५५५, ०३५-४२०१२५ ०२३-५४८१२५, ८४८१२६७७७५७ ०५६-५७२१०६, ८४८४१६६५६१ ०५६-५४१००८, ८४८५७९६३४०७
---	--	--	--	---	---	---	---	--

वर्गीकृत विज्ञापन साधारण प्रति शब्द रु. ४५/- बोल्ट प्रति शब्द रु. १००/- वर्गीकृत डिस्ट्रे श्याम/श्वेत रु. ३०००/- स्पट कलर रु. ३५००/- मल्टी कलर रु. ५०००/-
सम्पर्क नं. ५१३५०००, ५१३५००८, Ext. १६४८ Email: mktclassified@kmg.com.np

अब दोधारा चाँदनीमै सर्पदंश उपचार

कञ्चनपुर (कास)- महाकालीपारिको दोधारा चाँदनी नगरपालिकामा सर्पदंशको उपचार हुने भएको छ। प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रले अनुमति पाएसँगै दोधारावासीले घर आँगनमै सर्पदंशको उपचार पाउने भएका हुन्। स्वास्थ्य सेवा विभागको ईपीडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाले दोधारा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाई सर्पदंश उपचार केन्द्र सञ्चालनका लागि यसै साता अनुमति प्रदान गरेको छ। प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रलाई एन्टी स्नेक भेनम उपलब्ध गराउनसमेत पत्राचार गरेको छ।

मंडिकल अधिकृत छन्। तीमध्ये एक जना सर्पदंशको उपचारमा तालिम प्राप्त छन्। स्वास्थ्य केन्द्रमा एक भेन्टिलेटर पनि जडान गरिएको जोशीले बताए। दोधारा चाँदनीका बासिन्दालाई सर्पदंशपछि उपचारका लागि भारततर्फ वा महेन्द्रनगरस्थित महाकाली प्रादेशिक अस्पताल आउनुपर्ने बाध्यता थियो। गम्भीर प्रकृतिका बाहेकका विरामीका लागि भने त्यो बाध्यता हटेको छ। 'स्थानीयले यहीँको स्वास्थ्य संस्थामा सर्पदंशको उपचार पाउने कुराले सबै खुसी भएका छन्,' दोधारा चाँदनी नगरपालिका ६ का वडाध्यक्ष ओम बस्नेतले भने, 'सर्पले टाकेकोबित्तेक अस्पताल पुऱ्याएर उपचार गर्न सकिनेछ।' दोधारा चाँदनीमा सर्पदंशका विरामीलाई समयमा अस्पताल पुऱ्याउन नसक्दा बेला बेलामा मृत्युका घटनासमेत छन्। अब आईसीयूसहितको भेन्टिलेटर सेवासमेत प्रदान गर्ने योजनासहित गाउँघर वट्टेका डा. जोशी वताउँछन्। प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रले १५ बेडको अनुमति पाएको छ।

दुई पालिकामा एउटै प्रशासकीय अधिकृत

'अर्को मान्छे आउन्जेलसम्म हेरिदिनुपर्ने भनेर मेयर, उपमेयरले निकै अनुरोध गरेकाले जसको हुँ तर अर्को मान्छे आउने कुनै छॉट छैन'

रत्नप्रताप सिंह (कम्पाड)

बन्नाङको केदारस्य गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत पदमा राउ उपाध्यायको दैनिकी निकै व्यस्त छ। आइतवारदेखि मंगलवारसम्म साताको तीन दिन उनी केदारस्य गाउँपालिकामा हुन्छन्। तिनै व्यक्ती बुधवारदेखि शुक्रवार तीन दिन बंगल नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको कुरीमा बसेका भेटिन्छन्। दुई पालिकाको काम भ्याउन उनले केदारस्यको देउराबाट बंगलको विजगडासम्म करिब दुई घण्टाको एकतर्फी यात्रा गर्नुपर्छ। 'कुनै दिन त खाने फुसद पनि हुँदैन। विहान सात बजेदेखि साँझ सात बजेसम्म पनि काम गर्नुपर्छ,' फागुन अर्न्तम सातादेखि बढेको आफ्नो व्यस्तता बारे बताउँदै उनी भन्छन्, 'कति दिन त शनिवार पनि काम गरेको छु। जति गरे पनि एक पालिकाको काम गर्दा अर्को पालिकाको काम छुँटेहाल्छ। सेवाग्राहीले भनेको समयमा सेवा पाउन सक्दैनन्'।

भरमा आफुमात्रै भएको उनले दावी गरे। बंगल नगरपालिका जनसंख्या, बजेट र योजना संख्याका हिसावले जिल्लाकै पहिलो ठुलो पालिका हो भने केदारस्य गाउँपालिका जिल्लाकै तेस्रो ठुलो पालिका हो। बजेट, योजना र सेवाग्राहीको संख्या बढी भएको दुई ठूला पालिकाको काम एकैले गर्नुपर्दा आफुलाई निकै भार परेको उनले सुनाए।

दुई वटा पालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको रूपमा काम गरिरहेका पदमराज उपाध्याय।

यद्यपि आफुले सकेसम्म सेवाग्राहीको हित सोचेर मेहनत गरिरहेको उपाध्यायको भनाइ छ। उनले एउटा पालिकाबाट अर्को पालिकामा जाँदा अर्को कर्मचारीलाई निमित्त दिएर जाने गरेका छन्। त्यो अवधिमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नभई नहुने आर्थिक कारोवार, नीतिगत र प्रशासनिक कामहरू हुन सक्दैनन्। प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नभएपछि योजनाको भुक्तानी, सामाजिक सुरक्षा भत्ता आदि लिन टाढा टाढाबाट आएका सेवाग्राहीले सास्ती मात्रै पाउनुहुन्छ।

माघ र फागुनको दुई महिना बंगल नगरपालिका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतविहीन भएपछि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले केदारस्य गाउँपालिकामा कार्यरत उपाध्यायलाई दुई पालिकाको काम गर्न गरी जिम्मा दिएको थियो। माघ २९ गते नै मन्त्रालयबाट जिम्मेवारी दिइएको पत्र प्राप्त भएको भए पनि आफुले दुई पालिकाको काम गर्न नसके भन्दै टाउँ आएको तर सेवाग्राहीले सास्ती पाएको भन्दै प्रमुख उपप्रमुख र मन्त्रालयका अधिकारीले अनुरोध गरेपछि वाध्य भएर दुई पालिकाको काम गरिरहेको उनले बताए।

संघर्षका कारण पनि काम गर्न समस्या हुने गरेको एक कर्मचारीले बताए। उपप्रमुख बोहराले आफूहरूबीच शांति संघर्ष भएको अस्वीकार गरे पनि नगरप्रमुखको अकमण्यताका कारण प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत आउन नमानेको बताए। 'काम गरिरहेको मान्छेलाई गैरकानुनी तवरले काम गर्न मेयरसावको टिमबाट दबाव आयो। उनले नमानेपछि एकाएक हटाएर अर्को नियुक्ति गर्नुभयो। उहाँले नियुक्त गरेको मान्छेलाई मन्त्रालयले सहमति दिनुपर्ने प्रशासकीय अधिकृत नहुँदा नगर सरकारको काम नराभरी प्रभावित भएको बताउँदै उपप्रमुख बोहराले भने, 'पालिकाको सबै काम ल्यालिग भइसक्यो। यो सबै मेयरसावकै कारण भएको हो।' उनले हाल दुई पालिकाको काम हेरिरहेका उपाध्यायले आफ्नो क्षमताले भ्याएसम्म काम गरिरहेको भए पनि आधा समय प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नहुँदा नगरको कामकाज प्रभावित भएको बताए।

उसो त पालिकामा दैनिकजसो तालिम गोष्ठी, नीति निर्माणलगायतका काम पनि भइरहन्छन्। प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले सहभागी हुनुपर्ने यस्ता कार्यक्रम पनि उनको लागि छुट्टैको छुट्टै हुन्छन्। 'जुन पालिकामा गयो त्यही कै कार्यक्रममा बस्ने गरेको छु। एउटा पालिकामा जाँदा अर्को पालिकाको त छुट्टै नै भयो,' उनले भने, 'अर्को मान्छे आउन्जेलसम्म हेरिदिनु पर्यो भनेर मेयर, उपमेयरले निकै अनुरोध गरेकाले गएको हुँ। अर्को मान्छे आउने छँट छैन।' दुइवटा पालिकाको एउटै प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको रूपमा काम गरिरहेको व्यक्तित्व देश

छैन। पहिला काम गरिरहेको मान्छेले म काम गर्नु सक्दैन भनेर राजीनामा दिनुभयो,' नगरप्रमुख धामीले भने, 'यसमा नगरप्रमुख/उपप्रमुखको संघर्षको कुरा कसरी आयो? त्यसो केही पनि छैन।' प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नहुँदा नगरपालिकाको काम भने नराभरी प्रभावित भएको उनको भनाइ छ। 'हामीले कात्तिक-मांसिरमा चुनावका कारण काम गर्न पाएनौं। त्यसपछि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नै भएन। पालिकाका थुप्रै काम रोकिएका छन्,' नगरप्रमुख धामीले भने, 'अहिले पनि अति जरुरी भुक्तानीबाहेक प्रशासकीय अधिकृत आफै अनुगमन गरेर दिनुपर्ने भुक्तानी दिन सकिएको छैन। नयाँ योजना बनाउन सकिएको छैन। काम त सबै भद्रगोल भएको छ।' प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नहुँदा नगरको कामकाज अत्यन्तै ठप्प हुने गरेको गरेको उनले बताए।

यता संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले भने कर्मचारी अभावका कारण त्यसो गर्नुपर्ने जानकारी दिएको छ। 'एउटै व्यक्तित्व दुई पालिका हेर्दा काम त प्रभावित हुन्छ नै। एउटैले चलाए जस्तो हुँदैन,' मन्त्रालयको स्थायी कर्मचारी प्रशासन शाखाका उपसचिव खिलाराज राईले भने, '२०७९ सालदेखि विभिन्न कारणले लोक सेवामा कर्मचारी पदपूर्ति गर्न सकेको छैन। कर्मचारी नभएपछि त्यसो गर्नुपर्ने हाम्रो बाध्यता हो।' यसअघि मन्त्रीसरोको निर्णयले निमित्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नराखेको निर्णय गरेपछि नजिकको पालिकाको कर्मचारीलाई नै अर्को पालिकाको पनि जिम्मेवारी दिइएको उनको भनाइ छ। मन्त्रालयले खटाएका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत रौशन खडायत उपस्थित नभएको बाहेक आफुलाई जानकारी नभएको भन्दै त्यसबारे बुझ्ने उनले बताए।

हादिक समवेदना
स्व. फयानु माया जोशी
यस संस्थाका अध्यक्ष श्री लाली कुमार श्रेष्ठज्यूकी ममतामयी माता फयानु माया जोशीको असाध्यै स्मरणार्थ भएको आज १३ औं दिनको पुण्यतिथिमा दिवंगत आत्माको स्वर्गशान्तिको कामना गर्दै हादिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै यस दुःखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारजनप्रति हादिक समवेदना प्रकट गर्दछौं।
एशियन ड्रम डिप्टि.व्युटर्स प्रा. लि. परिवार हातिगौडा, काठमाडौं।

बस्तीमा दिउँसै बाघ, स्थानीय त्रसित

भारतको दुधुवा राष्ट्रिय निकुञ्जसँगै जोडिएको नेपालतर्फका बस्तीमा दिउँसै बाघ देखिन थालेपछि स्थानीय त्रसित भएका छन्। पछिल्लो एक/डेढ हप्तादेखि पुनर्वास र वेलौरी नगरपालिकाको सीमा क्षेत्रमा दिउँसै बाघ देखिइरहेको छ।
गत साता दुधुवा राष्ट्रिय निकुञ्जमा घाँसदाउराका लागि गएको एक महिलाको बाघको आक्रमणबाट मृत्यु भएको थियो। अन्य महिलाले भागेर ज्यान जोगाएका थिए। त्यसको तेस्रो दिन भारततर्फ एक पुरुषको पनि बाघकै आक्रमणबाट मृत्यु भएको थियो। त्यसयता पुनर्वास र वेलौरीमा दिउँसै नियमित बाघ देखिइरहेको छ। उक्त क्षेत्रमा दिउँसोसमेत एकै हिँड्ने डराउनुपर्ने अवस्था आएको स्थानीय बताउँछन्।
भारतसँग सीमा जोडिएको वेलौरीको वैशाखा, फाटया, बिनापुरीलगायत क्षेत्रमा दिनहुँ बाघ देखिन थालेको

स्थानीय माघव पौडेलले बताए। उनका अनुसार रातिको समयमा समेत बाहिर हिँड्नुहुने गर्नु समस्या भएको छ। भारततर्फ ठुल्ला उखुबारी छन्। तिनै उखुबारीबाट बाघ बस्तीमा आउने गरेको उनले बताए।
'दिउँसै डराउनुपर्ने बेला आएको छ, घर आँगनमै देखिइपछि त्रास पैदा भएको छ,' पौडेलले भने, 'अहिले गर्हु कटाइको सिजन छ, यतिबेला बाहिर जान नसकिने भयो।' पुनर्वास नगरपालिकाको वडा नं. ४ को सहिद गौतम चौक, सोही वडाको नमुना सामुदायिक वन क्षेत्रमा बाघ देखिएको सर्वाडिभिजन वन कार्यालय कूडाका प्रमुख सहायक वन अधिकृत दिनेश यादवले बताए।
उनका अनुसार पुनर्वास र वेलौरी क्षेत्रमा दुई वटा वयस्क बाघ देखिइरहेको छ। एउटा डमरुसहित देखिएको छ। 'सीमा क्षेत्रमा बाघका कारण त्रास सिर्जना भएको छ,' यादवले भने, 'हेरेक दिन कुनै न कुनै ठाउँमा बाघ आइरहेको छ।' उनका अनुसार डमरु जोगाउन बाघ बस्तीमा पुगेको हुन सक्छ।

दुधुवा राष्ट्रिय निकुञ्जबाट लालफाडी मोहना करिडोर भएर शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्जसम्म वन्यजन्तु ओहोरदोहोर गर्छन्। पछिल्लो समय करिडोर अतिक्रमण भएका कारण बाघ, हात्तीलगायत वन्यजन्तु बस्तीमा पसेर

घनजनको क्षति हुँदै आएको छ। अहिले बाघसँगै बस्तीमा हात्तीसमेत देखिएको सहायक वन अधिकृत यादवले बताए। उनका अनुसार पुनर्वास नगरपालिकाको सीमा क्षेत्रमा नियमित रूपमा हात्तीले वालीनाली नोक्सान गर्दै आएको छ। 'बाघ र हात्ती दुवै नियमित रूपमा बस्तीमा आइरहेका छन्,' यादवले भने, 'गाउँले सबै डराएका छन्।' उक्त क्षेत्रमा देखिएको बाघ दुधुवाबाट आएको हुन सक्ने अनुमान छ। यकिन गर्न भने राष्ट्रिय बाघ गणनाका बेलाको तस्वीर अध्ययन गर्नुपर्ने शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्जको सहायक संरक्षण अधिकृत मनोज ऐरले बताए। उनका अनुसार यसका लागि उक्त क्षेत्रमा क्यामराहरू राखेर तस्वीर लिइ सकिन्छ। ऐरले भने, 'उमेर पुरे, कर्मजोर भएर, बाघको संख्या बढी भएर नयाँ बासस्थान खोज्न र डमरु जोगाउन बाघले बासस्थान परिवर्तन गर्छ।' उनले अहिले देखिएको बाघ डमरुसहितको भएकोले त्यसलाई जोगाउनकै लागि बाहिर निस्केको हुन सक्ने बताए।

वर्गीकृत विज्ञापन
घर जग्गा, सवारी साधन, सम्पर्क, विविधा विक्रीमा, निर्माण सफाई, बाहियो, भाडामा, कक्षा, वेटर, मर्मत, उपचार, बिहवारी

वर्गीकृत विज्ञापन संकलन काउन्टरहरू

Table with 4 columns listing classified ad categories and contact information. Categories include Real Estate, Vehicles, Jobs, and Services.

वर्गीकृत विज्ञापन साधारण प्रति शब्द रु. ४५/- बोल्ड प्रति शब्द रु. १००/- वर्गीकृत डिस्प्ले श्याम/श्वेत रु. ३०००/- स्पट कलर रु. ३५००/- मल्टी कलर रु. ५०००/- सम्पर्क नं. ५१३५०००, ५१३५००८, Ext. १६४८ Email: mktclassified@kmg.com.np